

รายวิชาพื้นฐาน

รายวิชา ภาษาไทย ท๒๑๑๐๑

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๐

๑. จำนวน ๓ ชั่วโมง/สัปดาห์
จำนวน ๖๐ ชั่วโมง/ภาคเรียน

๒. ผู้เขียนคู่มือ

๒.๑ ชื่อ

ตำแหน่ง

โทรศัพท์

โทรสาร

สถานที่ทำงาน

นางเอมอร นามมนตรี

ครูผู้สอน

๐๓๒-๕๒๒๓๔๕

๐๓๒-๕๒๐๔๗๘, ๐๓๒-๕๒๒๓๔๕

โรงเรียนวังไกลกังวล (ฝ่ายมัธยม)

ตำบลหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ๗๗๑๑๐

๒.๒ ชื่อ

ตำแหน่ง

โทรศัพท์

E-mail :

ที่อยู่

นางภารดี พรขจรกิจกุล

ครู (ข้าราชการบำนาญ)

๐๙๒-๒๖๔๐๖๗๙

paradee_je@hotmai.com

๕๔๓/๓๖๖ ซอยเจริญสุขนิทวงศ์ ๓๗ แขวงบางขุนศรี เขตบางกอกน้อย

กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

รายวิชา **ภาษาไทย**

รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑

จำนวน ๑.๕ หน่วยกิต รวมเวลา ๖๐ ชั่วโมง

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๐

สาระที่ ๑ การอ่าน

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด	ท ๑.๑ ม. ๑/๑	อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน
	ท ๑.๑ ม. ๑/๒	จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน
	ท ๑.๑ ม. ๑/๓	ระบุเหตุและผลและข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน
	ท ๑.๑ ม. ๑/๕	ตีความคำยากในเอกสารวิชาการโดยพิจารณาจากบริบท
	ท ๑.๑ ม. ๑/๖	ระบุข้อสังเกตและความสมเหตุสมผลของงานเขียนประเภทชักจูงใจโน้มน้าวใจ
	ท ๑.๑ ม. ๑/๙	มีมารยาทในการอ่าน

สาระที่ ๒ การเขียน

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๒.๑ ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด	ท ๒.๑ ม. ๑/๑	คัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัด
	ท ๒.๑ ม. ๑/๔	เขียนเรียงความ
	ท ๒.๑ ม. ๑/๕	เขียนย่อความจากเรื่องที่อ่าน
	ท ๒.๑ ม. ๑/๖	เขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาระจากสื่อที่ได้รับ
	ท ๒.๑ ม. ๑/๙	มีมารยาทในการเขียน

สาระที่ ๓ การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๓.๑ สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ตัวชี้วัด	ท ๓.๑	ม. ๑/๒	เล่าเรื่องย่อจากเรื่องที่ฟังและดู
	ท ๓.๑	ม. ๑/๓	พูดแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์เกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู
	ท ๓.๑	ม. ๑/๕	พูดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ศึกษาค้นคว้าจากการฟัง การดู และการสนทนา
	ท ๓.๑	ม. ๑/๖	มีมารยาทในการฟัง การดู การพูด

สาระที่ ๔ หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๔.๑ เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ตัวชี้วัด	ท ๔.๑	ม. ๑/๑	อธิบายลักษณะของเสียงในภาษาไทย
	ท ๔.๑	ม. ๑/๒	สร้างคำในภาษาไทย
	ท ๔.๑	ม. ๑/๕	แต่งบทร้อยกรอง
	ท ๔.๑	ม. ๑/๖	จำแนกและใช้สำนวนที่เป็นคำพังเพยและสุภาษิต

สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๕.๑ เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด	ท ๕.๑	ม. ๑/๑	สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน
	ท ๕.๑	ม. ๑/๓	อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน
	ท ๕.๑	ม. ๑/๔	สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง
	ท ๕.๑	ม. ๑/๕	ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ

คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน

รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ รายวิชา ภาษาไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เวลา ๖๐ ชั่วโมง จำนวน ๑.๕ หน่วยกิต
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๐

ฝึกทักษะการอ่าน การฟัง การดู การพูด การเขียน และประเมินค่าวรรณคดี วรรณกรรม

การอ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว บทร้อยกรอง อ่านจับใจความนิทานชาดกและวรรณคดีในบทเรียน อ่านตีความ
เอกสารทางวิชาการที่มีคำศัพท์เฉพาะวงวิชาการที่ต้องทำความเข้าใจความหมาย มีมารยาทในการอ่าน

การเขียน และการพูด การเขียนเรียงความ การเขียนย่อความ เขียนแสดงความคิดเห็นจากบทความ
ข่าว เหตุการณ์ประจำวัน และประเมินความน่าเชื่อถือจากสื่อ

วิเคราะห์ประเมินค่า และข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรม ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนด และบทร้อยกรอง
ที่มีคุณค่าตามความสนใจ

โดยใช้กระบวนการอ่าน การฟัง การดู การพูด กระบวนการการเขียน เขียนสื่อสารสร้างสรรค์ ความรู้และ
ความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต เข้าใจธรรมชาติของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา เลือกฟังและ
ดูอย่างมีวิจารณญาณ พูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึก ในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณ แสดงความคิดเห็นและ
วิเคราะห์วรรณคดี วรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า นำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง รักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ
มีนิสัยรักการอ่าน การเขียน มีมารยาทในการอ่าน การฟัง การดู และการพูด

รหัสตัวชี้วัด

ท ๑.๑ ม. ๑/๑, ม. ๑/๒, ม. ๑/๓, ม. ๑/๕, ม. ๑/๖, ม. ๑/๙

ท ๒.๑ ม. ๑/๑, ม. ๑/๔, ม. ๑/๕, ม. ๑/๖, ม. ๑/๙

ท ๓.๑ ม. ๑/๒, ม. ๑/๓, ม. ๑/๕, ม. ๑/๖

ท ๔.๑ ม. ๑/๑, ม. ๑/๒, ม. ๑/๕, ม. ๑/๖

ท ๕.๑ ม. ๑/๑, ม. ๑/๓, ม. ๑/๔, ม. ๑/๕

รวมทั้งหมด ๒๓ ตัวชี้วัด

โครงสร้าง รายวิชา

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑

จำนวน ๑.๕ หน่วยกิต รวมเวลา ๖๐ ชั่วโมง

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๐

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้/ มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
๑	นิราศภูเขาทอง ท ๑.๑ ม. ๑/๑ ท ๒.๑ ม. ๑/๑ ม. ๑/๙ ท ๓.๑ ม. ๑/๒ ม. ๑/๖ ท ๔.๑ ม. ๑/๑ ท ๕.๑ ม. ๑/๓	เรื่อง นิราศภูเขาทอง ๑. สรุปความรู้ทั่วไปใน นิราศภูเขาทองได้ ๒. เขียนสรุปความรู้ทั่วไปใน นิราศภูเขาทองได้ ๓. บอกความสำคัญของการ แต่งนิราศภูเขาทองได้ เรื่อง นิราศภูเขาทอง ๑. บอกรายละเอียด เรื่องนิราศภูเขาทองได้ ๒. สรุปเรื่อง นิราศภูเขาทองได้ ๓. บอกความสำคัญของเรื่อง นิราศภูเขาทองได้ เรื่อง นิราศภูเขาทอง ๑. บอกรายละเอียด เรื่องนิราศภูเขาทองได้ ๒. สรุปเรื่อง นิราศภูเขาทองได้ ๓. บอกความสำคัญของเรื่อง นิราศภูเขาทองได้ เรื่อง นิราศภูเขาทอง ๑. อธิบายคุณค่าแต่ละด้านของ นิราศภูเขาทองได้	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด นิราศภูเขาทอง เป็นนิราศ เรื่องเอกของสุนทรภู่ ที่เล่าถึงการเดินทาง จากวัดราชบูรณะไปนมัสการ เจดีย์ภูเขาทอง ที่จังหวัด พระนครศรีอยุธยา โดยมีการ กล่าวถึงพระมหากษัตริย์ ของพระบาทสมเด็จพระพุทธ เลิศหล้านภาลัยที่มีต่อสุนทรภู่ นิราศภูเขาทองเป็นวรรณคดี ที่ดีเด่น ทั้งในด้านเนื้อหาและ วรรณศิลป์ มีการใช้ถ้อยคำ สำนวนโวหารที่เป็นแบบอย่าง ของการแต่งนิราศคำกลอนได้ เป็นอย่างดี การอ่านออกเสียง บทร้อยแก้ว การอ่านออกเสียง บทร้อยกรอง การคัดลายมือ การพูดเล่าเรื่องและเสียงใน ภาษาไทย	๑๕	๑๕

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้/ มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
		๒. จำแนกคุณค่าจากเรื่อง นิราศภูเขาทองด้านต่าง ๆ ได้ ๓. บอกคุณค่าที่ปรากฏใน นิราศภูเขาทองได้ เรื่อง การอ่านออกเสียง บทร้อยแก้ว ๑. อธิบายหลักการอ่านออกเสียง บทร้อยแก้วได้ถูกต้อง ๒. อ่านร้อยแก้วได้ถูกต้องและ เหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน ๓. มีมารยาทในการอ่าน เรื่อง การอ่านออกเสียง บทร้อยกรองประเภทกลอน ๑. อธิบายหลักการอ่านกลอน ได้ถูกต้อง ๒. อ่านออกเสียงบทร้อยกรอง ประเภทกลอนได้ถูกต้อง ๓. บอกความสำคัญของการ อ่านกลอนได้ เรื่อง การคัดลายมือ ๑. บอกหลักการคัดลายมือได้ อย่างถูกต้อง ๒. คัดลายมือตัวบรรจง ครึ่งบรรทัดได้อย่างถูกต้อง ๓. มีมารยาทในการเขียน เรื่อง การพูดเล่าเรื่อง ๑. อธิบายหลักการเล่าเรื่องย่อ จากเรื่องที่ฟังและดูได้ ๒. เล่าเรื่องย่อจากเรื่องที่ฟัง และดูได้			

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้/ มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
		๓. บอกประโยชน์ของการ เล่าเรื่องย่อได้ ๔. มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด เรื่อง เสียงในภาษาไทย ๑. อธิบายการเกิดเสียง ในภาษาไทยได้ ๒. จำแนกเสียงในภาษาไทยได้ ๓. บอกความสำคัญของเสียง ในภาษาไทยได้ เรื่อง เสียงในภาษาไทย (เสียงพยัญชนะ) ๑. อธิบายเสียงพยัญชนะ ในภาษาไทยได้ ๒. จำแนกเสียงพยัญชนะ ในภาษาไทยได้ ๓. บอกความสำคัญของ เสียงพยัญชนะในภาษาไทยได้ เรื่อง เสียงในภาษาไทย (เสียงสระ) ๑. อธิบายเสียงสระในภาษาไทย ได้ ๒. จำแนกเสียงสระในภาษาไทย ได้ ๓. บอกความสำคัญของเสียงสระ ในภาษาไทยได้ เรื่อง เสียงในภาษาไทย (เสียงวรรณยุกต์) ๑. บอกเสียงวรรณยุกต์ได้ ๒. จำแนกเสียงวรรณยุกต์ได้			

2

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้/ มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
		เรื่อง โคลงโลกนิติ ๑. มีความรู้ความเข้าใจคุณค่าด้านเนื้อหาและคุณค่าด้านวรรณศิลป์ ๒. วิเคราะห์คุณค่าด้านเนื้อหาและคุณค่าด้านวรรณศิลป์ได้ ๓. เห็นคุณค่าของวรรณคดีไทย เรื่อง บทอาขยาน ๑. ระบุความสำคัญและวัตถุประสงค์ในการอ่านบทอาขยาน ๒. ท่องจำบทอาขยานและวิเคราะห์คุณค่าได้ ๓. รักความเป็นไทย เรื่อง บทอาขยาน ๑. ท่องจำบทอาขยานและวิเคราะห์คุณค่าได้ ๒. รักความเป็นไทย เรื่อง การอ่านตีความ ๑. มีความรู้ความเข้าใจหลักการอ่านตีความ ๒. ตีความเรื่องที่อ่านได้อย่างมีเหตุผล ๓. มีมารยาทในการอ่าน เรื่อง การย่อความ ๑. มีความรู้ความเข้าใจหลักการเขียนย่อความและการเขียนคำนำย่อความ ๒. อธิบายหลักการเขียนย่อความและเขียนคำนำย่อความได้ ๓. มีมารยาทในการเขียน			

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้/ มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
		เรื่อง การย่อความ ๑. เขียนคำนำย่อความและ เขียนย่อความจากเรื่องที่อ่านได้ ๒. มีมารยาทในการเขียน เรื่อง มารยาทในการฟัง และการดูสื่อต่าง ๆ ๑. มีความรู้ความเข้าใจเรื่อง มารยาทในการฟังและการดู ๒. อธิบายมารยาทในการฟังและ การดูที่ดีได้ ๓. มีมารยาทในการฟังและการดู เรื่อง คำมูล ๑. มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการ สร้างคำตามหลักเกณฑ์ทางภาษา ๒. อธิบายหลักการสร้างคำ ตามหลักเกณฑ์ทางภาษาได้ ๓. เห็นความสำคัญของภาษาไทย เรื่อง คำประสม ๑. มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการ สร้างคำตามหลักเกณฑ์ทางภาษา ๒. อธิบายหลักการสร้างคำ ตามหลักเกณฑ์ทางภาษาได้ ๓. เห็นความสำคัญของภาษาไทย เรื่อง คำซ้ำ ๑. มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการ สร้างคำตามหลักเกณฑ์ทางภาษา ๒. อธิบายหลักการสร้างคำ ตามหลักเกณฑ์ทางภาษาได้ ๓. เห็นความสำคัญของภาษาไทย			

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้/ มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
		เรื่อง คำซ้อน ๑. มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการ สร้างคำตามหลักเกณฑ์ทางภาษา ๒. อธิบายหลักการสร้างคำ ตามหลักเกณฑ์ทางภาษาได้ ๓. เห็นความสำคัญของภาษาไทย เรื่อง คำพ้อง ๑. มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการ สร้างคำตามหลักเกณฑ์ทางภาษา ๒. อธิบายหลักการสร้างคำ ตามหลักเกณฑ์ทางภาษาได้ ๓. เห็นความสำคัญของภาษาไทย			
สอบกลางภาค				๑	๒๐
๓	สุภาषิตพระร่วง ท ๑.๑ ม. ๑/๕ ม. ๑/๙ ท ๒.๑ ม. ๑/๔ ม. ๑/๙ ท ๓.๑ ม. ๑/๕ ม. ๑/๖ ท ๔.๑ ม. ๑/๖ ท ๕.๑ ม. ๑/๔	เรื่อง สุภาषิตพระร่วง ๑. ศึกษาประวัติโดยย่อ ลักษณะคำประพันธ์ ของเรื่องสุภาषิตพระร่วง ๒. อธิบายประวัติโดยย่อ ลักษณะคำประพันธ์ของเรื่อง สุภาषิตพระร่วงได้ ๓. เห็นคุณค่าของวรรณคดีไทย เรื่อง สุภาषิตพระร่วง ๑. ศึกษาคำศัพท์สำคัญของเรื่อง สุภาषิตพระร่วง ๒. ถอดคำประพันธ์และสรุปเนื้อ เรื่องได้ ๓. เห็นคุณค่าของวรรณคดีไทย	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด สุภาषิตพระร่วง เป็นการ รวบรวมคำสอน หรือสุภาษิต เก่าแก่ ตั้งแต่สมัยโบราณ เข้าด้วยกัน มีทั้งคำสอนที่เป็น ข้อห้าม และคำสอนที่เป็น คำแนะนำซึ่งสามารถปฏิบัติ ได้จริงในชีวิตประจำวัน โดยอาศัยการแต่งด้วย รายสุภาพที่มีสัมผัสคล้องจอง ข้อความสั้น ๆ ทำให้จดจำง่าย อีกทั้งยังทำให้ได้ความรู้เรื่อง คำศัพท์และสำนวนเก่าที่ใช้ ค่าน้อย แต่ได้ใจความมาก ผู้อ่านจึงต้องตีความให้ถูกต้อง จึงจะเข้าใจความหมาย	๑๓	๑๐

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้/ มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
		เรื่อง สุภาชิตพระร่วง ๑. มีความรู้ความเข้าใจคุณค่าด้านเนื้อหาและคุณค่าด้านวรรณศิลป์ ๒. วิเคราะห์คุณค่าด้านเนื้อหาและคุณค่าด้านวรรณศิลป์ได้ ๓. เห็นคุณค่าของวรรณคดีไทย เรื่อง สำนวน คำพังเพย และสุภาชิต ๑. มีความรู้ความเข้าใจเรื่อง สำนวน คำพังเพยและสุภาชิต ๒. จำแนกและใช้สำนวนที่เป็นคำพังเพยและสุภาชิตได้ ๓. เห็นคุณค่าและความสำคัญของ สำนวน คำพังเพย และสุภาชิต เรื่อง การพูดเชิงวิชาการ ๑. มีความรู้ความเข้าใจเรื่อง การพูดเชิงวิชาการ ๒. อธิบายชนิดของการพูดเชิงวิชาการ ๓. มีมารยาทในการพูด เรื่อง การพูดรายงาน ๑. มีความรู้ความเข้าใจเรื่อง การพูดรายงาน ๒. พูดเสนอรายงานได้ ๓. มีมารยาทในการพูด	ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษาภาษาไทย อีกทั้งยังได้ศึกษาเรื่องสำนวน คำพังเพย และสุภาชิต การพูดเชิงวิชาการ การพูดรายงาน การอ่านตีความบทความทางวิชาการ และการเขียนเรียงความเชิงพรรณนา		

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้/ มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
		เรื่อง การอ่านตีความบทความทางวิชาการ ๑. มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการอ่านตีความบทความทางวิชาการ ๒. ตีความบทความทางวิชาการได้ ๓. มีมารยาทในการอ่าน เรื่อง การเขียนเรียงความเชิงพรรณนา ๑. มีความรู้ความเข้าใจเรื่องหลักการเขียนเรียงความและรูปแบบการเขียนเรียงความ ๒. อธิบายหลักการเขียนเรียงความ และรูปแบบการเขียนเรียงความได้ ๓. มีมารยาทในการเขียน เรื่อง การเขียนเรียงความเชิงพรรณนา ๑. เขียนเรียงความเชิงพรรณนาได้ ๒. มีมารยาทในการเขียน			

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้/ มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
๔	กาพย์พระไชยสุริยา ท ๑.๑ ม. ๑/๖ ม. ๑/๙ ท ๒.๑ ม. ๑/๖ ม. ๑/๙ ท ๓.๑ ม. ๑/๓ ม. ๑/๖ ท ๔.๑ ม. ๑/๑ ม. ๑/๕ ท ๕.๑ ม. ๑/๑	เรื่อง กาพย์เรื่องพระไชยสุริยา ๑. ศึกษาประวัติโดยย่อ ลักษณะคำประพันธ์ของเรื่อง กาพย์เรื่อง พระไชยสุริยา ๒. อธิบายประวัติโดยย่อ ลักษณะคำประพันธ์ของเรื่อง กาพย์เรื่อง พระไชยสุริยา ๓. เห็นคุณค่าของวรรณคดีไทย เรื่อง กาพย์เรื่องพระไชยสุริยา ๑. ศึกษาคำศัพท์สำคัญของเรื่อง กาพย์เรื่อง พระไชยสุริยา ๒. ถอดคำประพันธ์และ สรุปเนื้อเรื่องได้ ๓. เห็นคุณค่าของวรรณคดีไทย เรื่อง กาพย์เรื่องพระไชยสุริยา ๑. มีความรู้ความเข้าใจคุณค่า ด้านเนื้อหาและคุณค่าด้าน วรรณศิลป์ ๒. วิเคราะห์คุณค่าด้านเนื้อหา และคุณค่าด้านวรรณศิลป์ได้ ๓. เห็นคุณค่าของวรรณคดีไทย เรื่อง การอ่านออกเสียง บทร้อยกรอง ๑. อธิบายหลักการอ่านออกเสียง ร้อยกรองประเภทกาพย์และ โคลงได้ถูกต้อง ๒. บอกความสำคัญของการ อ่านออกเสียงร้อยกรอง ประเภทกาพย์และโคลงได้	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด กาพย์พระไชยสุริยา เป็น หนังสือแบบเรียนสอนเรื่อง ตัวสะกดและการใช้ถ้อยคำ เนื้อเรื่องแต่งเป็นนิทาน อ่านเข้าใจได้ง่าย นอกจาก ได้รับความเพลิดเพลินแล้ว ยังได้รับคุณค่าจากบทฝึกอ่าน เขียนภาษาไทย ที่สามารถท่องจำ เพื่อประโยชน์ในการศึกษา เรื่องมาตราตัวสะกด และ ลักษณะคำประพันธ์ประเภท กาพย์ได้เป็นอย่างดี ทั้งยัง สอดแทรกคติธรรม เพื่อนำมา ปรับใช้ในการดำเนินชีวิต นอกจากนี้ยังศึกษา เรื่อง การอ่านออกเสียงร้อยกรอง ประเภทกาพย์และโคลง การอ่านนิทานชาดก การ ออกเสียงภาษาไทย พลังภาษา การเขียนแสดงความคิดเห็น การพูดเชิงสร้างสรรค์ การแต่งบทร้อยกรองประเภท กาพย์ฉบับ ๑๖	๑๔	๑๐

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้/ มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
		๓. อ่านออกเสียงบทร้อยกรอง ประเภทกาพย์และโคลงได้ถูกต้อง เรื่อง การอ่านนิทานชาดก ๑. มีความรู้ความเข้าใจเรื่อง หลักการอ่านจับใจความสำคัญ ๒. จับใจความสำคัญจากนิทานได้ ๓. มีมารยาทในการอ่าน เรื่อง การออกเสียงภาษาไทย ๑. มีความรู้ความเข้าใจ เรื่องการอ่านออกเสียงภาษาไทย ๒. นักเรียนอ่านออกเสียงภาษาไทย ได้ถูกต้อง ๓. มีมารยาทในการอ่าน เรื่อง พลังภาษา ๑. มีความรู้ความเข้าใจ เรื่อง พลังภาษา ๒. อธิบายความแตกต่างของ พลังภาษาเชิงบวกและพลังภาษา เชิงลบ ๓. เห็นความสำคัญของภาษาไทย เรื่อง การเขียนแสดงความคิดเห็น ๑. มีความรู้ความเข้าใจ หลักการเขียนแสดงความคิดเห็น ๒. เขียนแสดงความคิดเห็น ได้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ ทางภาษา ๓. มีมารยาทในการเขียน			

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้/ มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
		เรื่อง การพูดเชิงสร้างสรรค์ ๑. มีความรู้ความเข้าใจ หลักการพูดเชิงสร้างสรรค์ ๒. พูดเชิงสร้างสรรค์ ได้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ ทางภาษา ๓. มีมารยาทในการพูด เรื่อง การแต่งบทร้อยกรอง ประเภทกาพย์ฉบ ๑๖ ๑. มีความรู้ความเข้าใจ เรื่อง การแต่งบทร้อยกรอง ประเภทกาพย์ฉบ ๑๖ ๒. แต่งบทร้อยกรอง ประเภทกาพย์ฉบ ๑๖ ได้ ๓. มีมารยาทในการเขียน			
สอบปลายภาค				๑	๓๐
รวมตลอดภาคเรียน				๖๐	๑๐๐

กำหนดการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ เวลา ๖๐ ชั่วโมง จำนวน ๑.๕ หน่วยกิต

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี เวลา	จำนวน ชั่วโมง	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้/ เรื่องที่สอน	กิจกรรมสำคัญ	สิ่งที่ ร.ร. ปลายทาง ต้องเตรียม (ครู/นักเรียน/ สื่อ/อุปกรณ์/แหล่งเรียนรู้)
๑	๑๖ พ.ค. ๖๐ ๐๙.๓๐ - ๑๐.๓๐ น.	๑	-	แนะนำรายวิชา	-	- สมุดจดบันทึก
๒	๑๘ พ.ค. ๖๐ ๑๐.๓๐ - ๑๑.๓๐ น.	๑	๑. สรุปความรู้ทั่วไปในนิราศภูเขาทองได้ ๒. เขียนสรุปความรู้ทั่วไปในนิราศภูเขาทองได้ ๓. บอกความสำคัญของการแต่งนิราศภูเขาทองได้	หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ นิราศภูเขาทอง	แบ่งกลุ่มศึกษาความรู้เบื้องต้น เรื่องนิราศภูเขาทอง	- หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - สมุดจดบันทึก - ภาพสุนทรภู่ - ภาพเจดีย์ภูเขาทอง - ซอญักปราชญ์
๓	๒๒ พ.ค. ๖๐ ๑๐.๓๐ - ๑๑.๓๐ น.	๑	๑. บอกรายละเอียดเรื่องนิราศภูเขาทองได้ ๒. สรุปนิราศภูเขาทองได้ ๓. บอกความสำคัญของเรื่องนิราศภูเขาทองได้	นิราศภูเขาทอง	แบ่งกลุ่มถอดคำประพันธ์	- หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - สมุดจดบันทึก - Power Point เส้นทางการเดินทาง ของสุนทรภู่

กำหนดการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ เวลา ๖๐ ชั่วโมง จำนวน ๑.๕ หน่วยกิต

คู่มือครูพระราชทานสอนทางไกลผ่านดาวเทียมสำหรับโรงเรียนปลายทาง

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี เวลา	จำนวน ชั่วโมง	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้/ เรื่องที่สอน	กิจกรรมสำคัญ	สิ่งที่ ร.ร. ปลายทาง ต้องเตรียม (ครู/นักเรียน/ สื่อ/อุปกรณ์/แหล่งเรียนรู้)
๔	๒๓ พ.ค. ๖๐ ๐๙.๓๐ - ๑๐.๓๐ น.	๑	๑. บอกรายละเอียดเรื่องนิราศภูเขาทองได้ ๒. สรุปเรื่องนิราศภูเขาทองได้ ๓. บอกความสำคัญของเรื่อง นิราศภูเขาทองได้	นิราศภูเขาทอง	แบ่งกลุ่มถอดคำประพันธ์	- หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - สมุดจดบันทึก - กระดาษแข็งแผ่นใหญ่ - ปากกาเมจิก - Power Point เส้นทางการเดินทาง
๕	๒๕ พ.ค. ๖๐ ๑๐.๓๐ - ๑๑.๓๐ น.	๑	๑. อธิบายคุณค่าแต่ละด้านของ นิราศภูเขาทองได้ ๒. จำแนกคุณค่าจากเรื่องนิราศภูเขาทอง ด้านต่าง ๆ ได้ ๓. บอกคุณค่าที่ปรากฏในนิราศภูเขาทองได้	นิราศภูเขาทอง	แบ่งกลุ่มสรุปคุณค่าที่ได้จากเรื่อง	- หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - รูปภาพบ้านเรือนของ คนไทย - ใบงานตามรอยสุนทรภู่ ดูเจดีย์ภูเขาทอง
๖	๒๙ พ.ค. ๖๐ ๑๐.๓๐ - ๑๑.๓๐ น.	๑	๑. อธิบายหลักการอ่านออกเสียง บทร้อยแก้วได้ถูกต้อง ๒. อ่านร้อยแก้วได้ถูกต้องและเหมาะสม กับเรื่องที่อ่าน ๓. มีมารยาทในการอ่าน	การอ่านออกเสียง บทร้อยแก้ว	แบ่งกลุ่มฝึกอ่านออกเสียง บทร้อยแก้ว	- หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ไฟล์การอ่านร้อยแก้ว - ใบความรู้การอ่านร้อยแก้ว - ใบงาน - สลากจับเลือกบทอ่าน

กำหนดการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ เวลา ๖๐ ชั่วโมง จำนวน ๑.๕ หน่วยกิต

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี เวลา	จำนวน ชั่วโมง	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้/ เรื่องที่สอน	กิจกรรมสำคัญ	สิ่งที่ ร.ร. ปลายทาง ต้องเตรียม (ครู/นักเรียน/ สื่อ/อุปกรณ์/แหล่งเรียนรู้)
๗	๓๐ พ.ค. ๖๐ ๐๙.๓๐ - ๑๐.๓๐ น.	๑	๑. อธิบายหลักการอ่านกลอนได้ถูกต้อง ๒. อ่านออกเสียงบทร้อยกรองประเภท กลอนได้ถูกต้อง ๓. บอกความสำคัญของการอ่านกลอนได้	การอ่านออกเสียง บทร้อยกรอง ประเภทกลอน	ฝึกอ่านออกเสียง บทร้อยกรองประเภทกลอน	- หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ไฟล์การอ่านร้อยกรอง - Power Point บทร้อยกรอง
๘	๑ มิ.ย. ๖๐ ๑๐.๓๐ - ๑๑.๓๐ น.	๑	๑. บอกหลักการคัดลายมือได้อย่างถูกต้อง ๒. คัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัดได้ อย่างถูกต้อง ๓. มีมารยาทในการเขียน	การคัดลายมือ	คัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัด	- หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ตัวอย่างการคัดลายมือ - ใบงาน
๙	๕ มิ.ย. ๖๐ ๑๐.๓๐ - ๑๑.๓๐ น.	๑	๑. อธิบายหลักการเล่าเรื่องย่อจากเรื่องที่ ฟังและดูได้ ๒. เล่าเรื่องย่อจากเรื่องที่ฟังและดูได้ ๓. บอกประโยชน์ของการเล่าเรื่องย่อได้ ๔. มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด	การพูดเล่าเรื่อง	แบ่งกลุ่มศึกษาเนื้อหาเบื้องต้น ของการเล่าเรื่องแล้วนำเสนอ หน้าชั้นเรียน	- เครื่องฉายพับแสง - หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - คลิปการเล่าเรื่อง - ซองแผ่นพับเล่าเรื่อง

กำหนดการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ๗๒๑๑๐๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ เวลา ๖๐ ชั่วโมง จำนวน ๑.๕ หน่วยกิต

คู่มือครูพระราชทานสอนทางไกลผ่านดาวเทียมสำหรับโรงเรียนปลายทาง

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี เวลา	จำนวน ชั่วโมง	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้/ เรื่องที่สอน	กิจกรรมสำคัญ	สิ่งที่ ร.ร. ปลายทาง ต้องเตรียม (ครู/นักเรียน/ สื่อ/อุปกรณ์/แหล่งเรียนรู้)
๑๐	๖ มี.ย. ๖๐ ๐๙.๓๐ - ๑๐.๓๐ น.	๑	๑. อธิบายการเกิดเสียงในภาษาไทยได้ ๒. จำแนกเสียงในภาษาไทยได้ ๓. บอกความสำคัญของเสียงในภาษาไทยได้	เสียงในภาษาไทย	แบ่งกลุ่มศึกษาความรู้เบื้องต้น ของเสียงในภาษาไทยแล้วนำเสนอ หน้าชั้นเรียน	- หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - บัตรคำ - ซองแห่งความรู้ - ภาพอวัยวะในการเกิดเสียง - หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ไฟล์เพลงไก่เก๋
๑๑	๘ มี.ย. ๖๐ ๑๐.๓๐ - ๑๑.๓๐ น.	๑	๑. อธิบายเสียงพยัญชนะในภาษาไทยได้ ๒. จำแนกเสียงพยัญชนะในภาษาไทยได้ ๓. บอกความสำคัญของเสียงพยัญชนะได้	เสียงในภาษาไทย - เสียงสระ	ศึกษาความรู้เรื่องเสียงพยัญชนะ	- ไปความรู้ เสียงพยัญชนะ - ใบงาน เสียงพยัญชนะ - Power Point เฉลยใบงาน - Power Point ตัวอย่างคำ - หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ไปความรู้เรื่องสระ
๑๒	๑๒ มี.ย. ๖๐ ๑๐.๓๐ - ๑๑.๓๐ น.	๑	๑. อธิบายเสียงสระในภาษาไทยได้ ๒. จำแนกเสียงสระในภาษาไทยได้ ๓. บอกความสำคัญของเสียงสระ ในภาษาไทยได้	เสียงในภาษาไทย - เสียงพยัญชนะ	ศึกษาความรู้เรื่องเสียงสระ	- ไปความรู้ เรื่องสระ

กำหนดการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ เวลา ๖๐ ชั่วโมง จำนวน ๑.๕ หน่วยกิต

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี เวลา	จำนวน ชั่วโมง	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้/ เรื่องที่สอน	กิจกรรมสำคัญ	สิ่งที่ ร.ร. ปลายทาง ต้องเตรียม (ครู/นักเรียน/ สื่อ/อุปกรณ์/แหล่งเรียนรู้)
๑๓	๑๓ มิ.ย. ๖๐ ๐๙.๓๐ - ๑๐.๓๐ น.	๑	๑. บอกเสียงวรรณยุกต์ได้ ๒. จำแนกเสียงวรรณยุกต์ได้ ๓. บอกความสำคัญของเสียงวรรณยุกต์ได้	เสียงในภาษาไทย - เสียงวรรณยุกต์	ศึกษาความรู้เรื่องเสียงวรรณยุกต์	- หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ไฟล์เพลง - Power Point ตัวอย่างคำ
วันพฤหัสบดีที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๐ โรงเรียนจัดกิจกรรมไหว้ครู						
๑๔	๑๙ มิ.ย. ๖๐ ๑๐.๓๐ - ๑๑.๓๐ น.	๑	๑. อธิบายลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ได้ ๒. ฝนเสียงวรรณยุกต์ได้ถูกต้อง ๓. บอกความสำคัญของเสียงวรรณยุกต์ได้	เสียงในภาษาไทย - เสียงวรรณยุกต์	แบ่งกลุ่มแข่งขันการผันเสียง วรรณยุกต์	- หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ตารางการผันวรรณยุกต์ - ใบงาน ผันวรรณยุกต์ - คลิปเพลง ชะตาชีวิต
๑๕	๒๐ มิ.ย. ๖๐ ๐๙.๓๐ - ๑๐.๓๐ น.	๑	๑. ศึกษาประวัติโดยย่อลักษณะ คำประพันธ์ของเรื่องโคลงโลกนิติ ๒. อธิบายประวัติโดยย่อลักษณะ คำประพันธ์ของเรื่องโคลงโลกนิติได้ ๓. เห็นคุณค่าของวรรณคดีไทย	หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ โคลงโลกนิติ	ตอบคำถาม	- หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

กำหนดการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ เวลา ๖๐ ชั่วโมง จำนวน ๑.๕ หน่วยกิต

คู่มือครูพระราชทานสอนทางไกลผ่านดาวเทียมสำหรับโรงเรียนปลายทาง

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี เวลา	จำนวน ชั่วโมง	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้/ เรื่องที่สอน	กิจกรรมสำคัญ	สิ่งที่ ร.ร. ปลายทาง ต้องเตรียม (ครู/นักเรียน/ สื่อ/อุปกรณ์/แหล่งเรียนรู้)
๑๖	๒๒ มิ.ย. ๖๐ ๐๐.๓๐ - ๐๑.๓๐ น.	๑	๑. ศึกษาคำศัพท์สำคัญของเรื่องโคลงโลกนิติ ๒. ถอดคำประพันธ์และสรุปเนื้อเรื่องได้ ๓. เห็นคุณค่าของวรรณคดีไทย	โคลงโลกนิติ	ถอดคำประพันธ์ และสรุปเนื้อเรื่อง	- หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - สมุดจดบันทึก
๑๗	๒๖ มิ.ย. ๖๐ ๐๐.๓๐ - ๐๑.๓๐ น.	๑	๑. ศึกษาคำศัพท์สำคัญของเรื่องโคลงโลกนิติ ๒. ถอดคำประพันธ์และสรุปเนื้อเรื่องได้ ๓. เห็นคุณค่าของวรรณคดีไทย	โคลงโลกนิติ	ถอดคำประพันธ์ และสรุปเนื้อเรื่อง	- หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - สมุดจดบันทึก
๑๘	๒๗ มิ.ย. ๖๐ ๐๙.๓๐ - ๑๐.๓๐ น.	๑	๑. มีความรู้ความเข้าใจคุณค่าด้านเนื้อหา และคุณค่าด้านวรรณศิลป์ ๒. วิเคราะห์คุณค่าด้านเนื้อหา และคุณค่าด้านวรรณศิลป์ได้ ๓. เห็นคุณค่าของวรรณคดีไทย	โคลงโลกนิติ	สรุปคุณค่าทางด้านเนื้อหา และทางด้านวรรณศิลป์	- หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - สมุดจดบันทึก
๑๙	๒๙ มิ.ย. ๖๐ ๐๐.๓๐ - ๐๑.๓๐ น.	๑	๑. ระบุความสำคัญและวัตถุประสงค์ ในการอ่านบทอาขยาน ๒. ท่องจำบทอาขยานและวิเคราะห์ คุณค่าได้ ๓. รักความเป็นไทย	บทอาขยาน	ฝึกท่องบทอาขยาน	- หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - สมุดจดบันทึก

กำหนดการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ เวลา ๖๐ ชั่วโมง จำนวน ๑.๕ หน่วยกิต

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี เวลา	จำนวน ชั่วโมง	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้/ เรื่องที่สอน	กิจกรรมสำคัญ	สิ่งที่ ร.ร. ปลายทาง ต้องเตรียม (ครู/นักเรียน/ สื่อ/อุปกรณ์/แหล่งเรียนรู้)
๒๐	๓ ก.ค. ๖๐ ๑๐.๓๐ - ๑๑.๓๐ น.	๑	๑. พ้องจำบพอาชยานและวิเคราะห์ คุณค่าได้ ๒. รักความเป็นไทย	บพอาชยาน	ฝึกท่องบพอาชยานและ วิเคราะห์คุณค่า	- หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - สมุดจดบันทึก
๒๑	๔ ก.ค. ๖๐ ๐๙.๓๐ - ๑๐.๓๐ น.	๑	๑. มีความรู้ความเข้าใจหลักการอ่าน ตีความ ๒. ตีความเรื่องที่อ่านได้อย่างมีเหตุผล ๓. มีมารยาทในการอ่าน	การอ่านตีความ	ตีความจากเรื่องที่อ่าน	- หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - สมุดจดบันทึก
๒๒	๖ ก.ค. ๖๐ ๑๐.๓๐ - ๑๑.๓๐ น.	๑	๑. มีความรู้ความเข้าใจหลักการเขียน ย่อความและการเขียนคำนำย่อความ ๒. อธิบายหลักการเขียนย่อความและ เขียนคำนำย่อความได้ ๓. มีมารยาทในการเขียน	การเขียนย่อความ	ตอบคำถาม	- หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - สมุดจดบันทึก
วันจันทร์ที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๐ หยุดชดเชยวันอาสาฬหบูชา						
๒๓	๑๑ ก.ค. ๖๐ ๑๐.๓๐ - ๑๑.๓๐ น.	๑	๑. เขียนคำนำย่อความและเขียนย่อความ จากเรื่องที่อ่านได้ ๒. มีมารยาทในการเขียน	การเขียนย่อความ	เขียนย่อความจากเรื่องที่อ่าน	- หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - สมุดจดบันทึก

กำหนดการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๑๑๑๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ เวลา ๖๐ ชั่วโมง จำนวน ๑.๕ หน่วยกิต

คู่มือครูพระราชทานสอนทางไกลผ่านดาวเทียมสำหรับโรงเรียนปลายทาง

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี เวลา	จำนวน ชั่วโมง	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้/ เรื่องที่สอน	กิจกรรมสำคัญ	สิ่งที่ ร.ร. ปลายทาง ต้องเตรียม (ครู/นักเรียน/ สื่อ/อุปกรณ์/แหล่งเรียนรู้)
๒๔	๑๓ ก.ค. ๖๐ ๐๙.๓๐ - ๑๐.๓๐ น.	๑	๑. มีความรู้ความเข้าใจเรื่องมารยาทในการฟังและการดู ๒. อธิบายมารยาทในการฟังและการดู ที่ได้ ๓. มีมารยาทในการฟังและการดู	มารยาทในการฟังและ การดูสื่อต่าง ๆ	ตอบคำถาม	- หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - สมุดจดบันทึก
๒๕	๒๔ ก.ค. ๖๐ ๑๐.๓๐ - ๑๑.๓๐ น.	๑	๑. มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการสร้างคำ ตามหลักเกณฑ์ทางภาษา ๒. อธิบายหลักการสร้างคำ ตามหลักเกณฑ์ทางภาษาได้ ๓. เห็นความสำคัญของภาษาไทย	คำมูล	ทำแบบฝึกหัด	- หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - สมุดจดบันทึก
๒๖	๒๕ ก.ค. ๖๐ ๑๐.๓๐ - ๑๑.๓๐ น.	๑	๑. มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการสร้างคำ ตามหลักเกณฑ์ทางภาษา ๒. อธิบายหลักการสร้างคำ ตามหลักเกณฑ์ทางภาษาได้ ๓. เห็นความสำคัญของภาษาไทย	คำประสม	ทำแบบฝึกหัด	- หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - สมุดจดบันทึก

กำหนดการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ เวลา ๖๐ ชั่วโมง จำนวน ๑.๕ หน่วยกิต

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี เวลา	จำนวน ชั่วโมง	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้/ เรื่องที่สอน	กิจกรรมสำคัญ	สิ่งที่ ร.ร. ปลายทาง ต้องเตรียม (ครู/นักเรียน/ สื่อ/อุปกรณ์/แหล่งเรียนรู้)
๒๗	๒๗ ก.ค. ๖๐ ๑๐.๓๐ - ๑๑.๓๐ น.	๑	๑. มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการสร้างคำ ตามหลักเกณฑ์ทางภาษา ๒. อธิบายหลักการสร้างคำตามหลักเกณฑ์ ทางภาษาได้ ๓. เห็นความสำคัญของภาษาไทย	คำซ้ำ	ทำแบบฝึกหัด	- หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - สมุดจดบันทึก
๒๘	๓๑ ก.ค. ๖๐ ๐๙.๓๐ - ๑๐.๓๐ น.	๑	๑. มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการสร้างคำ ตามหลักเกณฑ์ทางภาษา ๒. อธิบายหลักการสร้างคำตามหลักเกณฑ์ ทางภาษาได้ ๓. เห็นความสำคัญของภาษาไทย	คำซ้อน	ทำแบบฝึกหัด	- หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - สมุดจดบันทึก
๒๙	๑ ส.ค. ๖๐ ๑๐.๓๐ - ๑๑.๓๐ น.	๑	๑. มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการสร้างคำ ตามหลักเกณฑ์ทางภาษา ๒. อธิบายหลักการสร้างคำตาม หลักเกณฑ์ทางภาษาได้ ๓. เห็นความสำคัญของภาษาไทย	คำพ้อง	ทำแบบฝึกหัด	- หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - สมุดจดบันทึก

กำหนดการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ๗๒๑๑๐๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ เวลา ๖๐ ชั่วโมง จำนวน ๑.๕ หน่วยกิต

คู่มือครูพระราชทานสอนทางไกลผ่านดาวเทียมสำหรับโรงเรียนปลายทาง

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี เวลา	จำนวน ชั่วโมง	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้/ เรื่องที่สอน	กิจกรรมสำคัญ	สิ่งที่ ร.ร. ปลายทาง ต้องเตรียม (ครู/นักเรียน/ สื่อ/อุปกรณ์/แหล่งเรียนรู้)
๓๐	๓ ส.ค. ๖๐ ๑๐.๓๐ - ๑๑.๓๐ น.	๑	๑. มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการสร้างคำตามหลักเกณฑ์ทางภาษา ๒. อธิบายหลักการสร้างคำตามหลักเกณฑ์ทางภาษาได้ ๓. เห็นความสำคัญของภาษาไทย	คำพ้อง	ทำแบบฝึกหัด	- หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - สมุดจดบันทึก
๓๑	๗ ส.ค. ๖๐ ๐๙.๓๐ - ๑๐.๓๐ น.	๑	๑. ศึกษาประวัติโดยย่อลักษณะคำประพันธ์ของเรื่องสุภาชิตพระร่วง ๒. อธิบายประวัติโดยย่อลักษณะคำประพันธ์ของเรื่องสุภาชิตพระร่วงได้ ๓. เห็นคุณค่าของวรรณคดีไทย	หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ สุภาชิตพระร่วง	ตอบคำถาม	- หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - สมุดจดบันทึก
๓๒	๙ ส.ค. ๖๐ ๑๐.๓๐ - ๑๑.๓๐ น.	๑	๑. ศึกษาคำศัพท์สำคัญของเรื่องสุภาชิตพระร่วง ๒. ถอดคำประพันธ์และสรุปเนื้อเรื่องได้ ๓. เห็นคุณค่าของวรรณคดีไทย	สุภาชิตพระร่วง	ถอดคำประพันธ์และสรุปเนื้อเรื่อง	- หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - สมุดจดบันทึก

กำหนดการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ เวลา ๖๐ ชั่วโมง จำนวน ๑.๕ หน่วยกิต

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี เวลา	จำนวน ชั่วโมง	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้/ เรื่องที่สอน	กิจกรรมสำคัญ	สิ่งที่ ร.ร. ปลายทาง ต้องเตรียม (ครู/นักเรียน/ สื่อ/อุปกรณ์/แหล่งเรียนรู้)
๓๓	๑๐ ส.ค. ๖๐ ๐๙.๓๐ - ๑๐.๓๐ น.	๑	๑. มีความรู้ความเข้าใจคุณค่าด้านเนื้อหา และคุณค่าด้านวรรณศิลป์ ๒. วิเคราะห์คุณค่าด้านเนื้อหาและคุณค่า ด้านวรรณศิลป์ได้ ๓. เห็นคุณค่าของวรรณคดีไทย	สุภาชิตพระร่วง	แบบฝึกหัด	- หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - สมุดจดบันทึก
วันจันทร์ที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๐ หยุดชดเชยวันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ						
๓๔	๑๕ ส.ค. ๖๐ ๑๐.๓๐ - ๑๑.๓๐ น.	๑	๑. มีความรู้ความเข้าใจเรื่องสำนวน คำพังเพยและสุภาษิต ๒. จำแนกและใช้สำนวนที่เป็นคำพังเพย และสุภาษิตได้ ๓. เห็นคุณค่าและความสำคัญของสำนวน คำพังเพยและสุภาษิต	สำนวน คำพังเพยและ สุภาษิต	แบบฝึกหัด	- หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - สมุดจดบันทึก
วันพฤหัสบดีที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๐ ทบทวนบทเรียน (กิจกรรมกีฬาคณะ)						

กำหนดการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ เวลา ๖๐ ชั่วโมง จำนวน ๑.๕ หน่วยกิต

คู่มือครูพระราชทานสอนทางไกลผ่านดาวเทียมสำหรับโรงเรียนปลายทาง

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี เวลา	จำนวน ชั่วโมง	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้/ เรื่องที่สอน	กิจกรรมสำคัญ	สิ่งที่ ร.ร. ปลายทาง ต้องเตรียม (ครู/นักเรียน/ สื่อ/อุปกรณ์/แหล่งเรียนรู้)
๓๕	๒๑ ส.ค. ๖๐ ๑๐.๓๐ - ๑๑.๓๐ น.	๑	๑. มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการพูด เชิงวิชาการ ๒. อธิบายชนิดของการพูดเชิงวิชาการ ๓. มีมารยาทในการพูด	การพูดเชิงวิชาการ	ฝึกพูดเชิงวิชาการ	- หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - สมุดจดบันทึก
๓๖	๒๒ ส.ค. ๖๐ ๐๙.๓๐ - ๑๐.๓๐ น.	๑	๑. มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการพูดรายงาน ๒. พูดเพื่อเสนอรายงานได้ ๓. มีมารยาทในการพูด	การพูดรายงาน	ฝึกพูดรายงาน	- หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - สมุดจดบันทึก
๓๗	๒๔ ส.ค. ๖๐ ๑๐.๓๐ - ๑๑.๓๐ น.	๑	๑. มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการอ่าน ดีความบทความทางวิชาการ ๒. ดีความบทความทางวิชาการได้ ๓. มีมารยาทในการอ่าน	การอ่านดีความ บทความทางวิชาการ	ดีความบทความทางวิชาการ	- หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - สมุดจดบันทึก
๓๘	๒๘ ส.ค. ๖๐ ๑๐.๓๐ - ๑๑.๓๐ น.	๑	๑. มีความรู้ความเข้าใจเรื่อง หลักการเขียนเรียงความ และรูปแบบ การเขียนเรียงความ ๒. อธิบายหลักการเขียนเรียงความ และรูปแบบการเขียนเรียงความได้ ๓. มีมารยาทในการเขียน	การเขียนเรียงความ เชิงพรรณนา	ตอบคำถาม	- หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - สมุดจดบันทึก

กำหนดการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ เวลา ๖๐ ชั่วโมง จำนวน ๑.๕ หน่วยกิต

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี เวลา	จำนวน ชั่วโมง	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้/ เรื่องที่สอน	กิจกรรมสำคัญ	สิ่งที่ ร.ร. ปลายทาง ต้องเตรียม (ครู/นักเรียน/ สื่อ/อุปกรณ์/แหล่งเรียนรู้)
๓๙	๒๙ ส.ค. ๖๐ ๐๙.๓๐ - ๑๐.๓๐ น.	๑	๑. เขียนเรียงความเชิงพรรณนาได้ ๒. มีมารยาทในการเขียน	การเขียนเรียงความ เชิงพรรณนา	เขียนเรียงความ เชิงพรรณนา	- หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - สมุดจดบันทึก
๔๐	๓๑ ส.ค. ๖๐ ๑๐.๓๐ - ๑๑.๓๐ น.	๑	๑. ศึกษาประวัติโดยย่อลักษณะ คำประพันธ์ของเรื่อง กาพย์เรื่อง พระไชยสุริยา ๒. อธิบายประวัติโดยย่อลักษณะ คำประพันธ์ของเรื่อง กาพย์เรื่อง พระไชยสุริยา ๓. เห็นคุณค่าของวรรณคดีไทย	หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ กาพย์เรื่องพระไชยสุริยา	ตอบคำถาม	- หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - สมุดจดบันทึก
๔๑	๔ ก.ย. ๖๐ ๑๐.๓๐ - ๑๑.๓๐ น.	๑	๑. ศึกษาคำศัพท์สำคัญของเรื่อง กาพย์เรื่องพระไชยสุริยา ๒. ถอดคำประพันธ์และสรุปเนื้อเรื่องได้ ๓. เห็นคุณค่าของวรรณคดีไทย	กาพย์เรื่องพระไชยสุริยา	ถอดคำประพันธ์ และสรุปเนื้อเรื่อง	- หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - สมุดจดบันทึก

กำหนดการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ๗๒๑๑๐๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ เวลา ๖๐ ชั่วโมง จำนวน ๑.๕ หน่วยกิต

คู่มือครูพระราชทานสอนทางไกลผ่านดาวเทียมสำหรับโรงเรียนปลายทาง

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี เวลา	จำนวน ชั่วโมง	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้/ เรื่องที่สอน	กิจกรรมสำคัญ	สิ่งที่ ร.ร. ปลายทาง ต้องเตรียม (ครู/นักเรียน/ สื่อ/อุปกรณ์/แหล่งเรียนรู้)
๔๒	๕ ก.ย. ๖๐ ๑๐.๓๐ - ๑๑.๓๐ น.	๑	๑. มีความรู้ความเข้าใจคุณค่าด้านเนื้อหา และคุณค่าด้านวรรณศิลป์ ๒. วิเคราะห์คุณค่าด้านเนื้อหาและ คุณค่าด้านวรรณศิลป์ได้ ๓. เห็นคุณค่าของวรรณคดีไทย	กาพย์เรื่องพระไชยสุริยา	แบบฝึกหัด	- หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - สมุดจดบันทึก
๔๓	๗ ก.ย. ๖๐ ๑๐.๓๐ - ๑๑.๓๐ น.	๑	๑. อธิบายหลักการอ่านออกเสียงร่ายกรอง ประเภทกาพย์และโคลงได้ถูกต้อง ๒. บอกความสำคัญของการอ่านออกเสียง ร่ายกรองประเภทกาพย์และโคลงได้ ๓. อ่านออกเสียงบทร่ายกรอง ประเภทกาพย์และโคลงได้ถูกต้อง	การอ่านออกเสียง บทร่ายกรอง ประเภทกาพย์และโคลง	แบ่งกลุ่มฝึกอ่านออกเสียง ร่ายกรองประเภทกาพย์ และโคลง	- หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - สมุดจดบันทึก
๔๔	๑๑ ก.ย. ๖๐ ๐๙.๓๐ - ๑๐.๓๐ น.	๑	๑. มีความรู้ความเข้าใจเรื่อง หลักการอ่านจับใจความสำคัญ ๒. จับใจความสำคัญจากนิทานได้ ๓. มีมารยาทในการอ่าน	การอ่านนิทานชาดก	จับใจความสำคัญนิทานชาดก	- หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - สมุดจดบันทึก

กำหนดการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ๗๒๑๑๐๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ เวลา ๖๐ ชั่วโมง จำนวน ๑.๕ หน่วยกิต

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี เวลา	จำนวน ชั่วโมง	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้/ เรื่องที่สอน	กิจกรรมสำคัญ	สิ่งที่ ร.ร. ปลายทาง ต้องเตรียม (ครู/นักเรียน/ สื่อ/อุปกรณ์/แหล่งเรียนรู้)
๔๕	๑๒ ก.ย. ๖๐ ๐๙.๓๐ - ๑๐.๓๐ น.	๑	๑. มีความรู้ความเข้าใจเรื่อง การอ่านออกเสียงภาษาไทย ๒. นักเรียนอ่านออกเสียงภาษาไทย ได้ถูกต้อง ๓. มีมารยาทในการอ่าน	การออกเสียงภาษาไทย	ฝึกออกเสียงภาษาไทย	- หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - สมุดจดบันทึก
๔๖	๑๔ ก.ย. ๖๐ ๑๐.๓๐ - ๑๑.๓๐ น.	๑	๑. มีความรู้ความเข้าใจเรื่อง พลังภาษา ๒. อธิบายความแตกต่างของพลังภาษา เชิงบวกและพลังภาษาเชิงลบ ๓. เห็นความสำคัญของภาษาไทย	พลังภาษา	แบบฝึกหัด	- หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - สมุดจดบันทึก
๔๗	๑๘ ก.ย. ๖๐ ๑๐.๓๐ - ๑๑.๓๐ น.	๑	๑. มีความรู้ความเข้าใจหลักการเขียน แสดงความคิดเห็น ๒. เขียนแสดงความคิดเห็นได้ถูกต้อง ตามหลักเกณฑ์ทางภาษา ๓. มีมารยาทในการเขียน	การเขียนแสดง ความคิดเห็น	เขียนแสดงความคิดเห็น	- หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - สมุดจดบันทึก

กำหนดการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ เวลา ๖๐ ชั่วโมง จำนวน ๑.๕ หน่วยกิต

คู่มือครูพระราชทานสอนทางไกลผ่านดาวเทียมสำหรับโรงเรียนปลายทาง

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี เวลา	จำนวน ชั่วโมง	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้/ เรื่องที่สอน	กิจกรรมสำคัญ	สิ่งที่ ร.ร. ปลายทาง ต้องเตรียม (ครู/นักเรียน/ สื่อ/อุปกรณ์/แหล่งเรียนรู้)
๔๘	๑๙ ก.ย. ๖๐ ๐๙.๓๐ - ๑๐.๓๐ น.	๑	๑. มีความรู้ความเข้าใจหลักการพูด เชิงสร้างสรรค์ ๒. พูดเชิงสร้างสรรค์ได้ถูกต้อง ตามหลักเกณฑ์ทางภาษา ๓. มีมารยาทในการพูด	การพูดเชิงสร้างสรรค์	ฝึกพูดเชิงสร้างสรรค์	- หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - สมุดจดบันทึก
๔๙	๒๑ ก.ย. ๖๐ ๑๐.๓๐ - ๑๑.๓๐ น.	๑	๑. มีความรู้ความเข้าใจเรื่อง การแต่ง บทร้อยกรองประเภทกาพย์ฉบัง ๑๖ ๒. แต่งบทร้อยกรอง ประเภท กาพย์ฉบัง ๑๖ ได้	การแต่งบทร้อยกรอง ประเภทกาพย์ฉบัง ๑๖	ฝึกแต่งบทร้อยกรองประเภท กาพย์ฉบัง ๑๖	- หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - สมุดจดบันทึก

หมายเหตุ : กรณีชั่วโมงการสอนไม่ครบตามโครงสร้างหลักสูตร ให้โรงเรียนปลายทางพิจารณาเสนอเสริมตามความเหมาะสมให้ครบตามโครงสร้างหลักสูตร

แผนการจัดการเรียนรู้

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑

เรื่อง นิราศภูเขาทอง

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เวลา ๑๓ ชั่วโมง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๐

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

- มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน
- ตัวชี้วัด ท ๑.๑ ม. ๑/๑ อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน
- ท ๑.๑ ม. ๑/๖ มีมารยาทในการอ่าน
- มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๒.๑ ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ
- ตัวชี้วัด ท ๒.๑ ม. ๑/๑ คัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัด
- ท ๒.๑ ม. ๑/๖ มีมารยาทในการเขียน
- มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๓.๑ สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์
- ตัวชี้วัด ท ๓.๑ ม. ๑/๒ เล่าเรื่องย่อจากเรื่องที่ฟังและดู
- ท ๓.๑ ม. ๑/๖ มีมารยาทในการฟัง ดู และพูด
- มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๔.๑ เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ
- ตัวชี้วัด ท ๔.๑ ม. ๑/๑ อธิบายลักษณะของเสียงในภาษาไทย
- มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๕.๑ เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง
- ตัวชี้วัด ท ๕.๑ ม. ๑/๑ สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน
- ท ๕.๑ ม. ๑/๓ อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน

๒. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การอ่านออกเสียง เป็นศิลปะการอ่านประเภทหนึ่งที่ต้องเปล่งเสียงออกมาให้ผู้อื่นสามารถได้ยิน จำแนกเป็นการอ่านออกเสียงร้อยแก้วและร้อยกรอง ซึ่งจะต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์ในการอ่านอย่างถูกต้องและเหมาะสม การเตรียมตัวก่อนการอ่านออกเสียง อีกทั้งควรมีมารยาทในการอ่านด้วย

การคัดลายมือ เป็นการฝึกเขียนเบื้องต้น ซึ่งมีจุดประสงค์ที่หลากหลาย และเป็นทักษะการเขียนประเภทหนึ่งที่มีความจำเป็นและมีความสำคัญในการสื่อสารของมนุษย์ ต้องคำนึงถึงหลักการคัดลายมือที่ถูกต้อง ข้อควรระวังในการคัดลายมือ และมารยาทในการเขียนคัดลายมือ

การเล่าเรื่อง เป็นการถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ ให้ผู้อื่นได้รับทราบและเกิดความเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งควรคำนึงถึงจุดมุ่งหมายในการเล่าเรื่อง ขั้นตอนการเล่าเรื่อง คุณสมบัติของผู้เล่าเรื่องที่ดี และมารยาทในการพูดเล่าเรื่อง รวมทั้งผู้ฟังเองก็ควรคำนึงถึงมารยาทในการฟังและดูเช่นกัน

เสียงในภาษาไทยจำแนกเป็น ๓ ประเภท ได้แก่ เสียงสระ เสียงพยัญชนะ และเสียงวรรณยุกต์ การเกิดเสียงในภาษาต้องอาศัยอวัยวะที่ทำให้เกิดเสียง และแต่ละเสียงที่เกิดขึ้นก็มีตำแหน่งที่เกิดและลักษณะต่างกัน

นิราศภูเขาทอง เป็นวรรณคดีนิราศชิ้นเอกเรื่องหนึ่งของสุนทรภู่ ประพันธ์ด้วยฉันทลักษณ์กลอนนิราศ นอกจากจะมีความงดงามทางวรรณศิลป์และมีความไพเราะอย่างยิ่งแล้ว ยังได้รับคุณค่าด้านเนื้อหา ซึ่งสุนทรภู่ได้บันทึกสิ่งที่พบเห็นหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ตลอดการเดินทางไปนมัสการเจดีย์ภูเขาทองที่จังหวัดอยุธยา ทำให้เราได้ทราบสภาพบ้านเมืองและสังคมของวิถีชีวิตคนในสมัยนั้น

๓. สาระการเรียนรู้

๑. การอ่านออกเสียง

๑.๑ ความหมายของการอ่านออกเสียง

การอ่านออกเสียง คือ การเปล่งเสียงตามตัวอักษร ถ้อยคำ และเครื่องหมายต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ให้ถูกต้อง ชัดเจน เป็นที่เข้าใจแก่ผู้ฟัง การอ่านออกเสียงถือเป็นการสื่อความหมายที่ก่อให้เกิด “ทักษะ” (วาสนา บุญสม, ๒๕๔๑ : ๒๒) ดังต่อไปนี้

- ๑) เกิดทักษะในการเปล่งเสียงให้ชัดเจน
- ๒) เกิดทักษะในการใช้อวัยวะที่ออกเสียงได้ถูกต้อง
- ๓) เกิดทักษะในการออกเสียงควบกล้ำได้ถูกต้อง ชัดเจนยิ่งขึ้น
- ๔) เกิดทักษะในการวิเคราะห์คำที่อ่านมากขึ้น
- ๕) เกิดทักษะในการเปล่งเสียงตามรูปตัวอักษรควบกล้ำได้คล่องแคล่ว

๑.๒ หลักเกณฑ์ในการอ่านออกเสียงร้อยแก้ว

หลักเกณฑ์ทั่วไปในการอ่านออกเสียงร้อยแก้ว (พองจันทร์ สุขยิ่ง และคณะ, ๒๕๕๔ : ๓ - ๔) มีดังนี้

- ๑) ก่อนอ่านควรศึกษาเรื่องที่อ่านให้เข้าใจโดยศึกษาสาระสำคัญของเรื่องและข้อความทุกข้อความ เพื่อจะแบ่งวรรคตอนในการอ่านได้อย่างเหมาะสม

- ๒) อ่านออกเสียงดังพอเหมาะกับสถานที่และจำนวนผู้ฟัง ให้ผู้ฟังได้ยินทั่วถึงกัน ไม่ดังหรือค่อยจนเกินไป
- ๓) อ่านให้คล่อง ฟังรู้หูและออกเสียงให้ถูกต้องตามอักขรวิธี ชัดถ้อยชัดคำ โดยเฉพาะตัว ร ล หรือ คำควบกล้ำ ต้องออกเสียงให้ชัดเจน
- ๔) อ่านออกเสียงให้เป็นเสียงพูดอย่างธรรมชาติที่สุด
- ๕) เน้นเสียงและถ้อยคำตามน้ำหนักความสำคัญของใจความ ใช้เสียงและจังหวะให้เป็นไปตามเนื้อเรื่อง เช่น ดู อ่อนหวาน จริงจัง โกรธ เป็นต้น
- ๖) อ่านออกเสียงให้เหมาะกับประเภทของเรื่อง รู้จักใส่อารมณ์เหมาะสมตามเนื้อเรื่อง
- ๗) ขณะทีอ่านควรสบสายตาสู่ผู้ฟังในลักษณะที่เป็นธรรมชาติ
- ๘) การอ่านในที่ประชุม ต้องจับหรือถือบทอ่าน

๑.๓ หลักเกณฑ์ในการอ่านออกเสียงร้อยกรอง

หลักเกณฑ์ทั่วไปในการอ่านออกเสียงร้อยกรอง (พจนานุกรม สุขยั้ง และคณะ, ๒๕๕๔ : ๖, วาสนา บุญสม, ๒๕๕๑ : ๒๖) มีดังนี้

- ๑) ศึกษาลักษณะบังคับของคำประพันธ์ที่จะอ่าน เช่น จำนวนคำ สัมผัส เสียงวรรณยุกต์ เสียงหนักเบา รู้จักการแบ่งวรรคตอน อ่านตามจังหวะทำนองเสนาะ โดยอ่านให้ชัดเจนและใส่อารมณ์ตามใจความนั้น
- ๒) อ่านเน้นคำในตำแหน่งสัมผัสนอก
- ๓) อ่านเอื้อสัมผัสในเพื่อเพิ่มความไพเราะ เช่น
อันรักชาติลัทธิกตเวทิต์ อ่านว่า กัด - ตะ - เวทิต์ เพื่อให้สัมผัสกับ สัตย์
- ๔) อ่านถูกต้องตามท่วงทำนองเสนาะของคำประพันธ์แต่ละชนิด
- ๕) อ่านออกเสียงคำให้ชัดเจน ถูกต้อง โดยเฉพาะคำที่ออกเสียง ร ล และคำควบกล้ำ
- ๖) อ่านเสียงดังพอสมควรที่ผู้ฟังจะได้ยินทั่วถึง ไม่ดังหรือค่อยจนเกินไป
- ๗) อ่านมีจังหวะ วรรคตอน รู้จักทอดจังหวะ เอื้อนเสียง หรือหลบเสียง
- ๘) คำที่มีพยางค์เกินให้อ่านเร็วและเบา เพื่อให้เสียงไปตกอยู่พยางค์ที่ต้องการ
- ๙) มีศิลปะในการใช้เสียง รู้จักเอื้อนเสียงให้เกิดความไพเราะ และใช้เสียงแสดงความรู้สึกให้เหมาะกับข้อความเพื่อรักษาบรรยากาศของเรื่องที่อ่าน เมื่ออ่านถึงตอนจะจบต้องเอื้อนเสียงและทอดจังหวะให้ช้าลงจนกระทั่งจบบท

๑.๔ การเตรียมตัวก่อนการอ่านออกเสียง

การเตรียมตัวก่อนการอ่านออกเสียง (จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และบาหยัน อัมสำราญ, ๒๕๔๗ : ๒๖) มีดังนี้

- ๑) อ่านบทให้เข้าใจ การอ่านให้ผู้อื่นฟัง มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อให้ผู้ฟังรับรู้และเข้าใจตรงตามเนื้อหาสาระที่อ่าน ฉะนั้นจึงต้องเข้าใจข้อความนั้นเสียก่อนเพื่อความมั่นใจ และเพื่อความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร ข้อความใดที่อ่านไม่เข้าใจหรือสงสัยว่าจะผิดพลาดต้องตรวจสอบเสียก่อน

- ๒) ทำเครื่องหมายแสดงจังหวะการอ่านในการอ่านเราควรทำเครื่องหมายลงในบทว่าตอนใดควรหยุด คำใดควรเน้น และคำใดควรทอดจังหวะ การทำเครื่องหมายในบทไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัว แต่โดยทาง ที่นิยมปฏิบัติกัน มักทำเครื่องหมายง่าย ๆ ดังนี้
 - ก. เครื่องหมายขีดเฉียงขีดเดียว (/) ขีดระหว่างคำ แสดงการหยุดเว้นนิตหนึ่งเพราะมีคำหรือ ข้อความอื่นต่อไปอีก การอ่านตรงคำที่มีเครื่องหมายนี้จึงไม่ควรลงเสียงหนักเพราะยังไม่จบ ประโยค
 - ข. เครื่องหมายขีดเฉียงสองขีด (//) ขีดหลังประโยคหรือระหว่างคำเพื่อแสดงให้รู้ว่าให้หยุดเว้น นานหน่อย
 - ค. เครื่องหมายวงกลมล้อมคำ เพื่อบอกว่าเป็นคำที่สงสัยหรือไม่แน่ใจว่าอ่านอย่างไร
 - ง. คำที่ต้องการเน้นให้ขีดเส้นใต้ที่คำนั้น
 - จ. คำใดที่ทอดจังหวะ ให้ทำเส้นโค้งที่ส่วนบนของคำนั้น ($\cap$)
 - ฉ. เครื่องหมายมุมคว่ำหรือหมวกเจ็ทคว่ำ ($\wedge$) แสดงว่าข้อความนั้นจะเน้นเสียงขึ้นสูง และมุม หายหรือหมวกเจ็ทหงาย ($\vee$) แสดงการเน้นเสียงลงต่ำ
- ๓) ซ้อมอ่านให้คล่อง หลังอ่านบทจนเข้าใจและทำเครื่องหมายแสดงจังหวะการอ่านแล้ว ควรซ้อม อ่านให้คล่องโดยใช้ไมโครโฟนเพื่อให้ผู้อื่นช่วยสังเกต หรือบันทึกเสียงไว้เพื่อฟังและแก้ไข ข้อบกพร่องของตัวเอง อาจต้องซ้อมหลายครั้งจนกว่าจะแก้ไขได้เป็นที่น่าพอใจ

๒. การคัดลายมือ

๒.๑ จุดประสงค์ของการคัดลายมือ

การคัดลายมือมีความสำคัญมากต่อการพัฒนาไปสู่ทักษะการเขียน การฝึกคัดลายมือมีจุดประสงค์ สำคัญ (ฟองจันทร์ สุขยิ่ง และคณะ, ๒๕๕๔ : ๒๘) ดังนี้

- ๑) เพื่อฝึกการเป็นผู้มีสมาธิในการเขียนตัวอักษรไทย
- ๒) เพื่อให้เขียนตัวหนังสือไทยได้ถูกต้องตามหลักวิธีการต่าง ๆ
- ๓) เพื่อให้รู้จักการจัดระเบียบ การเว้นวรรคและเว้นช่องไฟได้ประณีตและมีความสม่ำเสมอ ทำให้ อ่านง่าย ดูสบายตา
- ๔) เพื่อให้รู้จักสังเกตแบบอย่างตัวอักษรที่ถูกต้อง สวยงามและนำไปเป็นตัวอย่างในการเขียนได้ต่อไป
- ๕) เพื่อให้มีความภาคภูมิใจ ศรัทธาและรักการเขียนภาษาไทยอันเป็นมรดกและภาษาประจำชาติไทย

๒.๒ หลักและวิธีการคัดลายมือ

การคัดลายมือมีหลักและวิธีคัด (ฟองจันทร์ สุขยิ่ง และคณะ, ๒๕๕๔ : ๓๐ - ๓๑) ดังนี้

- ๑) อ่านข้อความที่จะคัดให้จบก่อนคัด เพื่อทำความเข้าใจข้อความ
- ๒) เริ่มคัดตัวอักษรจากหัวไปหางเสมอโดยไม่ยกดินสอ
- ๓) ไม่เขียนตัวอักษรแบบนั่งเส้น หมายถึง ส่วนกลางของตัวอักษรทับเส้นบรรทัดโดยตลอด เช่น

ตัว ข ฐานล่างของเส้นจะไม่ลากตรงทีเดียว จะมีรอยหยักตรงมุมซ้ายนัดหนึ่ง

- ๔) ถ้าคัดลายมือครั้งแรกบรรทัด ขนาดความสูงของตัวอักษรด้านบนต้องสูงเท่ากันโดยตลอด
- ๕) คัดตัวอักษรและข้อความด้วยตัวตรงเสมอแนวเดียวกัน
- ๖) เว้นระยะช่องไฟระหว่างตัวอักษรให้ห่างเสมอกัน
- ๗) ถ้าเขียนผิดหรือจำเป็นต้องลบ ต้องระมัดระวังเรื่องความสะอาด ก่อนเขียนใหม่ต้องลบรอยเก่าให้สะอาดเรียบร้อยเสียก่อน
- ๘) สระและวรรณยุกต์ต้องวางให้ถูกที่
- ๙) ขนาดความกว้างและความสูงของตัวอักษรและสระต้องตรงตามแบบ
- ๑๐) ต้องระมัดระวังอย่าคัดตกหล่น การเว้นวรรคตอนต้องถูกต้อง
- ๑๑) เมื่อคัดจบต้องทบทวนและตรวจสอบอีกครั้ง
- ๑๒) หมั่นฝึกฝนคัดลายมือสม่ำเสมอ อย่างน้อยเดือนละครั้ง

๒.๓ ข้อควรปฏิบัติในการคัดลายมือ

- ๑) การจับดินสอ - ปากกา ใช้นิ้ว ๓ นิ้ว คือ นิ้วหัวแม่มือ นิ้วชี้ และนิ้วกลาง จับส่วนข้างปลาย (ไม่ใช่ปลายสุด) ของดินสอหรือปากกา เหลือไว้พอเหมาะแก่ความต้องการ ใช้นิ้วทั้ง ๓ นิ้ว ขยับขึ้นลงและลากเส้นให้เป็นตัวอักษร ใช้นิ้วที่เหลืออีก ๒ นิ้ว (คือนิ้วนางและนิ้วก้อย) จะงอเข้าเป็นแท่นรองรับทับบนกระดาษที่เขียน ส่วนด้ามของปากกาหรือดินสอ ใช้พาดลงระหว่างนิ้วหัวแม่มือกับนิ้วชี้
- ๒) ทำนั่งให้นั่งตัวตรง ห้อยเท้าลงอย่างสุภาพ ก้มหน้าได้พองาม ห้ามก้มหลังจนจุ่ม หรือหมอบเขียน จนหมดความสง่าผ่าเผยและไม่ชันคอกซ้ายลงบนโต๊ะ จะใช้มือซ้ายช่วยทับกระดาษที่เขียนหรือจะพาดลงที่หน้าขาก็ได้ แล้วแต่ความสะดวก
- ๓) การวางสมุดหรือกระดาษที่ใช้เขียน ต้องอยู่ในระดับตรง ไม่เอียงกระดาษหรือสมุด เพราะตัวผู้เขียนจะพลอยเอียงตามไปด้วย คู่มืองาม

๓. การเล่าเรื่องย่อจากเรื่องที่ฟังและดู

๓.๑ ความหมายของการเล่าเรื่อง

การเล่าเรื่อง เป็นการถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ ให้ผู้อื่นได้รับทราบ เกิดความเข้าใจเรื่องราว ซึ่งต้องใช้ศิลปะเฉพาะตัวของผู้เล่า เพื่อที่จะเพิ่มสีสันของเรื่องโดยสอดแทรกอารมณ์และความรู้สึกเพื่อให้เรื่องน่าสนใจ

๓.๒ จุดมุ่งหมายของการเล่าเรื่อง

การเล่าเรื่องมีจุดมุ่งหมายสำคัญ ดังนี้ (จิรวัดน์ เพชรรัตน์ และอัมพร ทองใบ, ๒๕๕๕ : ๑๕๔)

- ๑) เพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจ หรือเรื่องราวที่ควรรู้แก่ผู้ฟัง เป็นการพูดเพื่อให้ความรู้หรือบอกเล่า เป็นการเสนอข่าวสาร ความรู้ ข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความรู้ความเข้าใจ

- ๒) เพื่อสร้างความบันเทิงใจให้แก่ผู้ฟัง ตามธรรมดาทุกคนย่อมพอใจที่จะได้ฟังเรื่องราวที่ทำให้ตนเกิดความรู้สึกสนุกสนาน ร่าเริง หรือขบขัน ซึ่งอาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ส่วนตัว ข้อบกพร่อง หรือนิสัยของตนเองที่ทำให้ผู้อื่นเห็นความซ้ำซ้อนตลอดเวลา เช่น การพูดเล่าเรื่องเกี่ยวกับการผจญภัย ความรัก ความสำเร็จในชีวิต เรื่องภูตผีปิศาจ เป็นต้น เรื่องเหล่านี้จะช่วยให้ผู้ฟังรู้สึกตื่นเต้น เรา่ใจ สนุกสนาน และช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดในชีวิตประจำวันได้ดี
- ๓) เพื่อจรรโลงใจ เป็นการพูดที่ชี้ให้เห็นคุณค่า ความงาม และความดี ที่ช่วยยกระดับจิตใจ หรือทำให้เกิดความเบิกบานใจ ผู้ฟังจะได้รับข้อคิดที่ดีและมองเห็นสิ่งที่ดีงามหรือคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ที่สามารถนำไปเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติแก่ตนเอง
- ๔) เพื่อโน้มน้าวใจผู้ฟัง เป็นการพูดที่ชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับ หากเชื่อถือและปฏิบัติ รวมทั้งชี้ให้เห็นโทษ หากไม่เชื่อถือและไม่ปฏิบัติตาม

๓.๓ หลักการเล่าเรื่อง

- ๑) เตรียมเรื่องที่จะพูดให้ดี
- ๒) เรียงลำดับความสำคัญว่าจะพูดส่วนใดก่อนหรือหลัง
- ๓) พูดออกเสียงให้ชัดเจน เสียงไม่ดังหรือค่อยจนเกินไป รู้จักใช้น้ำเสียงและแสดงสีหน้า ท่าทางอย่างเหมาะสม รวมทั้งสามารถใช้อุปกรณ์ประกอบได้
- ๔) เลือกใช้ภาษาพูดเหมาะสมกับกาลเทศะ
- ๕) มีบุคลิกท่าทางในการพูดเหมาะสม

๓.๔ ขั้นตอนการพูดเล่าเรื่อง

- ๑) การเริ่มเรื่อง ไม่ควรพูดยาวหรือสั้นเกินไป เพียงแต่กล่าวนำเรื่องให้ผู้ฟังเกิดความสนใจที่จะฟังเรื่องราวที่จะเล่าเท่านั้น อาจยกคำถาม สุภาษิต หรือคำพูดที่สอดคล้องกับเนื้อเรื่องมากล่าวนำก็ได้
- ๒) การลำดับเรื่อง หรือการเล่าเนื้อเรื่องทั้งหมด ควรจัดระบบให้ดี ไม่เล่าข้ามไปมาหรือวกวน ในการเล่าเรื่องสามารถยกตัวอย่างประกอบ ใช้ท่าทาง หรืออุปกรณ์ เพื่อให้ผู้ฟังเห็นภาพได้ชัดเจนขึ้นได้
- ๓) การสรุปเรื่อง ควรสรุปให้ผู้ฟังรู้สึกประทับใจในเรื่องนั้น อาจกล่าวอ้างคำคม สำนวน สุภาษิต หรือถ้อยคำที่มีคติมากล่าวเชื่อมโยงได้

๓.๕ คุณสมบัติในการเล่าเรื่องที่ดี

คุณสมบัติในการเล่าเรื่องที่ดีควรมีลักษณะ ดังนี้ (พองจันทร์ สุขยิ่ง และคณะ, ๒๕๕๔ : ๘๕)

- ๑) มีบุคลิกภาพดี
- ๒) มีความจำดีและมีความรอบรู้เกี่ยวกับเรื่องที่เล่า
- ๓) น้ำเสียงชัดเจน ออกเสียงได้ถูกต้องตามอักขรวิธี
- ๔) มีอารมณ์ดีและรักษาอารมณ์ให้ปกติมั่นคงได้
- ๕) มีมารยาทดี รู้จักกาลเทศะ

- ๖) มีไหวพริบ ปฏิภาณ สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้
- ๗) มีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถแสดงท่าทาง อากัปกิริยาประกอบการเล่าได้อย่างเหมาะสม
- ๘) รู้จักจิตวิทยาของผู้ฟังกลุ่มต่าง ๆ ตลอดทั้งสามารถประเมินผู้ฟังได้

๓.๖ ประโยชน์ของการเล่าเรื่อง

การเล่าเรื่องมีประโยชน์ ดังนี้ (พองจันทร์ สุขยิ่ง และคณะ, ๒๕๕๔ : ๘๖)

- ๑) ช่วยให้ผู้ฟังมีความรู้ มีประสบการณ์ที่ได้ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องที่นำรู้ เป็นการเปิดทางไปสู่ความก้าวหน้าในอนาคต
- ๒) สร้างความบันเทิง ผ่อนคลายความเครียดให้แก่ผู้ฟัง
- ๓) สร้างจินตนาการให้แก่ผู้ฟัง
- ๔) สร้างแนวความคิดใหม่
- ๕) ช่วยสร้างสรรค์ตัวบุคคลและสังคม สะท้อนให้เห็นความสำคัญ ความรุ่งเรืองและความเสื่อมโทรมของบุคคลหรือสังคมมนุษย์ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตและสามารถแก้ไขปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น
- ๖) การเล่าเรื่องช่วยพัฒนาตัวผู้เล่าให้มีบุคลิกดี มีความมั่นใจในตนเอง รู้จักการใช้ภาษาได้ดีและถูกต้อง รักการค้นคว้า ช่วยให้เป็นผู้ที่สามารถลำดับความคิดต่าง ๆ ของตัวเองได้ดีอีกด้วย

๓.๗ มารยาทในการพูด

มารยาทในการพูดเล่าเรื่องหรือการพูดประเภทใดก็ตามควรคำนึงถึงเรื่องต่าง ๆ (วาสนา บุญสม, ๒๕๔๑ : ๑๘) ดังต่อไปนี้

- ๑) ความสุภาพเรียบร้อยทั้งทางด้านการแต่งกายและกิริยาอาการ

ผู้พูดควรแต่งกายให้สะอาด สุภาพ และเรียบร้อยตามสมัยนิยม อีกทั้งเหมาะสมแก่กาลเทศะ โดยคำนึงถึงวัย รูปร่าง และสถานภาพในการพูดของตน ต้องมีกิริยาอาการสำรวม ไม่ว่าจะนั่งหรือยืน การนั่งควรนั่งตามสบาย ไม่เกร็งตัว วางเท้าทั้งสองข้างให้เรียบร้อย ไม่เหยียดขาหรือแยกขาจนเกินไป และไม่ควรนั่งไขว่ห้าง การยืนควรยืนตามสบายเช่นกัน ไม่ยืนเกร็ง หรือยืนส่ายไปมา เท้าทั้งสองแยกห่างจากกันเล็กน้อยเพื่อการทรงตัวและการเคลื่อนไหวให้เป็นธรรมชาติ พยายามจัดท่านั่งและท่านยืนให้มีความสง่างาม และควรยิ้มแย้มแจ่มใส
- ๒) ความรับผิดชอบและความจริงใจในการพูด

การพูดสิ่งใดออกไปนั้น ผู้พูดจำเป็นต้องระมัดระวังหรือกลั่นกรองคำพูดให้สอดคล้องกับความเป็นจริง กล่าวคือ ผู้พูดต้องคิดให้รอบคอบก่อนว่า คำพูดนั้นเป็นประโยชน์และจริงใจหรือไม่อย่างไร และคำพูดเหล่านั้นต้องมีน้ำหนักเชื่อถือได้ ประกอบด้วยเหตุผล ข้อเท็จจริง ต้องไม่เป็นคำพูดที่สร้างความไม่สบายใจให้แก่ผู้ใด ไม่ก้าวร้าว ไม่ส่อเสียด ไม่พูดเรื่องส่วนตัวให้ผู้อื่นเจ็บช้ำน้ำใจ ไม่พูดอวดตนหรือยกตนข่มท่าน ไม่พูดสวนขณะที่คู่สนทนากำลังพูดอยู่ เรื่องที่ผู้พูดควรพูดควรเป็นเรื่องที่ผู้ฟังสนใจใคร่รู้ ถ้อยคำต้องสุภาพ นอกจากนี้การรับฟังความคิดเห็นของคู่สนทนาก็เป็นสิ่งสำคัญเช่นกัน

๓.๘ มารยาทในการฟังและดูสื่อต่าง ๆ

มารยาทในการฟังและดูสื่อต่าง ๆ ควรคำนึงถึงเรื่องต่าง ๆ (พองจันทร์ สุขยิ่ง และคณะ, ๒๕๕๔ : ๗๖ - ๗๗) ดังต่อไปนี้

- ๑) แสดงความตั้งใจและความกระตือรือร้นในการฟังและการดู ผู้รับสารควรแสดงความตั้งใจในการฟัง การดู ด้วยการมองผู้ส่งสารด้วยความสนใจและตั้งใจอย่างจริงจัง การมองดูควรดูอย่างสงบ ไม่ใช่ดูอย่างยั้มเยาะหรือดูหมิ่นดูแคลน ดังนั้นอาการของการมองดูผู้พูดจึงต้องแสดงความสนใจอย่างแท้จริง และคิดตามขณะที่ฟังหรือดู รวมทั้งจดบันทึกไว้ เมื่อเห็นว่าสารนั้นมีประโยชน์ควรแก่การจดจำ
- ๒) มีความสำรวม ไม่ทำกิริยาหลุกหลิก หันไปหันมาไม่อยู่นิ่งเพราะอาจทำให้ผู้อื่นเกิดความรำคาญ
- ๓) ไม่ลุกเดินเข้าออกบ่อยโดยไม่จำเป็น ถ้าจะลุกขึ้นเพื่อออกก่อนเวลาควรเลื่อนนั่งใกล้ประตูทางออก
- ๔) ไม่นำอาหาร เครื่องดื่ม หรือขนมขบเคี้ยวเข้าไปรับประทานเพราะอาจทำให้สถานที่สกปรกและสร้างความรำคาญแก่ผู้อื่นได้
- ๕) ควรปรบมือเป็นการให้เกียรติผู้พูดหลังพิธีกรกล่าวแนะนำผู้พูด และปรบมือแสดงความขอบคุณหลังผู้พูดพูดจบ
- ๖) ถ้ามีคำถาม รอจนกว่าผู้พูดจะเปิดโอกาสให้ถาม และควรปฏิบัติ ดังนี้
 - ยกมือขึ้นเพื่อขออนุญาตก่อนแล้วจึงถาม หากเป็นการประชุมใหญ่ควรลุกไปที่ไม่โครโฟน เพื่อให้ที่ประชุมได้ยินคำถามนั้นด้วย
 - ควรตั้งคำถามให้ตรงประเด็น และถามด้วยถ้อยคำที่สุภาพ ไม่ควรถามนอกประเด็นหรือถามลองภูมิผู้พูด
 - ถ้าไม่เห็นด้วยกับผู้พูดหรือต้องการเสนอประเด็นอื่น ควรใช้ถ้อยคำและกิริยาที่สุภาพแล้วจึงเสนอความคิดเห็นตนเองต่อที่ประชุม

๔. เสียงในภาษาไทย

๔.๑ อวัยวะที่ใช้ในการออกเสียงพูด

อวัยวะส่วนที่มีหน้าที่โดยตรงในการออกเสียงพูด มีลักษณะสำคัญ ดังต่อไปนี้ (กาญจนา นาคสกุล, ๒๕๕๕ : ๑๕ - ๑๗)

- ๑) ริมฝีปาก เป็นอวัยวะส่วนที่สามารถเคลื่อนไหวได้มาก และทำให้เสียงแตกต่างกันมาก เราอาจจะบังคับริมฝีปากให้ปิดสนิท ให้เปิดเล็กน้อย ให้เปิดกว้างขึ้น ให้ยื่นออกมา ให้ห่อกลม หรือทำเป็นรูปรีก็ได้ ลักษณะต่าง ๆ ของริมฝีปากล้วนมีผลต่อการออกเสียง และทำให้เสียงแตกต่างกันไปทั้งสิ้น
- ๒) ฟัน เป็นอวัยวะซึ่งเป็นฐาน หรือตำแหน่งที่เกิดของเสียงหลายชนิด เช่น เมื่อกดฟันบนลงที่ริมฝีปากล่าง ลมจะลอดช่องที่พอจะผ่านออกมาได้ ทำให้เกิดเป็นเสียงชนิดที่เรียกว่า เสียง

เสียดแทรกที่เกิดระหว่างฟันกับริมฝีปาก ถ้าฟันบนกดกับฟันล่าง ลมที่ผ่านออกมาจะทำให้ได้เสียงเสียดแทรกที่เกิดที่ฟัน เป็นต้น

- ๓) ปุ่มเหงือก เป็นส่วนที่นูนออกมาตรงบริเวณหลังฟันด้านบน ถ้าเอาลิ้นแตะจะรู้สึกว่ามีลักษณะเป็นคลื่น ลิ้นอาจจะแตะหรืออยู่ใกล้บริเวณปุ่มเหงือกซึ่งทำให้เกิดเสียง ปุ่มเหงือกจึงนับเป็นตำแหน่งหรือฐานสำคัญในการออกเสียงตำแหน่งหนึ่ง
- ๔) เพดานแข็ง หมายถึง เพดานส่วนที่โค้งเป็นกระดุกแข็ง
- ๕) เพดานอ่อน คือ ส่วนของเพดานซึ่งอยู่ต่อเพดานแข็งเข้าไปข้างใน มีลักษณะเป็นกระดุกอ่อนที่ขยับขึ้นลงได้เล็กน้อย เวลาพูดส่วนใหญ่เพดานอ่อนและลิ้นไก่จะถูกยกขึ้นไปจดกับผนังคอ และกั้นลมไม่ให้ออกไปทางจมูก ในเวลาออกเสียงนาสิก (ได้แก่ เสียง /น/ /ม/ /ง/ ในภาษาไทย) เท่านั้น ที่เพดานอ่อนจะลดระดับลงมาเพื่อให้ลมออกไปทางจมูกได้
- ๖) ลิ้นไก่ เป็นก้อนเนื้อเล็ก ๆ อยู่ต่อปลายเพดานอ่อนตรงกลางปาก สั้นเร็วได้
- ๗) ช่องจมูก หมายถึง โพรงในช่องจมูกซึ่งอยู่เหนือลิ้นไก่ขึ้นไป เป็นช่องที่ลมซึ่งผ่านเส้นเสียงขึ้นมาจะผ่านออกไปทางจมูกได้เมื่อเวลาหายใจ และเวลาออกเสียงนาสิก ในเวลาที่เปล่งเสียงอื่น ๆ ลิ้นไก่อจะถูกยกขึ้นไปปิดช่องจมูกเพื่อให้ลมออกมาทางช่องปาก
- ๘) ลิ้น เป็นส่วนที่เคลื่อนไหวได้มากที่สุดในการออกเสียงพูด ส่วนที่เคลื่อนไหวของลิ้นแต่ละส่วนมีผลต่อการออกเสียง เราจึงแบ่งลิ้นออกเป็น ๓ ส่วน ตามหน้าที่ที่มีในการออกเสียง คือ
 - ปลายลิ้น หรือลิ้นส่วนปลายสุด ซึ่งจะยกขึ้นไปแตะอวัยวะส่วนต่าง ๆ ในปากตอนบนได้โดยง่าย
 - หน้าลิ้น หรือลิ้นส่วนหน้า ได้แก่ ลิ้นส่วนที่อยู่ตรงข้ามกับเพดานแข็ง
 - หลังลิ้น หรือลิ้นส่วนหลัง ได้แก่ ส่วนของลิ้นซึ่งอยู่ตรงข้ามกับเพดานอ่อน
- ๙) แผ่นเนื้อปากหลอดลม หรือลิ้นปิดกล่องเสียง เป็นแผ่นเนื้อบาง ๆ อยู่ต่อโคนลิ้นลงไปในลำคอ มีหน้าที่ปิดเปิดช่องหลอดลมเพื่อป้องกันมิให้อาหารตกลงไปในหลอดลม เมื่อพูดแผ่นเนื้อนี้จะเปิดออก
- ๑๐) โพรงคอ หมายถึง โพรงซึ่งอยู่ถัดช่องปากลงไปจนถึงเส้นเสียง
- ๑๑) เส้นเสียง เป็นอวัยวะสำคัญที่ทำให้เกิดเสียง เส้นเสียงมีลักษณะประกอบด้วยเส้นเอ็น และกล้ามเนื้อเป็นแผ่น ๒ แผ่น เส้นเสียงทั้งสองวางขวางอยู่ตรงกลางกล่องเสียง กล่องเสียงคือ ส่วนที่อยู่เหนือหลอดลมขึ้นมา ตรงที่เราเรียกว่า ลูกกระเดือก

๔.๒ ลักษณะของเสียงในภาษาไทย

เสียงในภาษาไทยมี ๓ ชนิด คือ เสียงสระ เสียงพยัญชนะ และเสียงวรรณยุกต์ โดยมีลักษณะดังต่อไปนี้ (พองจันทร์ สุขยิ่ง และคณะ, ๒๕๕๔ : ๙๕)

- ๑) เสียงสระ เป็นเสียงที่เปล่งออกมาจากปอด หลอดลม กล่องเสียง ผ่านลำคอสู่ช่องปากและช่องจมูกโดยสะดวก ลมที่เปล่งออกมาจะไม่ถูกสกัดกั้นจากอวัยวะใด ๆ ในปาก แต่จะมีการเปลี่ยนแปลงระดับของลิ้นและรูปริมฝีปากโดยการยกลิ้นขึ้นในระดับต่างกันและริมฝีปากห่อ

อย่างน้อยต่างกัน ทำให้เกิดเสียงก้อง เส้นเสียงสั่นสะเทือน และสามารถออกเสียงได้ยาวนาน เสียงสระเป็นเสียงที่ช่วยให้พยัญชนะออกเสียงได้ เพราะเสียงพยัญชนะจะต้องอาศัยเสียงสระ เกาะเสมอ เสียงสระในภาษาไทยมี ๒๑ เสียง และมีอักษรที่ใช้แทนเสียงได้ เรียกว่า รูปสระ มี ๒๑ รูป

เสียงสระ	รูปสระ	เสียงสระ	รูปสระ
อะ	-ะ	แอ	แ-
อา	-า	โอะ	โ-ะ
อิ	-ิ	โอ	โ-
อี	-ี	เอาะ	เ-าะ
อึ	-ึ	ออ	-อ
อื	-ื	เออะ	เ-อะ
อุ	-ุ	เออ	เ-อ
ู	-ู	เอีย	เีย
เอะ	เ-ะ	เอือ	เือ
เอ	เ-	อ้าว	้าว
แอะ	แ-ะ		

- ๒) เสียงพยัญชนะ เป็นเสียงที่เปล่งออกมาจากปอด หลอดลม กล่องเสียง ผ่านลำคอสู่ช่องปากและช่องจมูก โดยให้ลิ้นกล่อมเกลเสียงให้กระทบกับเพดาน ปุ่มเหงือก ฟัน หรือให้ริมฝีปากกระทบกัน ลมที่เกิดขึ้นจะถูกสกัดกั้นในลำคอ ช่องปากหรือช่องจมูก

เสียงพยัญชนะ มีจำนวน ๒๑ เสียง และมีอักษรแทนเสียงพยัญชนะ ๔๔ รูป ดังนี้

เสียงพยัญชนะ	รูปพยัญชนะ
/ก/	ก
/ค/	ข ข ค ค ฅ
/ง/	ง
/จ/	จ
/ช/	ช ฉ ฌ
/ซ/	ซ ส ศ ษ
/ด/	ด ฎ
/ต/	ต ฏ
/ท/	ท ฑ ฒ ณ ฐ
/น/	น ณ
/บ/	บ

เสียงพยัญชนะ	รูปพยัญชนะ
/ป/	ป
/พ/	พ ภ ผ
/ฟ/	ฟ ฝ
/ม/	ม
/ย/	ย ญ
/ร/	ร
/ล/	ล ฬ
/ว/	ว
/ฮ/	ฮ ห
/อ/	อ

- ๓) เสียงวรรณยุกต์ เป็นเสียงที่มีทำนองสูงต่ำเหมือนเสียงดนตรี เราจะได้ยินเสียงวรรณยุกต์ขณะที่ออกเสียงพยัญชนะหรือสระ เสียงวรรณยุกต์นี้บางเสียงถูกสกัดกั้นหรือไม่ถูกสกัดกั้นจึงเกิดเป็นเสียงสูงต่ำ บางเสียงอยู่ระหว่างเสียงสูงกับเสียงต่ำ แล้วค่อย ๆ เลื่อนไปสู่เสียงสูง เสียงวรรณยุกต์มี ๕ เสียง เรียงจากเสียงต่ำไปหาเสียงสูงได้ดังนี้ เสียงเอก เสียงโท เสียงสามัญ เสียงตรี และเสียงจัตวา

๕. นิราศภูเขาทอง

๕.๑ ที่มาและจุดประสงค์ในการแต่งนิราศภูเขาทอง

สุนทรภู่แต่งเรื่องนิราศภูเขาทองเมื่อปี ๒๓๗๓ หลังจากที่พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยเสด็จสวรรคตไปแล้ว ๖ ปี (สวรรคตปี ๒๓๖๗) เพื่อเล่าเรื่องการเดินทางจากวัดราชบูรณะหรือวัดเลียบไปนมัสการพระเจดีย์ภูเขาทองที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาหลังจากออกพรรษาแล้ว (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๔ : ๑๓)

๕.๒ ประวัติสุนทรภู่โดยสังเขป

สุนทรภู่เป็นกวีเอกแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ซึ่งได้รับการยกย่องจากองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) หรือ ยูเนสโก (UNESCO) ให้เป็นบุคคลที่มีผลงานดีเด่นด้านวรรณกรรม ประวัติของท่านโดยสังเขป มีดังนี้ (ชลดา เรื่องรักขลิขิต, ๒๕๕๑)

สุนทรภู่เป็นกวีที่มีช่วงชีวิตอยู่ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นตั้งแต่รัชกาลที่ ๑ ถึงรัชกาลที่ ๔ ท่านเป็นสามัญชน แต่มีชีวิตที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับราชสำนักตั้งแต่ปฐมวัยจนถึงปัจฉิมวัย ชื่อ สุนทรภู่ เป็นชื่อที่คนทั่วไปเรียกกวีท่านนี้ โดยนำคำ สุนทร จากบรรดาศักดิ์ “ขุนสุนทรโวหาร” “หลวงสุนทรโวหาร” และ “พระสุนทรโวหาร” ที่ท่านได้รับพระราชทานในรัชกาลที่ ๒ และรัชกาลที่ ๔ มารวม

กับคำว่า ภู ซึ่งเป็นชื่อเดิม และเรียกมาแต่ครั้งท่านยังมีชีวิตอยู่

สุนทรภู่เกิดเมื่อวันจันทร์ที่ ๒๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๓๒๙ ที่บ้านของบิดามารดาริมคลองบางกอกน้อย ธนบุรี ใกล้บริเวณพระราชวังหลัง (ปัจจุบันสถานที่บริเวณพระราชวังหลัง คือ บริเวณที่เป็นสถานีรถไฟ บางกอกน้อย โรงพยาบาลศิริราช และบริเวณใกล้เคียง) ท่านมีใจรักด้านกาพย์กลอนมาตั้งแต่วัยเด็ก เมื่อเติบโตขึ้นก็ได้รับการถ่ายทอดวิชาวรรณคดีและการประพันธ์จากพระภิกษุที่เป็นอาจารย์ ทั้งนี้ท่านยังศึกษาและเพิ่มพูนประสบการณ์ในการประพันธ์ โดยการรับจ้างแต่งเพลงยาวและบทดอกสร้อยสักรา ด้วยลีลากลอนที่มีลักษณะเฉพาะตัวและคารมที่คมคาย จึงทำให้สุนทรภู่เริ่มเป็นที่รู้จักในวงกวี

ช่วงชีวิตที่รุ่งเรืองของสุนทรภู่ คือ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย เมื่อพระองค์โปรดเกล้าฯ ให้เข้ารับราชการในกรมพระอาลักษณ์ สุนทรภู่ได้แสดงความสามารถในเชิงกลอน จนเป็นที่พอพระราชหฤทัยหลายครั้ง ด้วยความดีความชอบดังกล่าว สุนทรภู่จึงได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็น ขุนสุนทรโวหาร มีหน้าที่เป็นกวีที่ทรงปรึกษาในการทรงพระราชนิพนธ์ บทกวีเรื่องต่าง ๆ และโปรดเกล้าฯ ให้ตามเสด็จอย่างใกล้ชิด แต่ด้วยนิสัยที่ชอบดื่มสุราอยู่เป็นนิตยจึงทำให้ชีวิตบางช่วงตกต่ำและชีวิตครอบครัวไม่ราบรื่น เช่น ครั้งหนึ่งสุนทรภู่เมาสุรา แล้วไปทำร้ายญาติผู้ใหญ่ของภรรยา จึงถูกนำตัวไปขังคุก แต่ไม่นานก็พ้นโทษ และตอนปลายรัชกาล สุนทรภู่ได้เลื่อนบรรดาศักดิ์เป็น หลวงสุนทรโวหาร

ด้วยพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทำให้สุนทรภู่จงรักภักดี เทิดทูน และรำลึกถึงพระองค์อยู่เสมอ ดังปรากฏในงานนิพนธ์หลายเรื่องของท่าน ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม เช่น ในนิราศพระปฐม นิราศภูเขาทอง ตอนผ่านตำบลสามโคก และในเรื่องพระอภัยมณี โดยกำหนดให้วันสวรรคตของท้าวสุทัศน์ และพระมเหสี ซึ่งเป็นพระบิดาและพระมารดาของพระอภัยมณีและศรีสุวรรณ ตรงกับวันสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย อีกทั้งยังได้บรรยายความโศกสลดของพระอภัยมณีไว้อย่างสะเทือนใจ

เมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยเสด็จสวรรคต และพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จขึ้นครองราชย์ ชีวิตราชการของสุนทรภู่ในฐานะกวีที่ทรงปรึกษาก็สิ้นสุดลง สุนทรภู่ออกจากราชการและออกบวช ด้วยเห็นว่าตนไม่มีที่พึ่งและเกรง “ราชภัย” จากพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องจากสุนทรภู่เคยท้วงติงและแก้กลอนพระราชนิพนธ์ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งดำรงพระราชอิสริยยศเป็นสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอกรมหมื่นเจษฎาบดินทร์ ในที่ประชุมกวีราชสำนัก จนทำให้ไม่พอพระราชหฤทัย ในรัชกาลที่ ๓ เป็นช่วงที่สุนทรภู่ออกบวชและลาสิกขา แล้วออกบวชอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งได้รับการอุปการะจากเจ้านายหลายพระองค์ จนกระทั่งถึงแก่กรรมใน พ.ศ. ๒๓๙๘ ขณะมีอายุ ๖๙ ปี

๕.๓ ความเป็นนิราศ

นิราศ ตามความหมายจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ หมายถึง ไปจาก

ระเหระหน ปราศจาก และเรื่องราวที่พรรณนาถึงการจากกันหรือจากที่อยู่อื่นไปในที่ต่าง ๆ เป็นต้น มักแต่งเป็นกลอนหรือโคลง เช่น นิราศนรินทร์ นิราศเมืองแกลง

นิราศเป็นวรรณกรรมที่นิยมแต่งมาตั้งแต่สมัยอยุธยา เดิมนิยมแต่งเป็นโคลง ต่อมาในสมัยรัตนโกสินทร์นิยมแต่งเป็นกลอน ลักษณะเด่นของนิราศอยู่ที่ “การพรางจากคนรัก” ซึ่งอาจจะจากกันจริงหรือสมมุติขึ้นก็ได้ และมี “การคร่ำครวญ” รวมทั้ง “การเดินทาง”

การตั้งชื่อเรื่องนิราศ มักตั้งตามผู้แต่ง เช่น นิราศนรินทร์ หรือตั้งตามสถานที่ที่เป็นจุดหมายปลายทาง เช่น นิราศลอนดอน นิราศเมืองแกลง เป็นต้น หรือเรียกตามเนื้อหาที่พรรณนา เช่น นิราศอิเหนา นิราศเดือน (พรรณนาตามเดือนต่าง ๆ) เป็นต้น

๕.๔ ลักษณะคำประพันธ์

ลักษณะคำประพันธ์ในนิราศภูเขาทองคือ กลอนนิราศ ซึ่งก็คือกลอนสุภาพ หากแต่ต่างกันที่กลอนนิราศจะขึ้นต้นด้วยวรรคที่สอง แล้วแต่งไปเรื่อย ๆ จนจบบท วรรคสุดท้ายจะลงท้ายด้วยคำว่า “เอ๋ย” มักบรรยายและพรรณนาถึงสถานที่ อารมณ์รัก และคร่ำครวญถึงสตรีอันเป็นที่รัก โดยเอาไปผูกพันกับธรรมชาติหรือสถานที่ที่พบเห็น

๕.๕ เรื่องย่อ

นิราศภูเขาทองมีความยาว ๑๗๖ คำกลอน เป็นนิราศเรื่องที่ยาวที่สุดของสุนทรภู่ เริ่มเรื่องด้วยการปรารภถึงสาเหตุที่ต้องออกจากวัดราชบูรณะและการเดินทางโดยเรือพร้อมหนูพัดซึ่งเป็นบุตรชาย ล่องไปตามลำน้ำเจ้าพระยา ผ่านพระบรมมหาราชวังจนมาถึงวัดประโคนปักษ์ ผ่านโรงเหล้า บางจาก บางพลู บางพลัด บางโพ บ้านญวน วัดเขมา ตลาดแก้ว ตลาดขวัญ บางธรรณี เกาะเกร็ด บางพูด บางเดื่อ บางหลวงเชิงราก สามโคก บ้านจั่ว เกาะราชคราม จนถึงกรุงเก่าเมื่อเวลาเย็น โดยจอดเรือพักที่ท่าหน้าวัดพระเมรุ ครั้นรุ่งเช้าจึงไปนมัสการเจดีย์ภูเขาทอง ส่วนขากลับสุนทรภู่กล่าวแต่เพียงว่า เมื่อถึงกรุงเทพฯ ได้จอดเรือเทียบที่ท่าหน้าวัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร (พองจันทร์ สุขยิ่ง และคณะ, ๒๕๕๔ : ๖)

๕.๖ คุณค่าที่ปรากฏ

๑) คุณค่าด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ปรากฏในนิราศภูเขาทอง แสดงให้เห็นถึงความรอบรู้และความช่างสังเกตของสุนทรภู่ได้เป็นอย่างดี เนื่องจากสุนทรภู่ได้บันทึกเรื่องราวและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ตนได้พบเห็นตลอดเส้นทาง ตั้งแต่ออกจากวัดราชบูรณะจนถึงจังหวัด ซึ่งสะท้อนสภาพบ้านเมืองและสังคมของวิถีชีวิตผู้คนริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาในช่วงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น อาทิ การติดต่อค้าขาย การตั้งบ้านเรือนชุมชนชาวต่างชาติ การละเล่นและงานมหรสพ เป็นต้น ทั้งยังแทรกตำนานสถานที่ ความเชื่อของคนไทย และแง่คิดเกี่ยวกับความจริงของชีวิต

๒) คุณค่าด้านวรรณศิลป์

นิราศภูเขาทองมีความดีเด่นทางวรรณศิลป์อย่างงดงาม แม้สุนทรภู่จะใช้ถ้อยคำธรรมดาสามัญในการประพันธ์ แต่ทว่าก็มีความลึกซึ้ง สะท้อนอารมณ์ และสร้างจินตภาพได้อย่างชัดเจน ทั้งการเล่นเสียงสัมผัส การใช้ความเปรียบกناية การใช้คำเพื่อสร้างจินตภาพ

๔. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการสื่อสาร
๒. ความสามารถในการคิด
๓. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
๔. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

๕. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. มีวินัย
๒. ใฝ่เรียนรู้
๓. มุ่งมั่นในการเรียนรู้
๔. รักความเป็นไทย

๖. การประเมินผลรวบยอด

ชิ้นงานหรือภาระงานและเกณฑ์การประเมินแบบ Rubrics

๑. การสรุปความรู้เบื้องต้นเรื่องนิราศภูเขาทอง

ระดับการประเมิน ภาระงาน	๔ (ดีมาก)	๓ (ดี)	๒ (พอใช้)	๑ (ปรับปรุง)
ใบงาน เขียนสรุป ความรู้เบื้องต้นเรื่อง นิราศภูเขาทอง	นักเรียนเขียนสรุปความรู้ เบื้องต้นได้ครบถ้วน ตามองค์ประกอบต่อไปนี้ ๑. เขียนสรุปความได้ สอดคล้องกับหัวข้อ ที่ศึกษา ๒. มีใจความสำคัญ ครบถ้วน ๓. มีการจัดลำดับความคิด อย่างเป็นระบบ ๔. นำเสนอได้น่าสนใจ	นักเรียนเขียนสรุป ความรู้เบื้องต้นได้ ครบถ้วนตาม องค์ประกอบที่ ๑ แต่บกพร่องใน องค์ประกอบอื่น ๆ ๑ องค์ประกอบ	นักเรียนเขียนสรุป ความรู้เบื้องต้นได้ ครบถ้วนตาม องค์ประกอบที่ ๑ แต่บกพร่องใน องค์ประกอบอื่น ๆ ๒ องค์ประกอบ	นักเรียนเขียนสรุป ความรู้เบื้องต้นได้ ครบถ้วนตาม องค์ประกอบที่ ๑ แต่บกพร่องใน องค์ประกอบอื่น ๆ ๓ องค์ประกอบ

๒. การสรุปเนื้อหานิราศภูเขาทอง (๒)

ระดับการประเมิน ภาระงาน	๔ (ดีมาก)	๓ (ดี)	๒ (พอใช้)	๑ (ปรับปรุง)
ชิ้นงานการเขียนสรุป “ตามรอยสุนทรภู่...ดูเจดีย์ภูเขาทอง”	เขียนสรุปเรื่องนิราศภูเขาทองได้สมบูรณ์ตามองค์ประกอบต่อไปนี้ ๑. ระบุสถานที่ที่สุนทรภู่กล่าวถึงได้ครบถ้วน ๒. ระบุเหตุการณ์สำคัญที่สุนทรภู่กล่าวถึงในเรื่องได้ครบถ้วน ๓. ลำดับความได้ดี อ่านแล้วไม่วกวน ๔. ใช้ภาษาได้เหมาะสม	เขียนสรุปเรื่องนิราศภูเขาทองได้สมบูรณ์ตามองค์ประกอบที่ ๑ แต่บกพร่องในองค์ประกอบอื่น ๑ องค์ประกอบ	เขียนสรุปเรื่องนิราศภูเขาทองได้สมบูรณ์ตามองค์ประกอบที่ ๑ แต่บกพร่องในองค์ประกอบอื่น ๒ องค์ประกอบ	เขียนสรุปเรื่องนิราศภูเขาทองได้สมบูรณ์ตามองค์ประกอบที่ ๑ แต่บกพร่องในองค์ประกอบอื่น ๓ องค์ประกอบ

๓. การอธิบายคุณค่าที่ปรากฏจากนิราศภูเขาทอง

ระดับการประเมิน ภาระงาน	๔ (ดีมาก)	๓ (ดี)	๒ (พอใช้)	๑ (ปรับปรุง)
ใบงาน “ตามรอยสุนทรภู่...ดูเจดีย์ภูเขาทอง”	ตอบคำถามถูกต้อง ๑๗ - ๒๐ ข้อ	ตอบคำถามถูกต้อง ๑๒ - ๑๖ ข้อ	ตอบคำถามถูกต้อง ๗ - ๑๑ ข้อ	ตอบคำถามถูกต้อง น้อยกว่า ๗ ข้อ

๔. การอ่านออกเสียงร้อยแก้ว

ระดับการประเมิน ภาระงาน	๔ (ดีมาก)	๓ (ดี)	๒ (พอใช้)	๑ (ปรับปรุง)
การฝึกอ่านบทความ ในห้องเรียน	อ่านออกเสียงร้อยแก้ว ได้ถูกต้องและเหมาะสม ตามองค์ประกอบ ต่อไปนี้ ๑. อ่านถูกต้องตาม อักขรวิธี ชัดถ้อยชัดคำ โดยเฉพาะตัว ร ล หรือ คำควบกล้ำ ๒. อ่านเสียงดังพอเหมาะ กับสถานที่และจำนวน ผู้ฟัง ๓. มีความเป็นธรรมชาติ สบตาผู้ฟังบ้าง ๔. ใช้เสียงและจังหวะ ให้เป็นไปตามเนื้อเรื่อง ใสอารมณ์อย่างเหมาะสม	อ่านออกเสียงร้อยแก้ว ได้ถูกต้องและเหมาะสม ตามองค์ประกอบที่ ๑ แต่บกพร่องใน องค์ประกอบอื่น ๑ องค์ประกอบ	อ่านออกเสียงร้อยแก้ว ได้ถูกต้องและเหมาะสม ตามองค์ประกอบที่ ๑ แต่บกพร่องใน องค์ประกอบอื่น ๒ องค์ประกอบ	อ่านออกเสียงร้อยแก้ว ได้ถูกต้องและเหมาะสม ตามองค์ประกอบที่ ๑ แต่บกพร่องใน องค์ประกอบอื่น ๓ องค์ประกอบ

๕. การอ่านออกเสียงร้อยกรองประเภทกลอน

ระดับการประเมิน ภาระงาน	๔ (ดีมาก)	๓ (ดี)	๒ (พอใช้)	๑ (ปรับปรุง)
การฝึกอ่าน ออกเสียงร้อยกรอง ประเภทกลอน เป็นทำนองเสนาะ	อ่านออกเสียงร้อยกรอง ประเภทกลอนได้เหมาะสม ตามองค์ประกอบต่อไปนี้ ๑. อ่านถูกต้องตาม ลักษณะบังคับของ คำประพันธ์ชนิดนั้น ๆ ๒. อ่านออกเสียงคำได้ ชัดเจน ถูกต้องตาม อักขรวิธี ๓. อ่านเสียงดังพอที่ผู้ฟัง จะได้ยินอย่างทั่วถึง ๔. มีศิลปะในการใช้เสียง เช่น การทอดจังหวะ การเอื้อนเสียง กลบเสียง การใช้เสียง แสดงความรู้สึก เหมาะสมกับข้อความ เป็นต้น	อ่านออกเสียงร้อยกรอง ประเภทกลอน ได้เหมาะสมตาม องค์ประกอบที่ ๑ แต่บกพร่องใน องค์ประกอบอื่น ๑ องค์ประกอบ	อ่านออกเสียงร้อยกรอง ประเภทกลอน ได้เหมาะสมตาม องค์ประกอบที่ ๑ แต่บกพร่องใน องค์ประกอบอื่น ๒ องค์ประกอบ	อ่านออกเสียงร้อยกรอง ประเภทกลอน ได้เหมาะสมตาม องค์ประกอบที่ ๑ แต่บกพร่องใน องค์ประกอบอื่น ๓ องค์ประกอบ

๖. การคัดลายมือ

ระดับการประเมิน ภาระงาน	๔ (ดีมาก)	๓ (ดี)	๒ (พอใช้)	๑ (ปรับปรุง)
ใบงานการคัดลายมือ ของนักเรียน	คัดลายมือตัวบรรจง ได้เหมาะสมตาม องค์ประกอบต่อไปนี้ ๑. คัดตัวอักษรและ ข้อความด้วยตัวตรงเสมอ แนวเดียวกัน ไม่เอียง โย้ไปข้างหน้าหรือ ข้างหลัง ขนาดความสูง ของตัวอักษรด้านบนสูง เท่ากัน มีขนาดความกว้าง และความสูงของตัวอักษร และสระถูกต้อง ตรงตามแบบ ๒. เว้นช่องไฟระหว่าง ตัวอักษรให้ห่างเสมอกัน ๓. คัดเนื้อหาถูกต้อง ไม่ตกหล่น เว้นวรรค ตอนถูกต้อง วางสระและ วรรณยุกต์ถูกต้อง ๔. มีความสะอาด และสวยงาม	คัดลายมือตัวบรรจง ได้เหมาะสมตาม องค์ประกอบที่ ๑ แต่บกพร่องใน องค์ประกอบอื่น ๑ องค์ประกอบ	คัดลายมือตัวบรรจง ได้เหมาะสมตาม องค์ประกอบที่ ๑ แต่บกพร่องใน องค์ประกอบอื่น ๒ องค์ประกอบ	คัดลายมือตัวบรรจง ได้เหมาะสมตาม องค์ประกอบที่ ๑ แต่บกพร่องใน องค์ประกอบอื่น ๓ องค์ประกอบ

๗. การเล่าเรื่องจากเรื่องที่ฟังและดู

ระดับการประเมิน ภาระงาน	๔ (ดีมาก)	๓ (ดี)	๒ (พอใช้)	๑ (ปรับปรุง)
การพูดเล่าเรื่อง ของนักเรียน	พูดเล่าเรื่องตามหลักการ เล่าเรื่องได้เหมาะสมตาม องค์ประกอบต่อไปนี้ ๑. ลำดับเรื่องเป็นระบบ ไม่วกวน เนื้อหามีความ เหมาะสม ๒. น้ำเสียงเหมาะสมกับ เรื่องที่เล่า มีความชัดเจน เสียงดังพอสมควร ๓. มีบุคลิกภาพดี ใช้ ท่าทางประกอบเหมาะสม สบตาผู้ฟังสม่ำเสมอและ ทั่วถึง ๔. ใช้ภาษาสละสลวย และถูกต้องกาลเทศะ	พูดเล่าเรื่องตาม หลักการเล่าเรื่อง ได้เหมาะสมตาม องค์ประกอบที่ ๑ แต่บกพร่องใน องค์ประกอบอื่น ๑ องค์ประกอบ	พูดเล่าเรื่องตาม หลักการเล่าเรื่อง ได้เหมาะสมตาม องค์ประกอบที่ ๑ แต่บกพร่องใน องค์ประกอบอื่น ๒ องค์ประกอบ	พูดเล่าเรื่องตาม หลักการเล่าเรื่อง ได้เหมาะสมตาม องค์ประกอบที่ ๑ แต่บกพร่องใน องค์ประกอบอื่น ๓ องค์ประกอบ

๘. การสรุปความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเสียงในภาษา

ระดับการประเมิน ภาระงาน	๔ (ดีมาก)	๓ (ดี)	๒ (พอใช้)	๑ (ปรับปรุง)
การเขียนสรุปความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเสียงในภาษาไทย	นักเรียนเขียนสรุปความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเสียงในภาษาไทยได้ครบถ้วนตามองค์ประกอบต่อไปนี้ ๑. เขียนสรุปความรู้ได้สอดคล้องกับหัวข้อที่ศึกษา ๒. มีใจความสำคัญครบถ้วน ๓. มีการจัดลำดับความคิดอย่างเป็นระบบ ๔. นำเสนอได้น่าสนใจ	เขียนสรุปความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเสียงในภาษาไทยได้ครบถ้วนตามองค์ประกอบที่ ๑ แต่บกพร่องในองค์ประกอบอื่น ๆ ๑ องค์ประกอบ	เขียนสรุปความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเสียงในภาษาไทยได้ครบถ้วนตามองค์ประกอบที่ ๑ แต่บกพร่องในองค์ประกอบอื่น ๆ ๒ องค์ประกอบ	เขียนสรุปความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเสียงในภาษาไทยได้ครบถ้วนตามองค์ประกอบที่ ๑ แต่บกพร่องในองค์ประกอบอื่น ๆ ๓ องค์ประกอบ

๙. การอธิบายลักษณะเสียงวรรณยุกต์

ระดับการประเมิน ภาระงาน	๔ (ดีมาก)	๓ (ดี)	๒ (พอใช้)	๑ (ปรับปรุง)
ใบงาน “ผันเสียงในบทเพลง”	ตอบคำถามถูกต้อง ๑๗ - ๒๐ ข้อ	ตอบคำถามถูกต้อง ๑๒ - ๑๖ ข้อ	ตอบคำถามถูกต้อง ๗ - ๑๑ ข้อ	ตอบคำถามถูกต้อง น้อยกว่า ๗ ข้อ

๑๐. การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ลำดับ ที่	ชื่อ - นามสกุล	๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	๒. ซื่อสัตย์ สุจริต	๓. มีวินัย	๔. ใฝ่เรียนรู้	๕. อยู่อย่างพอเพียง	๖. มุ่งมั่นในการทำงาน	๗. รักความเป็นไทย	๘. มีจิตสาธารณะ

เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๐	ไม่ผ่าน
๑	ผ่าน
๒	ดี
๓	ดีเยี่ยม

๑๑. การประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ลำดับ ที่	ชื่อ - นามสกุล	๑. ความสามารถในการสื่อสาร	๒. ความสามารถในการคิด	๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา	๔. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	๕. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

เกณฑ์การประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๐	ไม่ผ่าน
๑	ผ่าน
๒	ดี
๓	ดีเยี่ยม

๗. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ ๑ เรื่อง นิราศภูเขาทอง (๑)

ตัวชี้วัด ท ๕.๑ ม. ๑/๑ สรุปรูปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน

จุดประสงค์การเรียนรู้

พุทธิพิสัย

สรุปรูปร่างทั่วไปในนิราศภูเขาทองได้

ทักษะพิสัย

เขียนสรุปรูปร่างทั่วไปในนิราศภูเขาทองได้

จิตพิสัย

บอกความสำคัญของการแต่งนิราศภูเขาทองได้

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

๑. ครูแสดงรูปเจดีย์ภูเขาทองจากจังหวัดอยุธยาให้นักเรียนชม แล้วนำเสนอให้นักเรียนรู้จักสถานที่ในภาพหรือไม่ และเพราะเหตุใดนักเรียนจึงรู้จัก
๒. ครูกล่าวเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียนว่า สถานที่ในภาพคือ เจดีย์ภูเขาทอง ที่ตั้งอยู่ในวัดภูเขาทอง เป็นวัดโบราณในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เกี่ยวข้องกับวรรณคดีนิราศที่มีชื่อเสียงของท่านสุนทรภู่คือ นิราศภูเขาทอง (แสดงภาพสุนทรภู่)

ขั้นสอน

๑. แบ่งนักเรียนเป็น ๔ กลุ่ม ส่งตัวแทนออกมาจับสลากเลือกเรื่องเพื่อศึกษาความรู้จาก “ชื่อนักปราชญ์” ซึ่งภายในซองแห่งความรู้แต่ละซองจะมีความรู้ตามลำดับต่อไปนี้

๑) ที่มาและจุดประสงค์ในการแต่งนิราศภูเขาทอง

๒) ประวัติสุนทรภู่

๓) ลักษณะของนิราศ

๔) ลักษณะคำประพันธ์

เมื่อนักเรียนศึกษาความรู้จาก “ชื่อนักปราชญ์แล้ว” ให้เขียนสรุปรูปร่างที่ได้จากการศึกษาข้อมูลลงในกระดาษที่ครูแจกให้ จากนั้นให้นักเรียนเปลี่ยนซองกับเพื่อนกลุ่มอื่น เพื่อศึกษาความรู้เรื่องต่อไป โดยกลุ่มที่ ๑ จะต้องศึกษาเรื่องที่ ๒ กลุ่ม ๒ จะต้องศึกษาเรื่องที่ ๓ กลุ่ม ๓ จะต้องศึกษาเรื่องที่ ๔ และกลุ่ม ๔ จะต้องศึกษาเรื่องที่ ๑ เช่นนี้ไปจนครบทุกเรื่อง และเขียนสรุปรูปร่างที่ได้จากการศึกษาโดยกำหนดเวลาในการสรุปรูปร่างแต่ละกลุ่ม ครึ่งละ ๕ - ๗ นาที

๒. แต่ละกลุ่มส่งผู้แทนออกมานำเสนอผลการศึกษาความรู้จากซองแห่งความรู้

๓. นักเรียนบันทึกสรุปรูปร่างลงในใบงาน

ขั้นสรุป

- ครูใช้คำถามเพื่อนำอภิปราย สรุปความรู้เกี่ยวกับนิราศภูเขาทอง ที่มา จุดประสงค์ในการแต่งนิราศภูเขาทอง ประวัติผู้แต่ง ความเป็นนิราศ ลักษณะคำประพันธ์ และประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียน

แหล่งการเรียนรู้/สื่อ

- ชื่อนักปราชญ์
- ภาพสุนทรภู่
- ภาพเจดีย์ภูเขาทอง

การวัดผลและการประเมินผล

สิ่งที่ประเมิน	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
จุดประสงค์การเรียนรู้ ๑. สรุปความรู้ทั่วไปในนิราศภูเขาทองได้ ๒. เขียนสรุปความรู้ทั่วไปในนิราศภูเขาทองได้ ๓. บอกความสำคัญของการแต่งนิราศภูเขาทองได้	ตรวจสอบงาน ใช้คำถาม ตรวจสอบงาน	ใบงาน คำถาม ใบงาน
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๑. มีวินัย ๒. ใฝ่เรียนรู้ ๓. มุ่งมั่นในการทำงาน	สังเกตพฤติกรรม สังเกตพฤติกรรม สังเกตพฤติกรรม	แบบประเมิน แบบประเมิน แบบประเมิน
สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ๑. ความสามารถในการสื่อสาร ๒. ความสามารถในการคิด ๓. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	สังเกตพฤติกรรม ใช้คำถาม สังเกตพฤติกรรม	แบบประเมิน คำถาม แบบประเมิน
ใบงาน เขียนสรุปความรู้เบื้องต้นนิราศภูเขาทอง	ตรวจสอบงาน	เกณฑ์การประเมิน Rubrics Score

ชั่วโมงที่ ๒ เรื่อง นิราศภูเขาทอง (๒)

ตัวชี้วัด ท ๕.๑ ม. ๑/๑ สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน

จุดประสงค์การเรียนรู้

พุทธิพิสัย

บอกรายละเอียดเรื่องนิราศภูเขาทองได้

ทักษะพิสัย

สรุปเรื่องนิราศภูเขาทองได้

จิตพิสัย

บอกความสำคัญของเรื่องนิราศภูเขาทองได้

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

ครูใช้คำถามเกี่ยวกับความรู้เดิมของนักเรียน แล้วกล่าวเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียนว่าเราได้ทราบข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับเรื่องนิราศภูเขาทองไปแล้ว ส่วนสำคัญต่อไปที่จะต้องทราบคือเนื้อเรื่อง

ขั้นสอน

๑. ครูเล่าเรื่องย่อนิราศภูเขาทองให้นักเรียนฟัง จากนั้นร่วมกันอ่านและถอดคำประพันธ์กับนักเรียน โดยสุ่มเรียกนักเรียนถอดคำประพันธ์
๒. ครูและนักเรียนร่วมกันถอดคำประพันธ์จนถึงตอนที่สุนทรภู่เดินทางมาถึงบ้านจิวเมื่อพระอาทิตย์ตกดินพอดี แล้วสุนทรภู่ครวญถึงธรรมชาติยามค่ำคืน

ขั้นสรุป

๑. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเส้นทางที่สุนทรภู่กล่าวถึงระหว่างเดินทางและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่สุนทรภู่กล่าวถึง จากนั้นครูบอกนักเรียนว่าวันนี้สุนทรภู่เดินทางมาตลอดทั้งวันแล้ว คงถึงเวลาพักผ่อน เราจะติดตามสุนทรภู่ไปนมัสการเจดีย์ภูเขาทองต่อในชั่วโมงเรียนต่อไป
๒. ครูมอบหมายงานให้นักเรียนทุกคนไปอ่านเรื่องนิราศภูเขาทองส่วนที่เหลือเพื่อจะได้มาเล่าให้เพื่อน ๆ ฟัง

แหล่งการเรียนรู้/สื่อ

๑. Power Point สรุปเส้นทางการเดินทางของสุนทรภู่
๒. หนังสือเรียนวรรณคดีวิจักษ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

การวัดผลและการประเมินผล

สิ่งที่ประเมิน	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
จุดประสงค์การเรียนรู้ ๑. บอกรายละเอียดเรื่องนิราศภูเขาทองได้ ๒. สรุปเรื่องนิราศภูเขาทองได้ ๓. บอกความสำคัญของเรื่องนิราศภูเขาทองได้	ใช้คำถาม ใช้คำถาม ใช้คำถาม	คำถาม คำถาม คำถาม
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๑. มีวินัย ๒. ใฝ่เรียนรู้ ๓. มุ่งมั่นในการทำงาน	สังเกตพฤติกรรม สังเกตพฤติกรรม สังเกตพฤติกรรม	แบบประเมิน แบบประเมิน แบบประเมิน
สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ๑. ความสามารถในการสื่อสาร ๒. ความสามารถในการคิด ๓. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	สังเกตพฤติกรรม ใช้คำถาม สังเกตพฤติกรรม	แบบประเมิน คำถาม แบบประเมิน

ชั่วโมงที่ ๓ เรื่อง นิราศภูเขาทอง (๓)

ตัวชี้วัด ท ๕.๑ ม. ๑/๑ สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน

จุดประสงค์การเรียนรู้

พุทธิพิสัย

บอกรายละเอียดเรื่องนิราศภูเขาทองได้

ทักษะพิสัย

สรุปเรื่องนิราศภูเขาทองได้

จิตพิสัย

บอกความสำคัญของเรื่องนิราศภูเขาทองได้

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

ครูนำสนทนาทบทวนเนื้อเรื่อง นิราศภูเขาทองในคาบเรียนที่ผ่านมาว่า สุนทรภู่ได้เดินทางผ่านสถานที่ใดบ้าง และมีเหตุการณ์สำคัญอะไรบ้าง จากนั้นกล่าวเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียนว่า วันนี้เราก็จะเดินทางต่อไปให้ถึงวัดภูเขาทอง

ขั้นสอน

- นักเรียนแบ่งกลุ่มตามเนื้อหาที่กำหนด จากนั้นให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มถอดคำประพันธ์เนื้อเรื่องที่เหลือให้เพื่อนกลุ่มอื่นฟังโดยมีครูคอยชี้แนะ
- ครูแจกกระดาษให้แต่ละกลุ่มแล้วให้ทุกกลุ่มเขียนชื่อสถานที่ตามเส้นทาง “การเดินทางของสุนทรภู่” ตั้งแต่กรุงเทพมหานครถึงเจดีย์ภูเขาทอง จากนั้นให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอผลงาน

ขั้นสรุป

ครูทบทวนเนื้อเรื่องนิราศภูเขาทองโดยใช้ Power Point แสดงเส้นทางการเดินทางของสุนทรภู่

แหล่งการเรียนรู้/สื่อ

- กระดาษแข็งแผ่นใหญ่
- ปากกาเมจิก
- หนังสือเรียนวรรณคดีวิจิตร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑
- Power Point แสดงเส้นทางการเดินทางของสุนทรภู่

การวัดผลและการประเมินผล

สิ่งที่ประเมิน	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
จุดประสงค์การเรียนรู้ ๑. บอกรายละเอียดเรื่องนิราศภูเขาทองได้ ๒. สรุปเรื่องนิราศภูเขาทองได้ ๓. บอกความสำคัญของเรื่องนิราศภูเขาทองได้	ใช้คำถาม ใช้คำถาม ใช้คำถาม	คำถาม คำถาม คำถาม
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๑. มีวินัย ๒. ใฝ่เรียนรู้ ๓. มุ่งมั่นในการทำงาน	สังเกตพฤติกรรม สังเกตพฤติกรรม สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกต แบบสังเกต แบบสังเกต

สิ่งที่ประเมิน	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน		
๑. ความสามารถในการสื่อสาร	สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกต
๒. ความสามารถในการคิด	ใช้คำถาม	คำถาม
๓. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกต
๔. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกต
ใบงาน การเดินทางของสุนทรภู่	ตรวจใบงาน	เกณฑ์การประเมิน Rubrics Score

ชั่วโมงที่ ๔ เรื่อง นิราศภูเขาทอง (๔)

ตัวชี้วัด ท ๕.๑ ม. ๑/๓ อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน

จุดประสงค์การเรียนรู้

พุทธิพิสัย

อธิบายคุณค่าแต่ละด้านของนิราศภูเขาทองได้

ทักษะพิสัย

จำแนกคุณค่าจากเรื่องนิราศภูเขาทองด้านต่าง ๆ ได้

จิตพิสัย

บอกคุณค่าที่ปรากฏในนิราศภูเขาทองได้

กิจกรรมการเรียนรู้

ชั้นนำ

- ครูแสดงภาพบ้านเรือนของคนไทยที่อยู่ติดกับแม่น้ำ และภาพการค้าขายและการสัญจรทางน้ำที่ดำเนินไปอย่างคึกคัก จากนั้นครูนำเสนอเกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนไทยในอดีต
- ครูกล่าวเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียนว่า นอกจากคุณค่าทางด้านเนื้อหาที่สะท้อนผ่านเรื่องนิราศภูเขาทองแล้วยังมีคุณค่าทางด้านอื่น ๆ ที่เราจะได้มาพิจารณาร่วมกัน ได้แก่ คุณค่าด้านวรรณศิลป์ คุณค่าด้านสังคมวัฒนธรรม

ชั้นสอน

ให้นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่ม ดังนี้

- แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น ๖ กลุ่ม
- ให้แต่ละกลุ่มสรุปความรู้และคุณค่าที่ได้จากเรื่อง
- นักเรียนนำเสนอผลงานกลุ่มโดยมีครูช่วยชี้แนะเพิ่มเติม

ขั้นสรุป

๑. นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้และคุณค่าที่ได้จากเรื่อง
๒. นักเรียนทำใบงาน “ตามรอยสุนทรภู่...ดูเจดีย์ภูเขาทอง”

แหล่งการเรียนรู้/สื่อ

๑. รูปภาพแสดงบ้านเรือนของคนไทย
๒. ใบงาน “ตามรอยสุนทรภู่...ดูเจดีย์ภูเขาทอง”
๓. หนังสือเรียนวรรณคดีวิจักษ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

การวัดผลและการประเมินผล

สิ่งที่ประเมิน	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
จุดประสงค์การเรียนรู้ ๑. อธิบายคุณค่าแต่ละด้านของนิราศภูเขาทองได้ ๒. จำแนกคุณค่าจากเรื่องนิราศภูเขาทองด้านต่าง ๆ ได้ ๓. บอกคุณค่าที่ปรากฏในนิราศภูเขาทองได้	ใช้คำถาม ใช้คำถาม ตรวจใบงาน	คำถาม แบบประเมินใบงาน คำถาม
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๑. มีวินัย ๒. ใฝ่เรียนรู้ ๓. รักความเป็นไทย	สังเกตพฤติกรรม สังเกตพฤติกรรม สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกต แบบสังเกต แบบสังเกต
สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ๑. ความสามารถในการสื่อสาร ๒. ความสามารถในการคิด ๓. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	สังเกตพฤติกรรม ใช้คำถาม สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกต คำถาม แบบสังเกต
ใบงาน “คุณค่านิราศภูเขาทอง”	ตรวจใบงาน	เกณฑ์การประเมิน Rubrics Score

ชั่วโมงที่ ๕ เรื่อง การอ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว

ตัวชี้วัด ท ๑.๑ ม. ๑/๑ อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน

ท ๑.๑ ม. ๑/๖ มีมารยาทในการอ่าน

จุดประสงค์การเรียนรู้

พุทธิพิสัย

อธิบายหลักการอ่านออกเสียงร้อยแก้วได้ถูกต้อง

ทักษะพิสัย

อ่านร้อยแก้วได้ถูกต้องและเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน

จิตพิสัย

มีมารยาทในการอ่าน

กิจกรรมการเรียนรู้

ชั้นนำ

- นักเรียนดูวิดีโอทัศน์การอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วจากหนังสือเรียนแล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็นจากตัวอย่างการอ่านออกเสียงร้อยแก้ว
- ครูกล่าวเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียนว่า การอ่านออกเสียงเป็นการสื่อสารที่สำคัญ เพราะเป็นการถ่ายทอดความรู้และความคิดของผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร การจะทำให้ผู้รับสารเข้าใจและเป็นไปตามเป้าหมายของผู้ส่งสารผู้อ่านจำเป็นต้องรู้หลักในการอ่านที่ถูกต้อง

ขั้นสอน

- นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่อง หลักการอ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว
- นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น ๖ กลุ่มแล้วให้แต่ละกลุ่มส่งผู้แทนออกมาจับสลาก เพื่อเลือกบทอ่าน
- นักเรียนแต่ละกลุ่มฝึกซ้อมอ่านบทร้อยแก้วโดยครูคอยแนะนำ
- นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่มออกมาอ่านหน้าชั้นเรียนโดยเพื่อน ๆ ช่วยกันประเมินการอ่าน แล้วให้โอกาสได้ปรับปรุงแก้ไขการอ่าน
- นักเรียนช่วยกันประเมินการอ่าน นำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงการอ่าน

ขั้นสรุป

นักเรียนสรุปหลักและวิธีการอ่านบทร้อยแก้ว การเตรียมตัวก่อนการอ่านออกเสียง มารยาทในการอ่าน และหาเวลาฝึกฝนเพิ่มเติม

แหล่งการเรียนรู้/สื่อ

๑. ไฟล์เสียงตัวอย่าง การอ่านร้อยแก้ว
๒. ใบความรู้ หลักการอ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว
๓. ใบงาน ฝึกอ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว
๔. สลากสำหรับจับเลือกบทอ่าน

การวัดผลและการประเมินผล

สิ่งที่ประเมิน	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
จุดประสงค์การเรียนรู้ ๑. อธิบายหลักการอ่านออกเสียงร้อยแก้วได้ถูกต้อง ๒. อ่านร้อยแก้วได้ถูกต้องและเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน ๓. มีมารยาทในการอ่าน	ใช้คำถาม การฝึกอ่านในห้องเรียน ใช้คำถาม	คำถาม แบบประเมินคำถาม คำถาม
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๑. มีวินัย ๒. ใฝ่เรียนรู้	สังเกตพฤติกรรม สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกต แบบสังเกต
สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ๑. ความสามารถในการสื่อสาร ๒. ความสามารถในการคิด ๓. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	สังเกตพฤติกรรม ใช้คำถาม สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกต คำถาม แบบสังเกต

ชั่วโมงที่ ๖ เรื่อง การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง ประเภทกลอน

ตัวชี้วัด ท ๑.๑ ม. ๑/๑ อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน

ท ๑.๑ ม. ๑/๖ มีมารยาทในการอ่าน

จุดประสงค์การเรียนรู้

พุทธิพิสัย

อธิบายหลักการอ่านกลอนได้ถูกต้อง

ทักษะพิสัย

อ่านออกเสียงบทร้อยกรองประเภทกลอนได้ถูกต้อง

จิตพิสัย

บอกความสำคัญของการอ่านกลอนได้

กิจกรรมการเรียนรู้

ชั้นนำ

๑. ครูเปิดไฟล์เสียงตัวอย่างการอ่านออกเสียงบทร้อยกรองให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนบอกความรู้สึกที่ได้รับจากการฟัง

ขั้นสอน

๑. ครูอธิบายหลักและวิธีการอ่านออกเสียงร้อยกรองประเภทกลอนทั้งการอ่านออกเสียงธรรมดาและการอ่านทำนองเสนาะ พร้อมกับแจกใบความรู้ หลักและวิธีการอ่านบทร้อยกรอง
๒. ให้นักเรียนอ่านออกเสียงบทร้อยกรองตามไฟล์เสียงจากบทอ่านใน Power Point
๓. นักเรียนฝึกอ่านออกเสียงบทร้อยกรองโดยพร้อมเพรียงกันจากเรื่อง นิราศภูเขาทอง ตั้งแต่ มาถึงบางธัญ ทวีศก จนถึง เหมือนนกไรรังเร่อยู่เอย
๔. ครูให้ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะจากการอ่านของนักเรียน
๕. ครูให้นักเรียนจับคู่เลือกอ่านออกเสียงบทร้อยกรองตามที่สนใจจากเรื่องนิราศภูเขาทอง จำนวน ๓ - ๕ บท

ขั้นสรุป

นักเรียนร่วมกันสรุปหลักและวิธีการอ่านออกเสียงบทร้อยกรองประเภทกลอนทั้งการออกเสียงแบบธรรมดาและการอ่านทำนองเสนาะ

แหล่งการเรียนรู้/สื่อ

๑. ไฟล์เสียงการอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง
๒. Power Point บทร้อยกรองสำหรับอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง

การวัดผลและการประเมินผล

สิ่งที่ประเมิน	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
จุดประสงค์การเรียนรู้ ๑. อธิบายหลักการอ่านกลอนได้ถูกต้อง ๒. อ่านออกเสียงบทร้อยกรองประเภทกลอนได้ถูกต้อง ๓. บอกความสำคัญของการอ่านกลอนได้	ใช้คำถาม การฝึกอ่านในห้องเรียน ใช้คำถาม	คำถาม แบบประเมิน คำถาม
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๑. มีวินัย ๒. ใฝ่เรียนรู้	สังเกตพฤติกรรม สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกต แบบสังเกต
สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ๑. ความสามารถในการสื่อสาร ๒. ความสามารถในการคิด ๓. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	สังเกตพฤติกรรม ใช้คำถาม สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกต คำถาม แบบสังเกต

ชั่วโมงที่ ๗ เรื่อง การคัดลายมือ

ตัวชี้วัด ท ๒.๑ ม. ๑/๑ คัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัด

ท ๒.๑ ม. ๑/๖ มีมารยาทในการเขียน

จุดประสงค์การเรียนรู้

พุทธิพิสัย

บอกหลักการคัดลายมือได้อย่างถูกต้อง

ทักษะพิสัย

คัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัดได้อย่างถูกต้อง

จิตพิสัย

มีมารยาทในการเขียน

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

๑. นักเรียนดูตัวอย่างการคัดลายมือที่สวยงาม ชัดเจน ถูกต้อง และร่วมกันแสดงความคิดเห็น
๒. ครูกล่าวเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียนว่า ลายมือเป็นสิ่งสำคัญในการเขียนสื่อสาร ผู้ที่มีลายมือสวยงาม ชัดเจน และอ่านง่าย เป็นสิ่งที่มีเสน่ห์และช่วยให้การสื่อสารบรรลุตามจุดประสงค์

ขั้นสอน

๑. นักเรียนคัดลายมือบทร้อยกรองตัวบรรจงครึ่งบรรทัด จำนวน ๒ บท ในเวลาประมาณ ๑๐ นาที จากเรื่อง นิราศภูเขาทอง ในกระดาษที่ครูแจกให้
๒. ครูเก็บผลงานนักเรียนแล้วเลือกผลงานนักเรียนมานำเสนอทางเครื่องฉายทาบแสง พร้อมบอกข้อดี ข้อด้อย เช่น บางคนลายมือสวยงาม บางคนมีข้อบกพร่องในเรื่องช่องไฟ การวางรูปสระ วรรณยุกต์ไม่ถูกต้อง ฯลฯ
๓. นักเรียนร่วมกันบอกหลักการคัดลายมือให้สวยงามถูกต้อง
๔. ครูให้หลักการคัดลายมือที่ถูกต้อง
๕. นักเรียนคัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัด จากบทร้อยกรองที่ครูกำหนดให้

ขั้นสรุป

๑. นักเรียนช่วยกันทบทวนหลักและความสำคัญของการคัดลายมือ
๒. ครูมอบหมายงานให้นักเรียนไปฝึกคัดลายมือบทร้อยแก้วทุกวัน วันละ ๕ บรรทัด และนำมาให้ครูตรวจนอกเวลาเรียน

แหล่งการเรียนรู้/สื่อ

๑. ใบงานการคัดลายมือ
๒. กระดาษสำหรับคัดลายมือ
๓. ตัวอย่างการคัดลายมือ
๔. เครื่องฉายทึบแสง

การวัดผลและการประเมินผล

สิ่งที่ประเมิน	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
จุดประสงค์การเรียนรู้ ๑. บอกหลักการคัดลายมือได้อย่างถูกต้อง ๒. คัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัดได้อย่างถูกต้อง ๓. มีมารยาทในการเขียน	ใช้คำถาม ตรวจผลงาน ใช้คำถาม	คำถาม เกณฑ์การประเมิน (Rubrics Score) คำถาม
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๑. มีวินัย ๒. ใฝ่เรียนรู้	สังเกตพฤติกรรม สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกต แบบสังเกต
สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ๑. ความสามารถในการสื่อสาร ๒. ความสามารถในการคิด ๓. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	สังเกตพฤติกรรม ใช้คำถาม สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกต คำถาม แบบสังเกต

ชั่วโมงที่ ๘ เรื่อง การพูดเล่าเรื่อง

ตัวชี้วัด ท ๓.๑ ม. ๑/๒ เล่าเรื่องย่อจากเรื่องที่ฟังและดู

ท ๓.๑ ม. ๑/๖ มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด

จุดประสงค์การเรียนรู้

พุทธิพิสัย

อธิบายหลักการเล่าเรื่องย่อจากเรื่องที่ฟังและดูได้

ทักษะพิสัย

เล่าเรื่องย่อจากเรื่องที่ฟังและดูได้

จิตพิสัย

๑. บอกประโยชน์ของการเล่าเรื่องย่อได้
๒. มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด

กิจกรรมการเรียนรู้

ชั้นนำ

๑. ครูเปิดคลิปตัวอย่างการพูดเล่าเรื่องให้นักเรียนชม แล้วนักเรียนแสดงความคิดเห็นว่าน่าสนใจหรือไม่ เพราะเหตุใด
๒. ครูกล่าวเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียนโดยกล่าวว่า การเล่าเรื่องย่อเป็นการถ่ายทอดประสบการณ์ ความรู้สึก ความคิด จินตนาการ และความต้องการของผู้เล่าส่งต่อไปยังผู้ฟัง

ขั้นสอน

๑. นักเรียนแบ่งกลุ่มย่อยแล้วส่งผู้แทนแต่ละกลุ่มมารับ “ซองแผ่นพับเล่าเรื่อง” ซึ่งภายในบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับหลักและขั้นตอนการพูดเล่าเรื่อง
๒. ครูสุ่มตัวอย่าง ๒ กลุ่ม มานำเสนอผลการศึกษา “ซองแผ่นพับเล่าเรื่อง” และร่วมกันศึกษาทำความเข้าใจ โดยครูชี้แนะเพิ่มเติม
๓. ครูขออาสาสมัครนักเรียน ๑ - ๒ คน มาเล่าเรื่องที่ประทับใจจากการฟังหรือดู
๔. ตัวแทนนักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเล่าเรื่องของเพื่อน และครูช่วยเสนอแนะเพิ่มเติม

ขั้นสรุป

๑. ครูมอบหมายให้นักเรียนเตรียมเล่าเรื่องที่ประทับใจ เวลาประมาณ ๒ - ๓ นาที แล้วสลับกันเล่าให้เพื่อนและครู ฟังนอกเวลาเรียน

แหล่งการเรียนรู้/สื่อ

๑. คลิปตัวอย่างการเล่าเรื่อง
๒. ซองแผ่นพับเล่าเรื่อง

การวัดผลและการประเมินผล

สิ่งที่ประเมิน	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
จุดประสงค์การเรียนรู้ ๑. อธิบายหลักการเล่าเรื่องย่อจากเรื่องที่ฟังและดูได้ ๒. เล่าเรื่องย่อจากเรื่องที่ฟังและดูได้ ๓. บอกประโยชน์ของการเล่าเรื่องย่อได้ ๔. มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด	ใช้คำถาม ประเมินการพูดเล่าเรื่องย่อ ใช้คำถาม ใช้คำถาม	คำถาม แบบประเมินการพูด คำถาม คำถาม
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๑. มีวินัย ๒. ใฝ่เรียนรู้	สังเกตพฤติกรรม สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกต แบบสังเกต
สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ๑. ความสามารถในการสื่อสาร ๒. ความสามารถในการคิด ๓. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ๔. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	สังเกตพฤติกรรม ใช้คำถาม สังเกตพฤติกรรม สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกต คำถาม แบบสังเกต แบบสังเกต

ชั่วโมงที่ ๙ เรื่อง เสียงในภาษาไทย

ตัวชี้วัด ท ๔.๑ ม. ๑/๑ อธิบายลักษณะของเสียงในภาษาไทย

จุดประสงค์การเรียนรู้

พุทธิพิสัย

อธิบายการเกิดเสียงในภาษาไทยได้

ทักษะพิสัย

จำแนกเสียงในภาษาไทยได้

จิตพิสัย

บอกความสำคัญของเสียงในภาษาไทยได้

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

๑. ครูเขียนชื่อนักเรียนในห้องจำนวน ๕ ชื่อ ให้นักเรียนอ่านออกเสียงพร้อมกัน และพิจารณาแต่ละคำว่าประกอบด้วยเสียงอะไรบ้าง โดยครูช่วยแนะนำเพิ่มเติม

ขั้นสอน

๑. ครูใช้คำถามจูงใจนักเรียนว่า เสียงที่เราพูดกันเกิดได้อย่างไร
๒. นักเรียนออกเสียงคำว่า “ตา สี พบ รัก กับ ยาย นวม” พร้อม ๆ กัน แล้วให้นักเรียนสังเกตที่มาของการเกิดเสียงว่าเกี่ยวข้องกับอวัยวะส่วนใดบ้าง
๓. นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น ๕ กลุ่ม แล้วส่งตัวแทนออกมาจับสลาก เพื่อเลือก “ช่องแห่งความรู้” ดังนี้
 - ๑) การเกิดเสียงในภาษา
 - ๒) อวัยวะที่ใช้ในการออกเสียงพูด
 - ๓) เสียงพยัญชนะ
 - ๔) เสียงสระ
 - ๕) เสียงวรรณยุกต์
๔. เมื่อนักเรียนได้ศึกษาความรู้จากช่องแห่งความรู้แล้ว ให้นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่มสรุปความรู้จากเรื่องที่ศึกษา โดยครูช่วยเพิ่มเติมข้อมูลให้สมบูรณ์ขึ้น โดยใช้ภาพอวัยวะในการเกิดเสียงประกอบ

ขั้นสรุป

นักเรียนช่วยกันสรุปการเกิดเสียงในภาษาและอวัยวะในการเกิดเสียง

แหล่งการเรียนรู้/สื่อ

๑. ช่องแห่งความรู้
๒. บัตรคำ
๓. ภาพอวัยวะในการเกิดเสียง

การวัดผลและการประเมินผล

สิ่งที่ประเมิน	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
จุดประสงค์การเรียนรู้ ๑. อธิบายการเกิดเสียงในภาษาไทยได้ ๒. จำแนกเสียงในภาษาไทยได้ ๓. บอกความสำคัญของเสียงในภาษาไทยได้	ใช้คำถาม ใช้คำถาม ใช้คำถาม	คำถาม คำถาม คำถาม
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๑. มีวินัย ๒. ใฝ่เรียนรู้ ๓. มุ่งมั่นในการทำงาน	สังเกตพฤติกรรม สังเกตพฤติกรรม สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกต แบบสังเกต แบบสังเกต
สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ๑. ความสามารถในการสื่อสาร ๒. ความสามารถในการคิด ๓. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	สังเกตพฤติกรรม ใช้คำถาม สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกต คำถาม แบบสังเกต

ชั่วโมงที่ ๑๐ เสียงในภาษาไทย (เสียงพยัญชนะ)

ตัวชี้วัด ท ๔.๑ ม. ๑/๑ อธิบายลักษณะของเสียงในภาษาไทย

จุดประสงค์การเรียนรู้

พุทธิพิสัย

อธิบายเสียงพยัญชนะในภาษาไทยได้

ทักษะพิสัย

จำแนกเสียงพยัญชนะในภาษาไทยได้

จิตพิสัย

บอกความสำคัญของเสียงพยัญชนะได้

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

- ครูเปิดเพลง ไก่ไก่ ให้นักเรียนฟัง เมื่อฟังจบแล้วครูให้นักเรียนท่อง ก - ฮ โดยครู เริ่ม ก ไก่ และให้นักเรียนแต่ละคนท่องพยัญชนะไปตามลำดับ จนถึง ฮ นกฮูก
- ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับพยัญชนะไทย และความแตกต่างของเสียงพยัญชนะ

ขั้นสอน

- นักเรียนทบทวนเรื่องเสียงและรูปพยัญชนะจากใบความรู้ที่ครูแจกให้
- นักเรียนออกเสียงพยัญชนะแต่ละตัวจนครบทั้ง ๔๔ ตัว
- นักเรียนจัดลำดับของเสียงพยัญชนะต้นจนครบทั้ง ๒๑ เสียง
- แบ่งนักเรียนออกเป็น ๕ กลุ่ม จัดกลุ่มคำที่กำหนดให้ตรงกับเสียงพยัญชนะในใบงานที่ ๔

กับ	ข้าว	คุ่ม	ฆ่า	ง่วง	โจร
ชุ่ม	ฉาฉน	ฉน	ชน	สาว	ศิระชะ
ดาว	ฎีกา	ตาม	ทัน	ฉนวาคม	ฉน
ฐาน	น้อย	ฉน	บ้าน	ปลา	พบ
ภาพ	ฉน	โฟม	ฝาย	มอม	ยong
ญาณ	รวม	ฉอม	วุ่น	หยก	อ้อม
ฮาวาย					

- นักเรียนแลกเปลี่ยนกันตรวจผลงานกลุ่มโดยดูเฉลยจาก Power Point
- ครูกล่าวชมเชยนักเรียนกลุ่มที่ทำได้ดีถูกต้องมากที่สุด

ขั้นสรุป

นักเรียนร่วมกันสรุปและเสียงพยานะไทยโดยการอ่านออกเสียงพยานะพร้อม ๆ กัน จาก Power Point

แหล่งการเรียนรู้/สื่อ

๑. ไฟล์เพลงไก่ไก่
๒. ใบความรู้เรื่องเสียงพยานะ
๓. ใบงานเรื่องเสียงพยานะ
๔. Power Point เฉลยใบงาน เสียงพยานะ
๕. Power Point ตัวอย่างคำ

การวัดผลและการประเมินผล

สิ่งที่ประเมิน	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
จุดประสงค์การเรียนรู้ ๑. อธิบายเสียงพยานะภาษาไทยได้ ๒. จำแนกเสียงพยานะในภาษาไทยได้ ๓. บอกความสำคัญของเสียงพยานะได้	ใช้คำถาม ใช้คำถาม ใช้คำถาม	คำถาม คำถาม คำถาม
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๑. มีวินัย ๒. ใฝ่เรียนรู้	สังเกตพฤติกรรม สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกต แบบสังเกต
สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ๑. ความสามารถในการสื่อสาร ๒. ความสามารถในการคิด ๓. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	การสังเกตพฤติกรรม ใช้คำถาม การสังเกตพฤติกรรม	แบบประเมิน คำถาม แบบประเมิน

ชั่วโมงที่ ๑๑ เสียงในภาษาไทย (เสียงสระ)

ตัวชี้วัด ท ๔.๑ ม. ๑/๑ อธิบายลักษณะของเสียงในภาษาไทย

จุดประสงค์การเรียนรู้

พุทธิพิสัย

อธิบายเสียงสระในภาษาไทยได้

ทักษะพิสัย

จำแนกเสียงสระในภาษาไทยได้

จิตพิสัย

บอกความสำคัญของเสียงสระในภาษาไทยได้

กิจกรรมการเรียนรู้

ชั้นนำ

๑. ครูถามนักเรียนว่า สระในภาษาไทยมีกี่รูป กี่เสียง อะไรบ้าง ให้นักเรียนช่วยกันตอบ

ขั้นสอน

๑. ขออาสาสมัครนักเรียนออกมาเขียนสระเป็นคู่ตามเสียงสั้น เสียงยาว จนครบ ๙ คู่ และสระประสมอีก

๓ เสียง รวมเป็น ๒๑ เสียง

๒. นักเรียนอ่านออกเสียงสระทั้ง ๒๑ เสียงพร้อม ๆ กัน ๒ - ๓ ครั้ง

๓. ฝึกสังเกตการออกเสียงสั้นยาวของสระแต่ละคู่

๔. นักเรียนศึกษาใบความรู้ เรื่องเสียงสระและรูปสระในภาษาไทย

๕. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น ๒ ฝ่าย แข่งขันกันเขียนคำตามที่ครูบอก เช่น “เงาะ เจอ น้ำ โต๊ะ เลอะ เสื่อ แกะ รั้ว ให้ มือ” พร้อมทั้งบอกว่า คำที่เขียนประกอบด้วยเสียงสระและรูปสระใดบ้าง

ขั้นสรุป

นักเรียนร่วมกันสรุปรูปและเสียงสระในภาษาไทย โดยท่องจำเสียงสระตามลำดับอีกครั้ง

แหล่งการเรียนรู้/สื่อ

๑. ใบความรู้เรื่อง สระ

การวัดผลและการประเมินผล

สิ่งที่ประเมิน	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
จุดประสงค์การเรียนรู้ ๑. อธิบายเสียงสระในภาษาไทยได้ ๒. จำแนกเสียงสระในภาษาไทยได้ ๓. บอกความสำคัญของเสียงสระในภาษาไทยได้	ใช้คำถาม ใช้คำถาม ใช้คำถาม	คำถาม คำถาม คำถาม
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๑. มีวินัย ๒. ใฝ่เรียนรู้	สังเกตพฤติกรรม สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกต แบบสังเกต
สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ๑. ความสามารถในการสื่อสาร ๒. ความสามารถในการคิด ๓. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	สังเกตพฤติกรรม ใช้คำถาม สังเกตพฤติกรรม	แบบประเมิน คำถาม แบบประเมิน

ชั่วโมงที่ ๑๒ เสียงในภาษาไทย (เสียงวรรณยุกต์)

ตัวชี้วัด ท ๔.๑ ม. ๑/๑ อธิบายลักษณะของเสียงในภาษาไทย

จุดประสงค์การเรียนรู้

พุทธิพิสัย

บอกเสียงวรรณยุกต์ได้

ทักษะพิสัย

จำแนกเสียงวรรณยุกต์ได้

จิตพิสัย

บอกความสำคัญของเสียงวรรณยุกต์ได้

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

- ครูเปิดเพลงที่กำลังเป็นที่นิยมให้นักเรียนฟังประมาณ ๑ นาที แล้วถามนักเรียนว่า นักเรียนรู้สึกไหมว่าเวลานักกร้อง ร้องออกมาแต่ละคำ ล้วนมีเสียงสูงต่ำแตกต่างกัน
- ครูกล่าวเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียนว่า จากที่เราเรียนกันมาแล้วถึงเสียงพยัญชนะและเสียงสระ อีกเสียงหนึ่ง

ในภาษาไทยก็คือเสียงวรรณยุกต์ ซึ่งก็เหมือนเสียงดนตรีที่เราได้ฟังไปเพราะมีเสียงสูงต่ำหลากหลาย ซึ่งเราจะเรียนรู้กันในวันนี้

ขั้นสอน

๑. นักเรียนบอกรูปและเสียงวรรณยุกต์จากคำที่ครูกำหนดให้ (จำ, ดู, บ้าน, ป้า, ตา, โต)
๒. นักเรียนฝึกผันวรรณยุกต์ โดยใช้ชื่อของตนเอง
๓. ฝึกให้นักเรียนผันวรรณยุกต์จากคำที่กำหนดให้พร้อม ๆ กัน (มือ, โน้ต, เปรี๊ยะ, เกลือ, สวย)
๔. ครูนำเสนอให้นักเรียนช่วยกันบอกประโยชน์ของการผันวรรณยุกต์

ขั้นสรุป

นักเรียนทดสอบความเข้าใจเรื่องเสียงวรรณยุกต์ (ใช้ชื่อ จังหวัด อำเภอ ฯลฯ)

แหล่งการเรียนรู้/สื่อ

๑. ไฟล์เพลง
๒. Power Point ตัวอย่างคำ

การวัดผลและการประเมินผล

สิ่งที่ประเมิน	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
จุดประสงค์การเรียนรู้ ๑. อธิบายความรู้เบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับเสียงวรรณยุกต์ได้ ๒. บอกความสำคัญของเสียงวรรณยุกต์ได้ ๓. จำแนกลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ในด้านต่าง ๆ ได้	ใช้คำถาม ใช้คำถาม ใช้คำถาม	คำถาม คำถาม คำถาม
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๑. มีวินัย ๒. ใฝ่เรียนรู้ ๓. มุ่งมั่นในการทำงาน	การสังเกตพฤติกรรม การสังเกตพฤติกรรม การสังเกตพฤติกรรม	แบบประเมิน แบบประเมิน แบบประเมิน
สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ๑. ความสามารถในการสื่อสาร ๒. ความสามารถในการคิด ๓. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	การสังเกตพฤติกรรม ใช้คำถาม การสังเกตพฤติกรรม	แบบประเมิน คำถาม แบบประเมิน

ชั่วโมงที่ ๑๓ เสียงในภาษาไทย (เสียงวรรณยุกต์)

ตัวชี้วัด ท ๔.๑ ม. ๑/๑ อธิบายลักษณะของเสียงในภาษาไทย

จุดประสงค์การเรียนรู้

พุทธิพิสัย

อธิบายลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ได้

ทักษะพิสัย

ผันเสียงวรรณยุกต์ได้ถูกต้อง

จิตพิสัย

บอกความสำคัญของเสียงวรรณยุกต์ได้

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

ครูทบทวนความรู้เรื่องวรรณยุกต์ที่เรียนไปในชั่วโมงที่แล้ว จากนั้นกล่าวเชื่อมโยงบทเรียนว่า สิ่งที่เราเรียนไปในชั่วโมงที่แล้วเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการผันวรรณยุกต์

ขั้นสอน

๑. ครูแจกตารางการผันเสียงวรรณยุกต์ให้นักเรียนทุกคน จากนั้นแสดงลงเครื่องฉายที่บแสงพร้อมอธิบายให้นักเรียนเข้าใจ
๒. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น ๖ กลุ่ม จากนั้นครูเริ่มเล่นเกม “ผันเสียงฉันให้ถูกต้อง” โดยใช้คำจากเนื้อเพลง พระราชนิพนธ์ ชะตาชีวิต
๓. สุ่มตัวอย่างกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนโดยครูช่วยตรวจสอบความถูกต้อง

ขั้นสรุป

ให้นักเรียนบอกเสียงวรรณยุกต์จากคำจำนวน ๒๐ คำ ที่นำมาจากเนื้อเพลงชะตาชีวิต

แหล่งการเรียนรู้/สื่อ

๑. ตารางการผันวรรณยุกต์
๒. ใบงาน “ผันเสียงในบทเพลง”
๓. คลิปเพลงพระราชนิพนธ์ ชะตาชีวิต

การวัดผลและการประเมินผล

สิ่งที่ประเมิน	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
จุดประสงค์การเรียนรู้ ๑. อธิบายลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ได้ ๒. ฟังเสียงวรรณยุกต์ได้ถูกต้อง ๓. บอกความสำคัญของเสียงวรรณยุกต์ได้	ใช้คำถาม ฟังเสียงวรรณยุกต์ ใช้คำถาม	คำถาม ใบงาน คำถาม
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๑. มีวินัย ๒. ใฝ่เรียนรู้ ๓. มุ่งมั่นในการทำงาน	สังเกตพฤติกรรม สังเกตพฤติกรรม สังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกต แบบสังเกต แบบสังเกต
สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ๑. ความสามารถในการสื่อสาร ๒. ความสามารถในการคิด ๓. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	การสังเกตพฤติกรรม ใช้คำถาม การสังเกตพฤติกรรม	แบบสังเกต คำถาม แบบสังเกต

๘. เอกสารอ้างอิง

กาญจนา นาคสกุล. (๒๕๕๔.) **บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม ๑ ระบบเสียงอักษรไทย การอ่านคำและการเขียนสะกดคำ.**

พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : สถาบันภาษาไทย กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.

จิรวัดน์ เพชรรัตน์ และอัมพร ทองใบ. (๒๕๕๕.) **ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร.** กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และ บำหยัน อิ่มสำราญ. (๒๕๔๗.) **การใช้ภาษาไทย.** กรุงเทพฯ : โครงการตำราและหนังสือคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ชลดา เรืองรักษ์ลิขิต. (๒๕๔๒.) **ชีวประวัติและผลงานของสุนทรภู่.** กรุงเทพฯ : โครงการตำราคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชลดา เรืองรักษ์ลิขิต. (๒๕๕๑.) **สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เล่มที่ ๓๓ [ออนไลน์].** เข้าถึงได้จาก <http://kanchanapisek.or.th/kpb/> [วันที่ค้นข้อมูล : ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๘]

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.royin.go.th/dictionary/> [วันที่ค้นข้อมูล : ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๘]

พองจันทร์ สุขยิ่ง และคณะ. (๒๕๕๔.) **คู่มือครู ภาษาไทย วรรณคดีและวรรณกรรม ม. ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑.** กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.

พองจันทร์ สุขยิ่ง และคณะ. (๒๕๕๔.) **คู่มือครู ภาษาไทย หลักภาษาและการใช้ภาษา ม. ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑.** กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.

วาสนา บุญสม. (๒๕๔๑.) **การใช้ภาษาไทย.** กรุงเทพฯ : ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา ฝ่ายเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. (๒๕๕๔.) **หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย วรรณคดีวิจักษ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑.** พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ : สกสค. ลาดพร้าว.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. (๒๕๕๗.) **หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย วิวิธภาษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑.** พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพฯ : สกสค. ลาดพร้าว.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๒๙.) **การคัดลายมือ.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

๙. บันทึกผลหลังสอน

ผลการเรียนรู้

.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้สอน

(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

๑๐. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้ตรวจ

(.....)

วันที่ เดือน พ.ศ.

ใบความรู้ที่ ๑ นิราศภูเขาทอง

เรื่อง นิราศภูเขาทอง

๑. นิราศภูเขาทอง

๑. ที่มาและจุดประสงค์ในการแต่งนิราศภูเขาทอง

สุนทรภู่แต่งเรื่องนิราศภูเขาทองเมื่อปี ๒๓๗๓ หลังจากที่พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยเสด็จสวรรคตไปแล้ว ๖ ปี (สวรรคตปี ๒๓๖๗) เพื่อเล่าเรื่องการเดินทางจากวัดราชบูรณะหรือวัดเลียบ ไปนมัสการพระเจดีย์ภูเขาทองที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาหลังจากออกพรรษาแล้ว (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๔ : ๑๓)

๒. ประวัติสุนทรภู่โดยสังเขป

สุนทรภู่ เป็นกวีเอกแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ซึ่งได้รับการยกย่องจากองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) หรือ ยูเนสโก (UNESCO) ให้เป็นบุคคลที่มีผลงานดีเด่นด้านวรรณกรรม ประวัติของท่านโดยสังเขป มีดังนี้ (ชลดา เรื่องรักลิขิต, ๒๕๕๑)

สุนทรภู่เป็นกวีที่มีช่วงชีวิตอยู่ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นตั้งแต่รัชกาลที่ ๑ ถึงรัชกาลที่ ๔ ท่านเป็นสามัญชนแต่มีชีวิตที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับราชสำนักตั้งแต่ปฐมวัยจนถึงปัจฉิมวัย ชื่อ สุนทรภู่ เป็นชื่อที่คนทั่วไปเรียกกวีท่านนี้ โดยนำคำ สุนทร จากบรรดาศักดิ์ “ขุนสุนทรโวหาร” “หลวงสุนทรโวหาร” และ “พระสุนทรโวหาร” ที่ท่านได้รับพระราชทานในรัชกาลที่ ๒ และรัชกาลที่ ๔ มารวมกับคำว่า ภู ซึ่งเป็นชื่อเดิม และเรียกมาแต่ครั้งท่านยังมีชีวิตอยู่

สุนทรภู่เกิดเมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๓๒๙ ที่บ้านของบิดามารดาริมคลองบางกอกน้อย ธนบุรี ใกล้บริเวณพระราชวังหลัง (ปัจจุบันสถานที่บริเวณพระราชวังหลัง คือ บริเวณที่เป็นสถานีรถไฟบางกอกน้อย โรงพยาบาลศิริราช และบริเวณใกล้เคียง) ท่านมีใจรักด้านกาพย์กลอนมาตั้งแต่วัยเด็ก เมื่อเติบโตขึ้นก็ได้รับการถ่ายทอดวิชาวรรณคดีและการประพันธ์จากพระภิกษุที่เป็นอาจารย์ ทั้งนี้ท่านยังศึกษาและเพิ่มพูนประสบการณ์ในการประพันธ์ โดยการรับจ้างแต่งเพลงยาวและบทดอกสร้อยสักรา ด้วยลีลากลอนที่มีลักษณะเฉพาะตัวและคารมที่คมคาย จึงทำให้สุนทรภู่เริ่มเป็นที่รู้จักในวงกวี

ช่วงชีวิตที่รุ่งเรืองของสุนทรภู่ คือ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย เมื่อพระองค์โปรดเกล้าฯ ให้เข้ารับราชการในกรมพระอาลักษณ์ สุนทรภู่ได้แสดงความสามารถในเชิงกลอน จนเป็นที่พอพระราชหฤทัยหลายครั้ง ด้วยความดีความชอบดังกล่าว สุนทรภู่จึงได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็น ขุนสุนทรโวหาร มีหน้าที่เป็นกวีที่ทรงปรึกษาในการทรงพระราชนิพนธ์บทกวีเรื่องต่าง ๆ และโปรดเกล้าฯ ให้ตามเสด็จอย่างใกล้ชิด แต่ด้วยนิสัยที่ชอบดื่มสุราอยู่เป็นนิตย์จึงทำให้ชีวิตบางช่วงตกต่ำและชีวิตครอบครัวไม่ราบรื่น เช่น ครั้งหนึ่งสุนทรภู่เมาสุรา แล้วไปทำร้ายญาติผู้ใหญ่ของภรรยา จึงถูกนำตัวไปขังคุก แต่ไม่นานก็พ้นโทษ และตอนปลายรัชกาลสุนทรภู่ได้เลื่อนบรรดาศักดิ์เป็นหลวงสุนทรโวหาร

ด้วยพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทำให้สุนทรภู่จงรักภักดี เทิดทูน และรำลึกถึงพระองค์อยู่เสมอ ดังปรากฏในงานนิพนธ์หลายเรื่องของท่าน ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม เช่น ในนิราศพระปฐมนิราศภูเขาทอง ตอนผ่านตำบลสามโคก และในเรื่องพระอภัยมณี โดยกำหนดให้วันสวรรคตของท่านสุทัศน์ และพระมหาลี ซึ่งเป็นพระบิดาและพระมารดา ของพระอภัยมณีและศรีสุวรรณ ตรงกับวันสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย อีกทั้งยังได้บรรยายความโศกสลดของพระอภัยมณีไว้อย่างสะเทือนใจ

เมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยเสด็จสวรรคต และพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จขึ้นครองราชย์ ชีวิตราชการของสุนทรภู่นั้นในฐานะกวีที่ทรงปรึกษากันสิ้นสุดลง สุนทรภู่ออกจากราชการและออกบวช ด้วยเห็นว่าตนไม่มีที่พึ่งและเกรง “ราชภัย” จากพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องจากสุนทรภูเคยท้วงติงและแก้กลอนพระราชนิพนธ์ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งดำรงพระราชอิสริยยศเป็นสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ กรมหมื่นเจษฎาบดินทร์ในที่ประชุมกวีราชสำนัก จนทำให้ไม่พอพระราชหฤทัย ในรัชกาลที่ ๓ เป็นช่วงที่สุนทรภู่ออกบวช และลาสิกขา แล้วออกบวชอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งได้รับการอุปการะจากเจ้านายหลายพระองค์จนกระทั่งถึงแก่กรรมใน พ.ศ. ๒๓๙๘ ขณะมีอายุ ๖๙ ปี

๓. ลักษณะของนิราศ

นิราศ ตามความหมายจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ หมายถึง ไปจาก ะเหะเห่น ปราศจากและเรื่องราวที่พรรณนาถึงการจากกันหรือจากที่อยู่ไปในที่ต่าง ๆ เป็นต้น มักแต่งเป็นกลอนหรือโคลง เช่น นิราศนรินทร์ นิราศเมืองแกลง

นิราศเป็นวรรณกรรมที่นิยมแต่งมาตั้งแต่สมัยอยุธยา เดิมนิยมแต่งเป็นโคลง ต่อมาในสมัยรัตนโกสินทร์นิยมแต่งเป็นกลอน ลักษณะเด่นของนิราศอยู่ที่ “การพราดจากคนรัก” ซึ่งอาจจะจากกันจริงหรือสมมุติขึ้นก็ได้ และมี “การคร่ำครวญ” รวมทั้ง “การเดินทาง”

การตั้งชื่อเรื่องนิราศ มักตั้งตามผู้แต่ง เช่น นิราศนรินทร์ หรือตั้งตามสถานที่ที่เป็นจุดหมายปลายทาง เช่น “นิราศลอนดอน” นิราศเมืองแกลง เป็นต้น หรือเรียกตามเนื้อหาที่พรรณนา เช่น นิราศอิเหนา นิราศเดือน (พรรณนาตามเดือนต่าง ๆ) เป็นต้น

๔. ลักษณะคำประพันธ์

ลักษณะคำประพันธ์ในนิราศภูเขาทองคือ กลอนนิราศ ซึ่งก็คือกลอนสุภาพ หากแตกต่างกันที่กลอนนิราศจะขึ้นต้นด้วยวรรคที่สอง แล้วแต่งไปเรื่อย ๆ จนจบบท วรรคสุดท้ายจะลงท้ายด้วยคำว่า “เอ๋ย” มักบรรยายและพรรณนาถึงสถานที่ อารมณ์รัก และคร่ำครวญถึงสตรีอันเป็นที่รัก โดยเอาไปผูกพันกับธรรมชาติหรือสถานที่ที่พบเห็น

๕. เรื่องย่อ

นิราศภูเขาทองมีความยาว ๑๗๖ คำกลอน เป็นนิราศเรื่องที่สั้นที่สุดของสุนทรภู่ เริ่มเรื่องด้วยการปรารภถึงสาเหตุที่ต้องออกจากวัดราชบูรณะและการเดินทางโดยเรือพร้อมหนูพัดซึ่งเป็นบุตรชาย ล่องไปตามลำน้ำเจ้าพระยาผ่านพระบรมมหาราชวังจนมาถึงวัดประโคนปึก ผ่านโรงเหล้า บางจาก บางพลู บางพลัด บางโพ บ้านญวน วัดเขมา ตลาดแก้ว ตลาดขวัญ บางธรณี เกาะเกร็ด บางพูด บางเดื่อ บางหลวงเชิงราก สามโคก บ้านจิ้ว เกาะราชคราม จนถึงกรุงเก่าเมื่อเวลาเย็น โดยจอดเรือพักที่ท่าหน้าวัดพระเมรุ ครั้นรุ่งเช้าจึงไปนมัสการเจดีย์ภูเขาทอง ส่วนชากลับสุนทรภู่กล่าวแต่เพียงว่า เมื่อถึงกรุงเทพฯ ได้จอดเรือเทียบที่ท่าหน้าหน้าวัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร (พองจันทร์ สุขยิ่ง และคณะ, ๒๕๕๔ : ๖)

๖. คุณค่าที่ปรากฏ

๑) คุณค่าด้านเนื้อหา

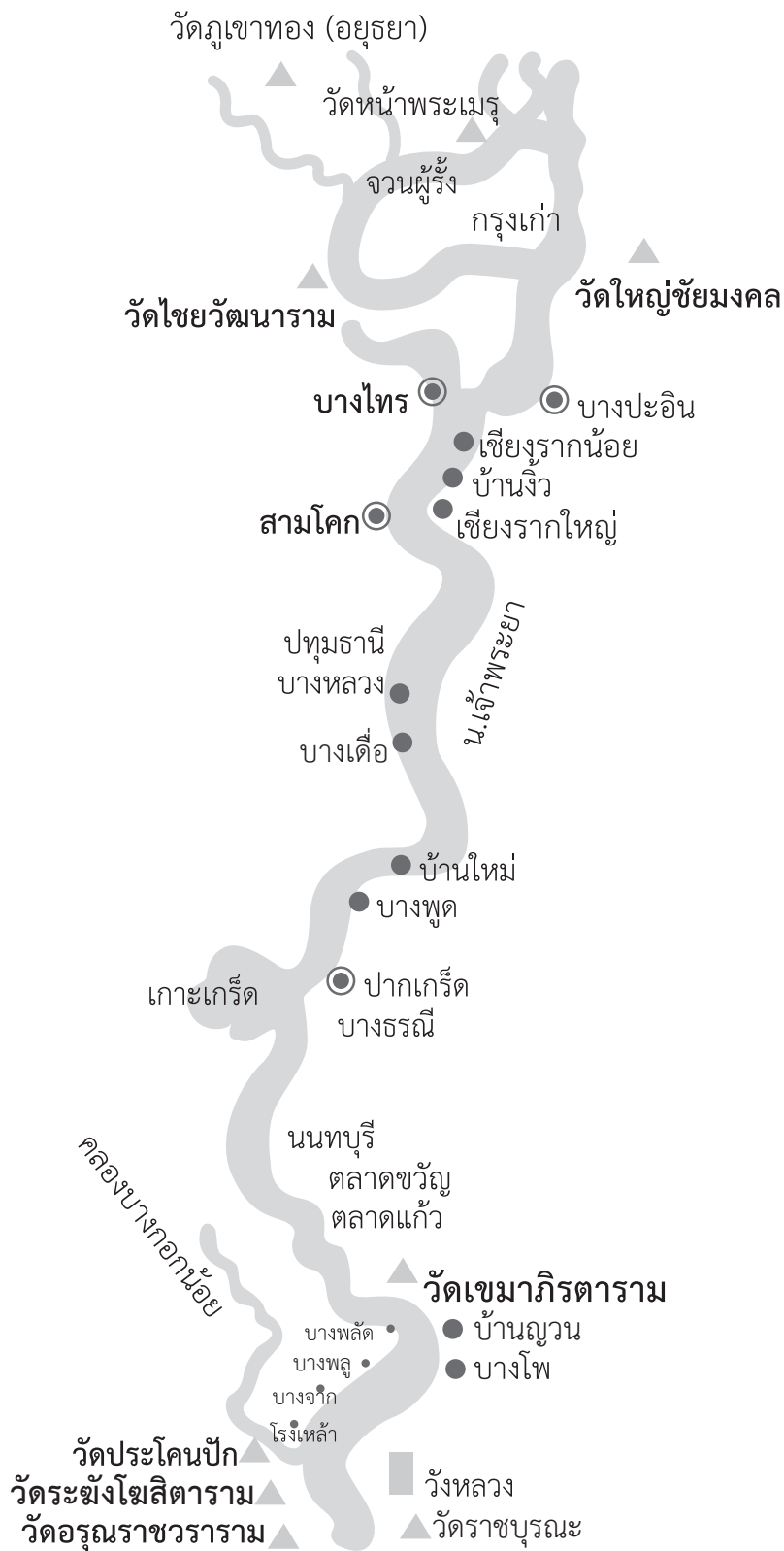
เนื้อหาที่ปรากฏในนิราศภูเขาทอง แสดงให้เห็นถึงความรอบรู้และความช่างสังเกตของสุนทรภู่ได้เป็นอย่างดี เนื่องจากสุนทรภู่ได้บันทึกเรื่องราวและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ตนได้พบเห็นตลอดเส้นทาง ตั้งแต่ออกจากวัดราชบูรณะจนถึงจังหวัด ซึ่งสะท้อนสภาพบ้านเมืองและสังคมของวิถีชีวิตผู้คนริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาในช่วงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น อาทิ การติดต่อค้าขาย การตั้งบ้านเรือน ชุมชนชาวต่างชาติ การละเล่นและงานมหรสพ เป็นต้น ทั้งยังแทรกตำนานสถานที่ ความเชื่อของคนไทย และแง่คิดเกี่ยวกับความจริงของชีวิต

๒) คุณค่าด้านวรรณศิลป์

นิราศภูเขาทองมีความดีเด่นทางวรรณศิลป์อย่างงดงาม แม้สุนทรภู่จะใช้ถ้อยคำธรรมดาสามัญในการประพันธ์ แต่ทว่าก็มีความลึกซึ้ง สะเทือนอารมณ์ และสร้างจินตภาพได้อย่างชัดเจน ทั้งการเล่นเสียงสัมผัส การใช้ความเปรียบกناية การใช้คำเพื่อสร้างจินตภาพ

แผนที่การเดินทางเรื่องนิราศภูเขาทอง

ใบความรู้ที่ ๒ การอ่านออกเสียง

เรื่อง การอ่านออกเสียงร้อยแก้วและร้อยกรอง

๑. การอ่านออกเสียง

๑.๑ ความหมายของการอ่านออกเสียง

การอ่านออกเสียง คือ การเปล่งเสียงตามตัวอักษร ถ้อยคำ และเครื่องหมายต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ให้ถูกต้อง ชัดเจน เป็นที่เข้าใจแก่ผู้ฟัง การอ่านออกเสียงถือเป็นการสื่อความหมายที่ก่อให้เกิด “ทักษะ” (วาสนา บุญสม, ๒๕๔๑ : ๒๒) ดังต่อไปนี้

๑. เกิดทักษะในการเปล่งเสียงให้ชัดเจน
๒. เกิดทักษะในการใช้วิธีอ่านที่ออกเสียงได้ถูกต้อง
๓. เกิดทักษะในการออกเสียงควบกล้ำได้ถูกต้อง ชัดเจนยิ่งขึ้น
๔. เกิดทักษะในการวิเคราะห์คำที่อ่านมากขึ้น
๕. เกิดทักษะในการเปล่งเสียงตามรูปตัวอักษรควบกล้ำได้คล่องแคล่ว

๑.๒ หลักเกณฑ์ในการอ่านออกเสียงร้อยแก้ว

หลักเกณฑ์ทั่วไปในการอ่านออกเสียงร้อยแก้ว (พองจันทร์ สุขยิ่ง และคณะ, ๒๕๕๔ : ๓ - ๔) มีดังนี้

- ๑) ก่อนอ่านควรศึกษาเรื่องที่อ่านให้เข้าใจโดยศึกษาสาระสำคัญของเรื่องและข้อความทุกข้อความเพื่อจะแบ่งวรรคตอนในการอ่านได้อย่างเหมาะสม
- ๒) อ่านออกเสียงดังพอเหมาะกับสถานที่และจำนวนผู้ฟัง ให้ผู้ฟังได้ยินทั่วถึงกัน ไม่ดังหรือค่อยจนเกินไป
- ๓) อ่านให้คล่อง ฟังรีนหูและออกเสียงให้ถูกต้องตามอักขรวิธี ชัดถ้อยชัดคำ โดยเฉพาะตัว ร ล หรือ คำควบกล้ำ ต้องออกเสียงให้ชัดเจน
- ๔) อ่านออกเสียงให้เป็นเสียงพูดอย่างธรรมชาติที่สุด
- ๕) เน้นเสียงและถ้อยคำตามน้ำหนักความสำคัญของใจความ ใช้เสียงและจังหวะให้เป็นไปตามเนื้อเรื่อง เช่น ดู อ่อนหวาน จริงจัง โกรธ เป็นต้น อ่านออกเสียงให้เหมาะกับประเภทของเรื่อง รู้จักใส่อารมณ์เหมาะสมตามเนื้อเรื่อง
- ๖) ขณะที่อ่านควรสบสายตามผู้ฟังในลักษณะที่เป็นธรรมชาติ
- ๗) การอ่านในที่ประชุมต้องจับหรือถือบทอ่าน

๑.๓ หลักเกณฑ์ในการอ่านออกเสียงร้อยกรอง

หลักเกณฑ์ทั่วไปในการอ่านออกเสียงร้อยกรอง (พองจันทร์ สุขยิ่ง และคณะ, ๒๕๕๔:๖, วาสนา บุญสม, ๒๕๕๑ : ๒๖) มีดังนี้

๑. ศึกษาลักษณะบังคับของคำประพันธ์ที่จะอ่าน เช่น จำนวนคำ สัมผัส เสียงวรรณยุกต์ เสียงหนักเบา รู้จักการแบ่งวรรคตอน อ่านตามจังหวะทำนองเสนาะ โดยอ่านให้ชัดเจนและใสอารมณ์ตามใจความนั้น
๒. อ่านเน้นคำในตำแหน่งสัมผัสนอก
๓. อ่านเอื้อสัมผัสในเพื่อเพิ่มความไพเราะเช่น อันรักษาศิลสัถย์กตเวทิต์ อ่านว่า กัด - ตะ - เวทิต์ เพื่อให้สัมผัสกับ สัตย์
๔. อ่านถูกต้องตามท่วงทำนองเสนาะของคำประพันธ์แต่ละชนิด
๕. อ่านออกเสียงคำให้ชัดเจน ถูกต้อง โดยเฉพาะคำที่ออกเสียง ร ล และ คำควบกล้ำ
๖. อ่านเสียงดังพอสมควรที่ผู้ฟังจะได้ยินทั่วถึง ไม่ดังหรือค่อยจนเกินไป
๗. อ่านมีจังหวะ วรรคตอน รู้จักทอดจังหวะ เอื้อนเสียง หรือหลบเสียง
๘. คำที่มีพยางค์เกินให้อ่านเร็วและเบา เพื่อให้เสียงไปตกอยู่พยางค์ที่ต้องการ
๙. มีศิลปะในการใช้เสียง รู้จักเอื้อนเสียงให้เกิดความไพเราะ และใช้เสียงแสดงความรู้สึกให้เหมาะสมกับข้อความเพื่อรักษาบรรยากาศของเรื่องที่อ่าน เมื่ออ่านถึงตอนจะจบต้องเอื้อนเสียงและทอดจังหวะให้ช้าลงจนกระทั่งจบบท

๑.๔ การเตรียมตัวก่อนการอ่านออกเสียง

การเตรียมตัวก่อนการอ่านออกเสียง (จุไรรัตน์ ลักษณะศิริและบาหยัน อิมสำราญ, ๒๕๕๗ : ๒๖) มีดังนี้

๑. อ่านบทให้เข้าใจ การอ่านให้ผู้อื่นฟัง มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อให้ผู้ฟังรับรู้และเข้าใจตรงตามเนื้อหาสาระที่อ่าน ฉะนั้นจึงต้องเข้าใจข้อความนั้นเสียก่อนเพื่อความมั่นใจ และเพื่อความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร ข้อความใดที่อ่านไม่เข้าใจหรือสงสัยว่าจะผิดพลาด ต้องตรวจสอบเสียก่อน
๒. ทำเครื่องหมายแสดงจังหวะการอ่าน ในการอ่านเราควรทำเครื่องหมายลงในบทว่าตอนใดควรหยุด คำใดควรเน้น และคำใดควรทอดจังหวะ การทำเครื่องหมายในบทไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัว แต่โดยทางที่นิยมปฏิบัติกัน มักทำเครื่องหมายง่าย ๆ ดังนี้
 - ก. เครื่องหมายขีดเฉียงขีดเดียว (/) ขีดระหว่างคำ แสดงการหยุดเว้นนิคหนึ่งเพราะมีคำหรือข้อความอื่นต่อไปอีก การอ่านตรงคำที่มีเครื่องหมายนี้จึงไม่ควรลงเสียงหนักเพราะยังไม่จบประโยค
 - ข. เครื่องหมายขีดเฉียงสองขีด (//) ขีดหลังประโยคหรือระหว่างคำเพื่อแสดงให้รู้ว่าให้หยุดเว้นนานหน่อย

- ค. เครื่องหมายวงกลมล้อมคำ เพื่อบอกว่าเป็นคำที่สงสัยหรือไม่แน่ใจว่าอ่านอย่างไร
- ง. คำที่ต้องการเน้น ให้ขีดเส้นใต้ที่คำนั้น
- จ. คำใดที่ทอดจังหวะ ให้ทำเส้นโค้งที่ส่วนบนของคำนั้น ($\frown$)
- ฉ. เครื่องหมายมุมคว่ำหรือหมวกเจ๊กคว่ำ ($\wedge$) แสดงว่าข้อความนั้นจะเน้นเสียงขึ้นสูง และมุมหงายหรือหมวกเจ๊กหงาย ($\vee$) แสดงการเน้นเสียงลงต่ำ
๓. ซ้อมอ่านให้คล่อง หลังอ่านบทจนเข้าใจและทำเครื่องหมายแสดงจังหวะการอ่านแล้ว ควรซ้อมอ่านให้คล่องโดยใช้ไมโครโฟนเพื่อให้ผู้อื่นช่วยสังเกต หรือบันทึกเสียงไว้ เพื่อฟังและแก้ไขข้อบกพร่องของตัวเอง อาจต้องซ้อมหลายครั้งจนกว่าจะแก้ไขได้เป็นที่น่าพอใจ

ใบความรู้ที่ ๓ การคัดลายมือ

เรื่อง การคัดลายมือ

๑. การคัดลายมือ

๑.จุดประสงค์ของการคัดลายมือ

การคัดลายมือมีความสำคัญมาก ต่อการพัฒนาไปสู่ทักษะการเขียน การฝึกคัดลายมือจึงมีจุดประสงค์สำคัญ (พองจันทร์ สุขยั้ง และคณะ, ๒๕๕๔ : ๒๘) ดังนี้

๑. เพื่อฝึกการเป็นผู้มีสมาธิในการเขียนตัวอักษรไทย
๒. เพื่อให้เขียนตัวหนังสือไทยได้ถูกต้องตามหลักวิธีการต่าง ๆ
๓. เพื่อให้รู้จักการจัดระเบียบ การเว้นวรรคและเว้นช่องไฟได้ประณีตและมีความสม่ำเสมอ ทำให้อ่านง่าย ดูสบายตา
๔. เพื่อให้รู้จักสังเกตแบบอย่างตัวอักษรที่ถูกต้อง สวยงามและนำไปเป็นตัวอย่างในการเขียนได้ต่อไป
๕. เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจ ศรัทธาและรักการเขียนภาษาไทยอันเป็นมรดกและภาษาประจำชาติไทย

๒.หลักและวิธีการคัดลายมือ

การคัดลายมือมีหลักและวิธีคัด (พองจันทร์ สุขยั้ง และคณะ, ๒๕๕๔ : ๓๐ - ๓๑) ดังนี้

๑. อ่านข้อความที่จะคัดให้จบก่อนคัด เพื่อทำความเข้าใจข้อความ
๒. เริ่มคัดตัวอักษรจากหัวไปหางเสมอโดยไม่ยกดินสอ
๓. ไม่เขียนตัวอักษรแบบนั่งเส้น หมายถึง ส่วนล่างของตัวอักษรทับเส้นบรรทัดโดยตลอด เช่น ตัว ข ฐานล่างของเส้นจะไม่ลากตรงทีเดียว จะมีรอยหยักตรงมุมซ้ายนิดหนึ่ง
๔. ถ้าคัดลายมือครึ่งบรรทัด ขนาดความสูงของตัวอักษรด้านบนต้องสูงเท่ากันโดยตลอด
๕. คัดตัวอักษรและข้อความด้วยตัวตรงเสมอแนวนเดียวกัน
๖. เว้นระยะช่องไฟระหว่างตัวอักษรให้ห่างเสมอกัน
๗. ถ้าเขียนผิดหรือจำเป็นต้องลบ ต้องระมัดระวังเรื่องความสะอาด ก่อนเขียนใหม่ต้องลบรอยเก่าให้สะอาด เรียบร้อยเสียก่อน
๘. สระและวรรณยุกต์ต้องวางให้ถูกที่
๙. ขนาดความกว้างและความสูงของตัวอักษรและสระต้องตรงตามแบบ
๑๐. ต้องระมัดระวังอย่างคัดให้ตกหล่น การเว้นวรรคตอนต้องถูกต้อง
๑๑. เมื่อคัดจบต้องทบทวนและตรวจสอบอีกครั้ง
๑๒. หมั่นฝึกฝนคัดลายมือสม่ำเสมอ อย่างน้อยเดือนละครั้ง

๓. ข้อควรปฏิบัติในการคัดลายมือ

๑. การจับดินสอ - ปากกา ใช้นิ้ว ๓ นิ้ว คือ นิ้วหัวแม่มือ นิ้วชี้ และนิ้วกลาง จับส่วนข้างปลาย (ไม่ใช่ปลายสุด) ของดินสอหรือปากกา เหลือไว้พอเหมาะแก่ความต้องการ ใช้นิ้วทั้ง ๓ นิ้ว ขยับขึ้นลงและลากเส้นให้เป็นตัวอักษร ใช้นิ้วที่เหลืออีก ๒ นิ้ว (คือนิ้วนางและนิ้วก้อย) จะงอเข้าเป็นแท่นรองรับทับบนกระดาษที่เขียน ส่วนด้านของปากกาหรือดินสอใช้พาดลงระหว่างนิ้วหัวแม่มือกับนิ้วชี้
๒. ท่างั่ง ให้นั่งตัวตรง ห้อยเท้าลงอย่างสุภาพ ก้มหน้าได้พองาม ห้ามก้มหลังจนงุ้ม หรือหมอบเขียนจนหมดความสง่าผ่าเผยและไม่ชันคอจนซ้ายลงบนโต๊ะ จะใช้มือซ้ายช่วยทับกระดาษที่เขียนหรือจะพาดลงที่หน้าขาก็ได้ แล้วแต่ความสะดวก
๓. การวางสมุดหรือกระดาษที่ใช้เขียน ต้องอยู่ในระดับตรง ไม่เอียงกระดาษหรือสมุด เพราะตัวผู้เขียนจะพลอยเอียงตามไปด้วย ดูไม่งาม

ใบความรู้ที่ ๔ เสียงในภาษาไทย

เรื่อง เสียงในภาษาไทย

๑. เสียงในภาษาไทย

๑.๑ อวัยวะที่ใช้ในการออกเสียงพูด

อวัยวะส่วนที่มีหน้าที่โดยตรงในการออกเสียงพูด มีลักษณะสำคัญ ดังต่อไปนี้ (กาญจนา นาคสกุล, ๒๕๔๕ : ๑๕ - ๑๗)

๑. ริมฝีปาก เป็นอวัยวะส่วนที่สามารถเคลื่อนไหวได้มาก และทำให้เสียงแตกต่างกันมาก เราอาจจะบังคับริมฝีปากให้ปิดสนิท ให้เปิดเล็กน้อย ให้เปิดกว้างขึ้น ให้ยื่นออกมา ให้ห่อกลม หรือทำเป็นรูปรีก็ได้ ลักษณะต่าง ๆ ของริมฝีปากล้วนมีผลต่อการออกเสียง และทำให้เสียงแตกต่างกันไปทั้งสิ้น
๒. ฟัน เป็นอวัยวะซึ่งเป็นฐาน หรือตำแหน่งที่เกิดของเสียงหลายชนิด เช่น เมื่อกดฟันบนลงที่ริมฝีปากล่าง ลมจะลอดช่องที่พอจะผ่านออกมาได้ ทำให้เกิดเป็นเสียงชนิดที่เรียกว่า เสียงเสียดแทรกที่เกิดระหว่างฟันกับริมฝีปาก ถ้าฟันบนกดกับฟันล่าง ลมที่ผ่านออกมาจะทำให้ได้เสียงเสียดแทรกที่เกิดที่ฟัน เป็นต้น
๓. ปุ่มเหงือก เป็นส่วนที่นูนออกมาตรงบริเวณหลังฟันด้านบน ถ้าเอามือแตะดูจะรู้สึกว่ามีลักษณะเป็นคลื่น ลิ้นอาจจะแตะหรืออยู่ใกล้บริเวณปุ่มเหงือก ซึ่งทำให้เกิดเสียง ปุ่มเหงือกจึงนับเป็นตำแหน่งหรือฐานสำคัญในการออกเสียงตำแหน่งหนึ่ง
๔. เพดานแข็ง หมายถึง เพดานส่วนที่โค้งเป็นกระดูกแข็ง
๕. เพดานอ่อน คือ ส่วนของเพดานซึ่งอยู่ต่อเพดานแข็งเข้าไปข้างใน มีลักษณะเป็นกระดูกอ่อนที่ขยับขึ้นลงได้เล็กน้อย เวลาพูดส่วนใหญ่เพดานอ่อนและลิ้นไก่จะถูกยกขึ้นไปจดกับผนังคอ และกั้นลมไม่ให้ออกไปทางจมูก ในเวลาออกเสียงนาสิก (ได้แก่ เสียง /น/ /ม/ /ง/ ในภาษาไทย) เท่านั้น ที่เพดานอ่อนจะลดระดับลงมาเพื่อให้ลมออกไปทางจมูกได้
๖. ลิ้นไก่ เป็นก้อนเนื้อเล็ก ๆ อยู่ต่อปลายเพดานอ่อนตรงกลางปาก สั่นไหวได้
๗. ช่องจมูก หมายถึง โพรงในช่องจมูก ซึ่งอยู่เหนือลิ้นไก่ขึ้นไป เป็นช่องที่ลมซึ่งผ่านเส้นเสียงขึ้นมาจะผ่านออกไปทางจมูกได้เมื่อเวลาหายใจ และเวลาออกเสียงนาสิก ในเวลาที่เปล่งเสียงอื่น ๆ ลิ้นไก่จะถูกยกขึ้นไปปิดช่องจมูกเพื่อให้ลมออกมาทางช่องปาก
๘. ลิ้น เป็นส่วนที่เคลื่อนไหวได้มากที่สุดในการออกเสียงพูด ส่วนที่เคลื่อนไหวของลิ้นแต่ละส่วนมีผลต่อการออกเสียง เราจึงแบ่งลิ้นออกเป็น ๓ ส่วน ตามหน้าที่ที่มีในการออกเสียง คือ
 - ปลายลิ้น หรือลิ้นส่วนปลายสุด ซึ่งจะยกขึ้นไปแตะอวัยวะส่วนต่าง ๆ ในปากตอนบนได้โดยง่าย
 - หน้าลิ้น หรือลิ้นส่วนหน้า ได้แก่ ลิ้นส่วนที่อยู่ตรงข้ามกับเพดานแข็ง
 - หลังลิ้น หรือลิ้นส่วนหลัง ได้แก่ ส่วนของลิ้นซึ่งอยู่ตรงข้ามกับเพดานอ่อน

๙. แผ่นเนื้อปากหลอดลม หรือลิ้นปิดกล่องเสียง เป็นแผ่นเนื้อบาง ๆ อยู่ต่อโคนลิ้นลงไปในลำคอ มีหน้าที่ ปิดเปิดช่องหลอดลมเพื่อป้องกันมิให้อาหารตกลงไปในหลอดลม เมื่อพูดแผ่นเนื้อนี้จะเปิดออก

๑๐. โพรงคอ หมายถึง โพรงซึ่งอยู่ถัดช่องปากลงไปจนถึงเส้นเสียง

๑๑. เส้นเสียง เป็นอวัยวะสำคัญที่ทำให้เกิดเสียง เส้นเสียงมีลักษณะประกอบด้วยเส้นเอ็น และกล้ามเนื้อ เป็นแผ่น ๒ แผ่น เส้นเสียงทั้งสองวางขวางอยู่ตรงกลางกล่องเสียง กล่องเสียงคือ ส่วนที่อยู่เหนือ หลอดลมขึ้นมา ตรงที่เราเรียกว่า ลูกกระเดือก

๑.๒ ลักษณะของเสียงในภาษาไทย

เสียงในภาษาไทยมี ๓ ชนิด คือ เสียงสระ เสียงพยัญชนะ และเสียงวรรณยุกต์ โดยมีลักษณะ ดังต่อไปนี้ (พจนานุกรม สุขยั้ง และคณะ, ๒๕๕๔ : ๙๕)

๑. **เสียงสระ** เป็นเสียงที่เปล่งออกมาจากปอด หลอดลม กล่องเสียง ผ่านลำคอสู่ช่องปากและช่องจมูกโดย สะดวก ลมที่เปล่งออกมาจะไม่ถูกสกัดกั้นจากอวัยวะใด ๆ ในปาก แต่จะมีการเปลี่ยนแปลงระดับของ ลิ้นและรูปริมฝีปากโดยการยกลิ้นขึ้นในระดับต่างกันและริมฝีปากห่อมากน้อยต่างกัน ทำให้เกิดเสียงก้อง เส้นเสียงสั่นสะเทือน และสามารถออกเสียงได้ยาวนาน เสียงสระเป็นเสียงที่ช่วยให้พยัญชนะออกเสียงได้ เพราะเสียงพยัญชนะจะต้องอาศัยเสียงสระเกาะเสมอ

เสียงสระในภาษาไทยมี ๒๑ เสียง และมีอักษรที่ใช้แทนเสียงได้ เรียกว่า รูปสระ มี ๒๑ รูป

เสียงสระ	รูปสระ	เสียงสระ	รูปสระ
อะ	-ะ	แอ	แ-
อา	-า	โอะ	โ-ะ
อิ	-ิ	โอ	โ-
อี	-ี	เอาะ	เ-าะ
อึ	-ึ	ออ	-อ
อื	-ื	เออะ	เ-อะ
อุ	-ุ	เออ	เ-อ
ู	-ู	เอีย	เ-ีย
เอะ	-ะ	เอือ	เ-ือ
เอ	-เ	อัว	-ัว
แอะ	แ-ะ		

๒. เสียงพยัญชนะเป็นเสียงที่เปล่งออกมาจากปอด หลอดลม กล่องเสียง ผ่านลำคอสู่ ช่องปากและช่องจมูก โดยให้ลิ้นกล่อมเกลาเสียงให้กระทบกับเพดาน ปุ่มเหงือก ฟัน หรือให้ริมฝีปากกระทบกัน ลมที่เกิดขึ้นจะถูกสกัดกั้นในลำคอ ช่องปากหรือช่องจมูก

เสียงพยัญชนะ มีจำนวน ๒๑ เสียง และมีอักษรแทนเสียงพยัญชนะ ๔๔ รูป ดังนี้

เสียงพยัญชนะ	รูปพยัญชนะ
/ก/	ก
/ค/	ข ข ค ค ฅ
/ง/	ง
/จ/	จ
/ช/	ช ฉ ฉ
/ซ/	ซ ส ศ ษ
/ด/	ด ฎ
/ต/	ต ฏ
/ท/	ท ฐ ท ฒ ถ ฐ
/น/	น ณ
/บ/	บ
/ป/	ป
/พ/	พ ภ ฝ
/ฟ/	ฟ ฝ
/ม/	ม
/ย/	ย ญ
/ร/	ร
/ล/	ล ฬ
/ว/	ว
/ฮ/	ฮ ห
/อ/	อ

๓. เสียงวรรณยุกต์ เป็นเสียงที่มีทำนองสูงต่ำเหมือนเสียงดนตรี เราจะได้ยินเสียงวรรณยุกต์ขณะที่ออกเสียงพยัญชนะหรือสระ เสียงวรรณยุกต์นี้บางเสียงถูกสกัดกั้นหรือไม่ถูกสกัดกั้นจึงเกิดเป็นเสียงสูงต่ำ บางเสียงอยู่ระหว่างเสียงสูงกับเสียงต่ำ แล้วค่อย ๆ เลื่อนไปสู่เสียงสูง เสียงวรรณยุกต์มี ๕ เสียง เรียงจากเสียงต่ำไปหาเสียงสูงได้ ดังนี้ เสียงเอก เสียงโท เสียงสามัญ เสียงตรี และเสียงจัตวา

ใบความรู้ที่ ๕ การผันวรรณยุกต์

เรื่อง การผันวรรณยุกต์

การผันวรรณยุกต์

การผันวรรณยุกต์ หมายถึง การเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ของพยางค์ที่ประกอบด้วยพยัญชนะต้นกับสระ หรือ พยัญชนะต้นกับสระและตัวสะกดอย่างเดียวกัน ใส่รูปวรรณยุกต์ต่างกันตามที่ปรากฏเป็นพยางค์ในภาษาไทยได้ เช่น คา คำ ค้า หรือ คาง ค่าง ค้าง

พยางค์จะผันวรรณยุกต์ได้ขึ้นอยู่กับ

๑. หมู่อักษรพยัญชนะต้น (อักษรกลาง อักษรสูง อักษรต่ำ)
๒. ลักษณะพยางค์ที่เป็น คำเป็น หรือคำตาย
๓. สระเสียงสั้นหรือเสียงยาวของพยางค์ที่เป็นคำตาย
๔. รูปวรรณยุกต์

ตารางการผันวรรณยุกต์

ลักษณะพยางค์	เสียงวรรณยุกต์				
	สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
อักษรกลาง คำเป็น	กา กั กาน	ก่า กั่ง ก่าน	ก้า กั้ง ก้าน	ก๊า กึ่ง ก้าน	ก๋า กั่ง ก่าน
อักษรกลาง คำตาย		จะ จับ จาบ	จ๊ะ จັบ จ๊าบ	จื้อ จื๊บ จื๊าบ	
อักษรสูง คำเป็น		ข้า ขั้ ข้า้ง	ข้า ขั้ ข้า้ง		ชา ขั้ ชา้ง
อักษรสูง คำตาย		ชะ ขัด ชาด	ชะ ขัด ชาด		

ลักษณะพยางค์	เสียงวรรณยุกต์				
	สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
อักษรต่ำ คำเป็น	คา คััน คาน		ค่า คััน ค่าน	ค้ำ คััน ค้าน	
อักษรต่ำ คำตาย สระเสียงสั้น			คะ คััก	คะ คััก	
อักษรต่ำ คำตาย สระเสียงยาว			วาก เชิด	ว้าก เขี๊ต	
อักษรสูง คำเป็น	คา คััน คาง	ข้า ขััน ข้าง	ค่า/ข้า คััน/ขััน ค่าง/ข้าง	ค้ำ คััน ค้าง	ขา ขััน ข้าง
อักษรสูง คำตาย สระเสียงสั้น		ชิก	คััก/ชััก	คััก	
อักษรสูง คำตาย สระเสียงยาว		ขาด	คาค/ข้าค	ค้ำค	
อักษรเดี่ยว คำตาย สระเสียงสั้น		หนะ	นะ/หนัะ	นะ	
อักษรเดี่ยว คำตาย สระเสียงยาว		โนนด	โนนด/โนนั้ด	โนนั้ด	

ข้อเสนอแนะในการสอนเรื่องวรรณยุกต์

๑. ควรอธิบายว่า วรรณยุกต์ที่ใช้มากคือ “อ่” “อ้” วรรณยุกต์ “อ๊” “อ๋”ใช้น้อย ส่วนใหญ่มาจากคำเลียนเสียงและคำยืมจากภาษาจีน
๒. ฝึกผันคำที่ใช้บ่อย ๆ ทั้งฝึกออกเสียง และฝึกเขียน เช่น
คะ นะ ยะ ละ (เสียงวรรณยุกต์ตรี)
คะ นะ ยะ ละ (เสียงวรรณยุกต์โท)
๓. คำตายผันออกเสียงยาก อาจเป็นปัญหาแก่เด็ก อาจใช้วิธีจำโดยเฉพาะคำอักษรต่ำที่ใช้อยู่บ่อย ๆ
เช่น คะ ค่ะ แคบ เชิด เขี๊ต โน้ด ฯลฯ

ใบงานที่ ๑

สรุปความรู้เบื้องต้นจากเรื่องนิราศภูเขาทอง

คำสั่ง เขียนสรุปความรู้จากเรื่อง นิราศภูเขาทอง

๑ ที่มาและจุดประสงค์ในการแต่ง นิราศภูเขาทอง 	๒ ประวัติสุนทรภู่
นิราศภูเขาทอง	
๓ ลักษณะของนิราศ 	๔ ลักษณะคำประพันธ์

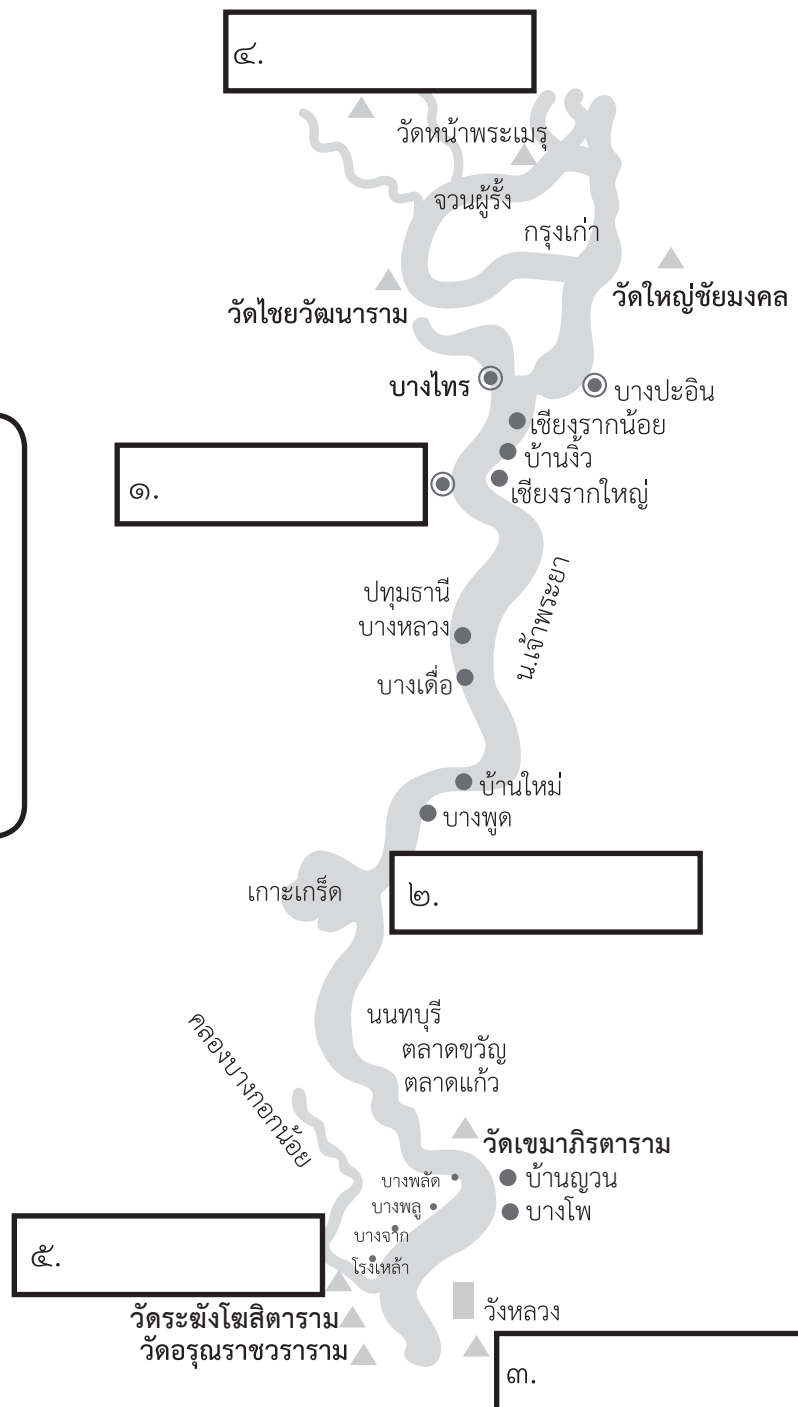

ใบงานที่ ๒

ตามรอยสุนทรภู่...ดูเจดีย์ภูเขาทอง

คำสั่ง เขียนชื่อสถานที่ที่กำหนดให้ ให้ตรงกับหมายเลข ๑ - ๕

๑. สามโคก
๒. บางธรณี
๓. วัดราชบูรณะ
๔. เจดีย์ภูเขาทอง
๕. วัดประโคนชัย

ใบงานที่ ๓

ตามรอยสุนทรภู่...ดูเจดีย์ภูเขาทอง

คำสั่ง เขียนสรุปคุณค่าจากเรื่องนิราศภูเขาทอง

คุณค่าด้านเนื้อหา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

คุณค่าด้านวรรณศิลป์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

การคัดลายมือ

นิราศภูเขาทอง

มาถึงบางรรณีทวีโชค	ยามวิโยคใจให้สะอื้น
ไอ้สุธาหนาแน่นเป็นแผ่นพื้น	ถึงสี่หมื่นสองแสนทั้งแดนไตร
เมื่อเคราะห์ร้ายกายเราก็ต้าน	ไม่มีที่พสุธาจะอาศัย
ล้วนหนามเหน็บเจ็บแสบคับแคบใจ	เหมือนนกไร้รังเร่อยู่เอยกา

This image shows a full page of white paper with horizontal dotted lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a guide for handwriting practice. There are no margins, text, or other markings on the page.

ใบงานที่ ๕

รูปและเสียงพยัญชนะ

คำสั่ง จัดกลุ่มคำที่มีเสียงพยัญชนะเดียวกัน

มา	คน	นัก	หมอง	หลง	
มิ	คู่	แหล่ง	เลื่อน	มีด	
เคียง	นับ	ลับ	มवल	คง	นอน
มิตร	น้อง	มอง	ครอง	ไหล	หมาย

เสียงพยัญชนะ ม

เสียงพยัญชนะ ค

เสียงพยัญชนะ น

เสียงพยัญชนะ ล

ใบงานที่ ๖

ผันเสียงฉั่นให้ถูกต้อง

คำสั่ง ผักผันเสียงวรรณยุกต์ตามคำจากเนื้อเพลงพระราชนิพนธ์ “ชะตาชีวิต”

นก	น้อย	คล้อย	บิน	มา	เดียว	ตาย

คิด	คิด	มิ	วาย	กั้ง	วล	ให้	หม่น	ฤ	ทัย	หมอง

ขาด	มवल	มิตร	ไว้	คน	ส	นิท	คู่	เคียง	ครอง

หลง	ไหล	หมาย	ปอง	คน	ปรา	นี่

ขาด	เรือน	แหล่	พัก	พำ	นัก	นอน

ขาด	ญาติ	ปิ	ดร	และ	น้อง	พี่

บาป	กรรม	คง	มี	จำ	ทน	ระ	ทม

ท้อ	ฟ้า	สา	ยัณห์	ตะ	วัน	เลื่อน

แสง	ลับ	นับ	วัน	จะ	เดือน	ให้	ใจ	ต้อง	ขึ้น	ชม

หาก	เย็น	ลง	ฟ้า	คง	ยิ่ง	มีด	ยิ่ง	ตรอม	ตรม

ชี	วิต	ระ	ทม	เพราะ	รอ	มา

จวบ	จันทร์	แจ่ม	ฟ้า	นภา	ผ่อง

เฝ้า	มอง	ให้	เตือน	ซุบ	วิญ	ญา

สัก	วัน	บุญ	มา	ชะ	ตา	คง	ดี

บรรณานุกรม

กาญจนา นาคสกุล. ๒๕๕๔. **บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม ๑ ระบบเสียงอักษรไทย การอ่านคำและการเขียนสะกดคำ.**

พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : สถาบันภาษาไทย กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.

จิรวัดน์ เพชรรัตน์ และอัมพร ทองใบ. ๒๕๕๕. **ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร.** กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และ บำหยัน อิมสำราญ. ๒๕๔๗. **การใช้ภาษาไทย.** กรุงเทพฯ : โครงการตำราและหนังสือ
คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ชลดา เรืองรักษ์ลิขิต. ๒๕๔๒. **ชีวประวัติและผลงานของสุนทรภู่.** กรุงเทพฯ : โครงการตำราคณะอักษรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชลดา เรืองรักษ์ลิขิต. ๒๕๕๑. **สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เล่มที่ ๓๓ [ออนไลน์].** เข้าถึงได้จาก <http://kanchanapisek.or.th/kpb/> [วันที่ค้นข้อมูล : ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๘]
พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.royin.go.th/dictionary/>
[วันที่ค้นข้อมูล : ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๘]

พองจันทร์ สุขยิ่ง และคณะ. ๒๕๕๔. **คู่มือครู ภาษาไทย วรรณคดีและวรรณกรรม ม. ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑.**
กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.

พองจันทร์ สุขยิ่ง และคณะ. ๒๕๕๔. **คู่มือครู ภาษาไทย หลักภาษาและการใช้ภาษา ม. ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑.**
กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.

วาสนา บุญสม. ๒๕๔๑. **การใช้ภาษาไทย.** กรุงเทพฯ : ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา ฝ่ายเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. ๒๕๕๔ **หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย วรรณคดีวิจักษ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑.**
พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ : สกสค. ลาดพร้าว.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. ๒๕๕๗. **หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย วิวิธภาษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑.**
พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพฯ : สกสค. ลาดพร้าว.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, กระทรวงศึกษาธิการ. ๒๕๒๙. **การคัดลายมือ.** กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.